

Joppaadi

1

Duna tagemoxo

¹ Jonjaadun ŋa Alla da kanxotten do ñiiñanxotten taga.

² Ken da a ñi ñiiñen ŋa muntunqulun; fo wo fo ma ñi a di. Bitanbinnen ŋa xufiini ji juppen ŋa. Alla Fanken ŋa yonkene jin xanma. ³ Alla daali ti: “Xurayen nan bange!” Xurayen bange ken moxo yi. ⁴ Alla seedaaxu ti xurayen siren ni, a da xurayen do biten fata bakka me yi. ⁵ Alla da xurayen xiri “kiye”, nan biten xiri “wuro”. Wuro ro, yille kare, ken ñan bita fanan ŋa.

⁶ Alla daali xadi: “Bera duuro nan bange jiinun naxa, nan jiinun fate bakka me yi.” ⁷ Ken biren Alla da beran ro jiinun naxa na ji kanmunranken do ji wureeranken fata bakka me yi. A ñan ken moxo yi. ⁸ Alla da bera ke xiri “kanxotten.” Wuro ro, yille kare, ken ñan bita fillandin ŋa.

⁹ Saage Alla daali: “Jiinu be ga kanmun ke wure, a nan kafi me yi dingira baane, noqu kaawanten nan bange!” A ñan ken moxo yi. ¹⁰ Alla da noqu kaawanten ke xiri “ñiiñen”; nan ji kafumente ke xiri “fanŋen”. Alla seedaaxu ti ken siren ni.

¹¹ Ken falle Alla daali: “Ñiiñen nan xufi ti funtifo xallun ŋa, sokkun su ni i soxoodin bangandi, yitten xabiila su ni i renme bangandi, ni i soxoodin bangandi.” Ken ña ken moxo yi. ¹² Ñiiñen da funtifo xallun bangandi, sokken xabiila su do i soxoodi, yitten xabiila su do i renmen do i soxoodi. Alla seedaaxu ti ken siren ni. ¹³ Wuro ro, yille kare, ken ñan bita sikkandin ŋa.

¹⁴ Alla daali: “Xurayu nan bange kanmun di ma kiyen do wuron na fate bakka me yi! I nan ña taagumansu yi waxati do kootanu do siinon da. ¹⁵ I nan ña xurayu yi kanmun di nan ñiiñen xurandi. “Ken ña ken moxo yi. ¹⁶ Alla da xurayi xooru filli dabari, fo xoori-xooren nan kiyen kontin wutu, fo roxen na wuron kontin wutu. A da saanun xa dabari, ¹⁷ ni i ro kanmun di i nan ñiiñen xurandi, ¹⁸ i nan kiyen do wuron kontin wutu, i nan xurayen do biten fata bakka me yi. Alla seedaaxu ti ken siren ni. ¹⁹ Wuro ro, yille kare, ken ña bita naxatandin ŋa.

²⁰ Saage Alla daali: “Jiinun nan fogu fo yonkinton da; yeliŋun xa nan kanpi do kanmun ŋa, ñiiñen yinma.” ²¹ Alla da jiidunfo xooren su taga, do fo birante su ga ñiini jin di, baane su di i xabiila. A da yeliŋun xa taga baane su di i xabiila. Alla seedaaxu ti ken siren ni. ²² Alla da barake ro i di nan ti: “Xa saare, axa nan gabo, axa nan fanŋun jiinun faga; yeliŋun xa gabo ñiiñen xanma.” ²³ Wuro ro, yille kare, ken ña bita karagandin ŋa.

²⁴ Alla daali: “Ñiiñen na fo yonkinton saara, baane su di i noone, kaadundabaanu do gundunfoonu, do ñiiñedufoonun, baane su di i noone.” Ken ña ken moxo yi. ²⁵ Alla da gundunfoonun do kaadundabaanun taga, a do

ñiiñedunfoonu, baane su di i noone. Alla seedaaxu ti ken siren ni.

²⁶ Saage Alla daali: “O nan sere taga o yinme sawuran do o xawaran ña, a na jin ñexon mara, na kanmun yeliñun mara, na daabanun mara, na ñiiñen xanma su mara, a do fo wo fo ga ni ñiiñedunfo yi.”

²⁷ Alla da seren taga i yinme sawuran ña yi; Alla yinme sawuran ña ni, a ga da a taga. A da a taga yugo do yaxare.

²⁸ Alla di i barakindi, nan ti: “Xa saare, axa nan gabo! Axa nan ñiiñen xanma faga, nan ñiiñen mara. Axa nan fanñun ñexun do kanmun yeliñun mara, do daaba su ga terene ñiiñen di.”

²⁹ Alla daali i da: “N da ñiiñen kaara su funtifon di i soxoodin kini axa yi, do yittirenme maana su di i soxoodi kini axa yi, i nan ña axa biraadu yi.

³⁰ Sokkixayen nan ña biraadu yi ñiiñe daaban su da, a do kanmun yeliñun su, do daaba su ga kurintini ñiiñen di, yonkin ga a di. Ken ña ken moxo yi.

³¹ Alla seedaaxu ti i golli dabarinten su siro, a seewo ken ña. Wuro ro, yille kare, ken ñan bita tunmundinin ña.

2

¹ Kanmun do ñiiñen do i noxodufoonun su taganden ñeme ke moxo di.

² Alla di i gollun tinmandi bita ñerundi ña, Alla tuuma ken koota yi. ³ Alla da barike ro bita ñerundi ke di, Alla da a ña koota senne yi, boyinaxa Alla di i taganden gollen wara ken koota ya yi, Alla tuumandi.

Hadamarenmen tageye

⁴ Kanmun do ñiiñen nuxudufoonun tage moxon xiisan faayi, i dabari waxati. Bire be Tunka duumante, Alla ga da kanmun do ñiiñen taga, ⁵ yitte su ma ñi ñiiñe ke xanma, sokke su xa ma funti. Boyinaxa Tunka duumante, Alla ma kanme riiti ñiiñen xanma, sere xa ma ñi du yi nan ñiiñe ke soxo; ⁶ xa nigijen ñi ñiiñen su minindini. ⁷ Tunka duumante, Alla da seren taga ti dooren ña,^a nan bireyen fanken fuute roono a nuxunbotun di, seren xosi ña tagefo birante yi.

⁸ Ken falle, Tunka duumante, Alla da jaridi ro Adeeni kinbakkan ña, a ga da sere ke be taga, a da a wara noxon di. ⁹ Tunka duumante, Alla da yitti xabiila gabe funtindi ñiiñe ke xanma, i warinden liñen ti yaaxon ña, i renmun liñen ni. A da bireyen yitten do fo siren do fo buren tuwaaxun yitten ro jaridi ke naxaanen di.

¹⁰ Fanje yogo bogu Adeeni jamaanen di na jaridi ke minindi. Ken falle a taxandi kittu naxati yi. ¹¹ Kitti fanan toxon ni Pisoni. A ga Haawila jamaanen su yoorini, kanñen ga non ña. ¹² Ñiiñe ke kanñen ni kan sire ya yi, angirin xa ya no, a do luuluyin danbe yogo, i ga a xilli saridoonika. ¹³ Kitti fillandin toxon ni Gihooni, a xa da Kuusi jamaanen su yoori. ¹⁴ Kitti sikkandin toxon ni Hiidekeli^b, a ya wurunu do Hasuura kinbakkan ña. Kitti naxatandin ni Efuraata.

¹⁵ Tunka duumante Alla da sere ke wara Adeeni jaridin noxondi, a na a

^a2.7 “dooren ña xiriini «Hadama» abaraaninxannen di.

^b2.14 Hiidekeli: ken ni Tigiriisi fanñen ña, a ga Iraqi ya lenki.

toppoto, na a soxo. ¹⁶ A da ñaamariyen kini a yi nan ti: “Jaridi ke yittirenmen su yiga ti an sagon ña, ¹⁷ xa a ganta fo buren do fo siren tuwaaxun yitte, maxa ken yiga, an ga na ken yiga koota su, an kalla ya.” ¹⁸ Tunka duumante, Alla daali: “Yugo ke baane nan toxi du yi sire fe, n na sere gemunte tagana a danja ke be ga a deemaana.”

¹⁹ Tunka duumante Alla a ga da ñiinen daabanun su taga bakka dooren di, do kanmun yeliñu, a di i su riiti yugon da, na faayi a ga i toxonun xilli moxo be. Yugo ke ga na toxon ro daaba birante be su yi, a do ken toxo na toxi. ²⁰ Yugo ke da toxon ro kaadudaabanun su yi ke moxo di, do kanmun yeliñun, do gundufoonun su. Xa, a ma sere gemunte kita ke be ga a deemandaana.

²¹ Tunka duumante Alla, a da xenqo xote wara yugo ke yi, a ga xenqe bire be, a da a saxabanxotti baane wutu, na a batten beexi ti tiyen ña. ²² A ga da saxabanxotte ke be bugu yugon ña, a da yaxaren taga ti ken ña yi, na deni a da.

²³ Yugon ti:

Keeta ken, ke xotte bugu n xottun ña yi,
ke fatantiye bugu n fatantiyen ña yi.
A ya xiriini yaxaren ña^c,
boyinaxa a bugu yugon ña yi”.

²⁴ Ken saabuda, yugon ña riini i ma di baaba toxu nan kafi i yaqen ña, i na ñan fata baane yi.

²⁵ Yugon di i yaqen, i su duurun binnun ña n ñi no ken bire, xa i ma ñi ken tu saxamo fi yi.

3

Yugon do yaxaren Allankutaye

¹ Samaqen gotten ña ñi fi buru ñanjen di no, nan xoto Tunka duumante Alla ga da gundufo be su taga, a ti yaxaren da: Tonñun ña ni, xoyi Alla ti ya: 'Xa nan maxa jaridi ke yittirenmen su yiga?

² Yaxaren da samaqen jaabi: “Xani, o ra wa jaridi ke yittirenmun su yigana, ³ xa a ganta yitti ke be ga jaridi ke naxaanen di. Alla ti o n maxa ken renmun yiga, hari o n maxa kati a yi, ken ga fe o kalla.” ⁴ Samaqen saage tini yaxaren da: “Xani, axa nta kalla,

⁵ boyinaxa Alla ya tu n ña nan ti: “Axa ga na yitti ke renmen yiga koota su, axa yaaxon wuñini ya, axa nan ña xoyi Alla moxo. Axa yinmenu ya fo siren do fo buren bakka me di.”

⁶ Bire be, yaxare ke ga da a wari nan ti yittirenme ke faranfaren ni, a faayinden liño a yaaxen wure, a lafi a yigana a nan tuwaaxun kini i ya, a da yittirenme ke yogo fata na a yiga, na a yogo kini i kiina yi, ken xa da a yiga. ⁷ Ken sigira yi, i yaaxon xosi wuñi, i da a tu nan ti i duuron ña ni. Ken biren, i da turuderun wutu

^c**2.23** Abaraaninxannen di, yugon do yaxaren toxonun nan tinta siri. I ya tini yugon da «is» nan ti yaxaren da «isa», na koyi ti yaxaren bugu yugon ña yi.

ni i lifi ni ro i du ya.

⁸ Lellan mulaanen biren ɲa, yugon do i yaqen da Tunka duumante Alla rixannen mugu jaridi ke noxon di. I muxu a yi jaridi ke yittun naxa. ⁹ Tunka duumante Alla da yugo ke gangu, na a tirindi: “An na minna?”

¹⁰ Yugon da a jaabi nan ti: “N Kama, n da an rixannen ɲa mugu jaridi ke di, n ga kanu, boyinaxa n duuron ɲa ni. Ken ɲa ni n ga muxu.”

¹¹ Tunka duumante Alla ti a da: “Kon da a tuyindi an ɲa ti an duuron ɲa ni? N ga da n kaba yitti ke be renmen yigeyen ɲa, an da ken ɲa yiga ba?”

¹² Yugon ti: “An ga da yaxare ke be kini n ɲa, a nan ña ɲi n kappallenman ɲa, a yan da yitte ke renmen kini n ɲa; n xa da a yiga.”

¹³ Tunka duumante Alla da yaxare ke tirindi: “An da ke ña do mani fi ya, yaxaren ti a da: “Samaqen ɲa n di n neene, n ga da yiga.”

¹⁴ Ken falle, Tunka duumante Alla daali samaqen da:

“Boyinaxa an da ke ña,
n da an langa kaadundaabanun do gundunfoonun su naxa!
An togo xiilini an noxon ɲa xanma,
an na doorijuran ɲa yigana an wuyin muuman di an gan n kara.

¹⁵ N ɲa xonnaaxun sabatindini an do yaxaren naxa,
na a sabatindi an bonsonɲun do a bonsonɲun naxa.
I du baananbe ya riini an yinkollan moñonqo,
an xa ya riini a tanjunqon soppi.”

¹⁶ Tunka duumante Alla daali yaxaren da:

“N ɲa nuxuntaaxun tanpiyen xotondini an xanma;
na an jalan xa mamanden xotondi an xanma.
An ɲa mareyen muurunun an kiina yi;
xa aken ɲa mareene an xanma.

¹⁷ Alla daali yugon da: “Boyinaxa an da an yaqen ɲa terinka,
nke ga da an kaba yitte be renmen yigeyen ɲa, an ga da ken yiga,
kendi n da ñiiñen langa do an sabaabun ɲa,
Tanpiyi xoten falle, an nta an biraadun kitana a di, an wuyin wuccen su di.

¹⁸ Saasen xabiila gabe ya n riini funti ñiiñen xanma do sokki buren;
an xa bireene ti gunnen funtifoounun ɲa yi.

¹⁹ An na an biraadun kitana ti an futten ɲa yi, ma an kalle,
an ga saagene katta ñiiñen ɲa, an ga bugu a be di;
boyinaxa an ni dooren ɲa yi;
an saagene katta ken doore ya yi.”

²⁰ Adama di i yaqen toxora Haawa, boyinaxa aken ɲa ni hadamarenmen su ma yi.^d

²¹ Tunka duumante Alla da gujanyiraamun dabari Adama di i yaqen da, i nan feetofata ti i ya. ²² Ken falle Tunka duumante Alla ti: “Hadamarenmen faayi a ga ña xoyi oku dubaananbe moxo, a ya fo siren do fo buren bakka me di. Saasa o

^d**3.20** Abaraaninxannen di Haawa wure ni ya: Birante

ma xawa togo a ga bireyen yitten xa renmen wuttu na a yiga, na bireye duumante kitta.“²³ Ken saabuda, Tunka duumante Alla da a xata bakka Adeeni jaridin noxon di, a nan ñiiñen golli, a ga tage bakka ken be di.²⁴ Hadamarenmen xate falle bakka Adeeni jaridindi, a da Xeribunu wara a killen tanganden ña kinbakkan di, a do yinbinkaafa, a ya tirinbene do kaaron su yi, nan bireyen yitte ke killen tanga.

4

Xaabila do Haabila

¹ Adama di i yaqe Haawa wuyi, ken da noxo wutu nan Xaabila saara. A ti: “N da renyugo kita ti Tunka duumanten bariken ña!”^e ² Ken falle, a saare ti a yaaxidon ña, Haabila. Haabila ña jaxa naganaan ña, Xaabila ken ña soxaana yi.

³ Waxati dangi falle, Xaabila di i soxofoonun yogo ña sadaxa yi Tunka duumanten da. ⁴ Haabila xa di i tanmisun ren fananun kari, ni i tiyen fo katen ña sadaxa yi Tunka duumanten da. Tunka duumanten da Haabila sadaxan raga a sewonten, ⁵ xa a ma Xaabila xallen raga, Xaabila butu ken ña ni i diinan finandi.

⁶ Tunka duumanten da Xaabila tirindi: “An butu mani yi nan diinan finandi?”
⁷ An ga na fo siren ña, a nta ragene ya ba? An ga ma fo sire ña xa, haqen na daaxe an follagen ña, nan an jarabi, xa anken ña nan xawa a niini.”

⁸ Ken falle, Xaabila ti i saaxanbaane Haabila da: “O n daga teenun di.” Bire be i ga kiñe teenun di, Xaabila xenu i saaxanbaanen ña, na a kari.

⁹ Ken di, Tunka duumanten da Xaabila tirindi: “An saaxanbaane Haabila na minna?” A ti: “Nta a noqu tu, nke ya ni n saaxanbaanen tangandaanan ña ba?”

¹⁰ Tunka duumanten daali: “An da mani dabari kundu? An saaxanbaanen foren xannen terinka a gi n gangunu ñiiñen di, ti i tanbon na tuge.”¹¹ Saasa an lange ñiiñen xanma ke be ga di i raqen wuñi na an saaxanbaanen foren sugu an kitten di. ¹² Bire be, an ga na ñiiñen soxo a ntaxa dujene i soxofoonun kinni an ña, an ña ñaana sabatinbali yi, a nta dingira kitta an ga daxeene noqun be ñiiñen xanma.”

¹³ Xaabila ti Tunka duumanten da: “N yanganxataye ke xotin n xanma buru n ra nta a niini.”¹⁴ A faayi lenki an ga di n xata ñiiñe siren di, n nan xawa muqu an ña nan ña sabatinbali yi, a na ñi dingira ntin n ña n ga daxeene noqun be. Seren be su ga ni n wari, a ni n karini ya.”¹⁵ Xa, Tunka duumanten daali: “Xani a nta ñaana kundu.” Sere be ga na Xaabila kari, a tanbon ña tugene a kaman di ta ñeru.” Ken moxo yi, Tunka duumanten da taagumanse ro Xaabila yi, ke su sere be ga na a wari, a nan maxa a kari. ¹⁶ Xaabila laato bakka Tunka duumanten wure ke moxo yi, a daga taaxu Noodi jamaanen di, Adeeni kinbakkan ña.^f

¹⁷ Fi falle, Xaabila di i yaqen wuyi, ken da noxon wutu nan Hanooxi saara. Ken

^e**4.1** Xaabila wure ni ya kita.

^f**4.16** Noodi wure ni ya sabatinbali

falle, Xaabila da deben sigindi na a toxora i renyugon ɗa, Hanooxi. ¹⁸ Hanooxi da Yiraadi saara, Yiraadi xa da Mehuyeeli saara, Mehuyeeli da Metusaayeli saara, Metusaayeli da Lemeexi saara.

¹⁹ Lemeexi da yaxaru filli yaxi; fanan toxon ni Haada, fillandi toxon ni Cilla.

²⁰ Haada da Yaabali saara, ken ɗa ni daabamaraanon faaba yi, i ga ɗi ni guppullenmun di. ²¹ A xoxonen toxon ni Yuubali, ken ga ni ganbaritimaanon do seredotimaanon su faaba yi. ²² Cilla xa Tuubali- Xaabila saara, ken ɗa tagen ɗa, a ɗi jaxawallen do mexen ɗa gollini. Tuubali-Xaabila saaxanbaana yaxaren toxon ni Naama.

²³ Koota di Lemeexi ti i yaqun da:

“Haada an do Cilla xa di n terinka;

Lemeexi yaqun, xa di n digaamen terinka.

N da yugo yogo kari boyinaxa a di n barama, na fonnannqayen kari boyinaxa a di n gurungaasi.

²⁴ Gelli Xaabila tonbon ga na tuge ta ɗeru,

Ken di, Lemeexi tanbon tugene tanɗere do taanu ɗeru ya.”

Seeti kiteye

²⁵ Adama di i yaqe Haawa saage wuyini xadi; a saare ti renyugo yi, a da toxora Seeti, a ti: “Alla da renyugu tana kini n ɗa Haabila batten di, Xaabila ga da ken be kari.” ²⁶ Seeti xa da renyugo kita, a da a toxora Enoosi.

Ken waxati ya ni, soron ga joppe Alla tiigana na a xiri Tunka duumanten ɗa.

5

Adama soxoodin

¹ Ke ni Adama renmun xiisan ɗa yi. Bire be Alla ga da hadamarenmen taga, a di i ɗa xoyi i du yinme moxo. ² A da i taga yugo do yaxare, na barike ro i di i tage kootan ɗa, ni i toxora hadamarenmu.

³ Adama wuyin ga kame do tanjikke siine, a da renme saara i du yinme xawuran ɗa, i sawuran di, a da toxora Seeti. ⁴ Seeti kite falle, Adama da kamo segi siine bira, a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ⁵ A wuyin muuman ni kamo kabi do tanjikke siine, ken falle a faati.

⁶ Bire be, Seeti wuyin ga kame do siino karagi yi, a da Enoosi saara. ⁷ Enoosi kite falle, Seeti da kamo segi do siino ɗeri bira, a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ⁸ Seeti wuyin muuman ni kamo kabi do siino tanmi do fillo, ken falle a faati.

⁹ Bire be, Enoosi ga tankabe siine, a da Xenani saara. ¹⁰ Xenani kite falle, Enoosi da komo segi do siino tanmi do karago bira, a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ¹¹ Enoosi wuyin muuman ni kamo kabi do siino karagi, ken falle a faati.

¹² Bire be, Xenani wuyin ga tanɗere siine, a da Mahalaali saara. ¹³ Mahalaali

⁹**4.25** Seeti wure ni ya a kini n ɗa.

kite falle, Xenani da kamo segi do tannaxate siine bira, a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ¹⁴ Xenani wuyin muuman ni kamo kabi do siino tanmi, ken falle a faati.

¹⁵ Bire be, Mahalaali wuyin ga tandume do siino karagi, a da Yeredi saara.

¹⁶ Yeredi kite falle, Mahalaali da kamo segi do tanjikke siine bira, a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ¹⁷ Mahalaali wuyin muuman ni kamo segi do tankabe do karagi, ken falle a faati.

¹⁸ Bire be, Yeredi wuyin ga kame do tandume do siino filli, a da Hanoxi saara.

¹⁹ Hanoxi kite falle, Yeredi da kamo segi siine bira; a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ²⁰ Yeredi wuyin muuman ni kamo kabi do tandume do siino filli, ken falle a faati.

²¹ Bire be, Hanoxi wuyin ga tandume do siino karagi, a da Metusaala saara.

²² Metusaala kite falle, Hanoxi di i du kini Alla yi kamo sikki siine, a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ²³ A wuyin muuman ni kamo sikki do tandume do siino karagi. ²⁴ Hanoxi bire do Alla batten ŋa, a maxa wari xadi, boyinaxa Alla da a wutu katti i du yi.

²⁵ Bire be, Metusaala wuyin ga kame do tansege do siino ŋeri, a da Lemeexi saara. ²⁶ Lemeexi kite falle, Metusaala da kamo ŋeri tansege do siino filli bira, a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ²⁷ Metusaala wuyin muuman ni kamo kabi do tandume do siino kabi, ken falle a faati.

²⁸ Bire be, Lemeexi wuyin ga kame do tansege do siino filli, a da ren yugo kita.

²⁹ A da a toxora Nuuha, a ti: “A ya riini o tuumandi o gollun ŋa^h, do tanpiyi xoton ŋa bakka ŋiiŋanxotte langante ke yi Kamanen maxa.” ³⁰ Nuuha kite falle, Lemeexi da kamo karagi do tankabe do siino karagi bira, a da renmu tana saara yugun do yaxarun. ³¹ Lemeexi wuyin muuman ni kamo ŋeri do tanŋere do siino ŋeri, ken falle a faati.

³² Bire be, Nuuha wuyin ga kamo karagi siine, a da ren yugu sikki saara, Saami, Haami, Yaafasi.

6

Hadamarenmun tunboguntaaxu

¹ Bire be hadamarenmun ga joppe gaboono ŋiiŋen xanma, i da renyaxarun saara. ² Alla renmun ga da hadamarenmun renyaxaru ku wari i faranfare. I di i yogonu sugandi ni i yaxi.ⁱ ³ Ken bire, Tunka duumante daali: “N ntaxa yonkin toqo hadamarenmen di waxati su, i fiburuŋanŋen saabuda, i na kame do tanpille siine ya bireene”

⁴ Na wutu ken waxati yi, xa kaane, yugo dinka gillun ŋa ŋi ŋiiŋen xanma. Bire be Alla renmun do hadamarenmun renyaxarun ga yaxi me yi, i da renmun saara. Kun ŋa n ŋa ken bire yugu saako do yugu darijanton ŋa.

^h5.29 Nuuha: a wure ni ya deemandaana.

ⁱ6.2 Abaraaninxannen ŋa, ku be ga Alla batta i na kun ŋa xilli: *Alla renmu*: ku be ga bara Alla batta kun xiri hadamarenmun ŋa. A faayi Jop 4.25-27

⁵ Tunka duumanten da a wari nan ti, hadamarenmun fo buren gabo ñiiñen xanma, i sandomun bono, waxati su i sinmeyen na fo buren baane ya xanma. ⁶ A nimisi i ga da hadamarenmen taga ñiiñen xanma ke be yi, a sandomen suno. ⁷ Tunka duumanten daali ken di nan ti: “N na hadamarenmen su buruxana bakka ñiiñen xanma n ga da ku be taga, kafiini daabanun do ñiiñedufo do kanmun yeliñu, boyinaxa n nimisi i taganden ña.” ⁸ Xa Nuuha da Tunka duumanten neeman kita.

Nuuha do i renmu

⁹ Ke ni Nuuha do i kaadunkon xiisan ña yi. Nuuha ni sere telenjonte ya yi, duntengjen xa ya ni a waxatin soron naxa; a do Alla ñi doome. ¹⁰ A da renyugu sikki saara: Saami, Haami, a do Yaafasi.

¹¹ Ken waxati, Alla da a wari nan ti duna bono, golli buren gabo ñiiñen xanma. ¹² A ga da a wari nan ti duna bono, hadamarenmun su ntaxa killi sire xanma,

¹³ ken bire Alla daali Nuuha da: “N na tagefo ke su buruxana, na a sabaabun ña hadamarenmen ña, boyinaxa ñiiñen xanma su ñan fo buren ña. N ni i do ñiiñen su halakini ya. ¹⁴ Anken nan jiidunfuura xoore dabari ti yittinfelequn ña, na a noxon ñan konponlenmun ña, an na a noxon do a sellan betexi ti godoron ña. ¹⁵ An na a giiloyen ña kamo sikki sogoñe, na a xooroyen ña tankarage sogoñe, na a sigen ña tanjikke sogoñe, ¹⁶ an na fuure ke xufu, nan beran toxu xufuye ke do fuuren kanben naxa sogoñe haqe, na fuure ke noxon ña senkansonu sikki yi, konpo wuredunken, do naxaanadunken do kanmudunken, na follaqen bagandi kaaran ña. ¹⁷ Ken bire, N na waami xooren riitini ñiiñen xanma, nan tagefo yonkinten su buruxa kanmun wure. Do fo wo fo ga ñiiñen xanma na a halaki. ¹⁸ Xa n ña laahidun tappa n do anken naxa, anken do an renmun do an yaqe, do an kalluyaxarun na ro fuuren ke noxon di. ¹⁹ An na fillo fillo wutu daaba yonkinte su di yugo do yaxare na a ro fuure ke noxon di, kun biranten na ñi marene an maxa non ña. ²⁰ Yeliñun, daabanun, ñiiñadunfoonun moxon ma su, i ya riini katta a ña fillo fillo nan bire do an ña. ²¹ An nan fo wutu biraadun moxon ma su di, an du yinme da, do ku beenu ga a do an batten ña fuuren di.”

²² Nuuha da Alla ñaamariyen su dabari ti moxon ña.

7

Waame xooren

¹ Ken falle, Tunka duumanten daali Nuuha da: “Anken do an koren su, xa ro fuuren di, boyinaxa, lenki soron su di an baane ya ni telenjonten ña. ² An nan daaba yugu ñeeri, a do daaba yaxaru ñeeri wutu daaba halaale su di, an nan yugu baane do yaxarin baane wutu daaba haraamunte su di, ³ na yugu ñeeri do yaxaru ñeeri wutu yeliñen xabiila su di, an ni i mara mi i soxoodin na sanqi do ñiiñen su yi. ⁴ Boyinaxa, saado bito ñeeri, n ña kanmen riitini tannaxate bito noxon di, kiyen do wurun. N ga da fo wo fo taga ñiiñen xanma, n na a su buruxana.”

⁵ Nuuha da Tunka duumanten ñaamariyen su ña ti i moxon ña.

⁶ Waame jin ga riini bire be, ken da a ñi Nuuha wuyin ña kamo tunmi siine. ⁷ A ro fuuren di, a do i renyugun do i yaqen do i kalliyaxaru, mi na kisi waamen jin ña. ⁸⁻⁹ Daaba halaalen do daaba haraamunte, yeliñun do ñiiñedunfoonun, i su ri katta Nuuha yi, yugo do yaxare, nan ro fuuren di, xoyi Alla ga da a kon Nuuha da moxo be. ¹⁰ Bito ñeeri dangi falle, waami jin yanqa ñiiñen xanma.

¹¹ Nuuha ga da kamon tunmi siinen tinma koota, a xaso fillandin biton tanmi do ñeerundin koota yinme, kanmun do ñiiñen su ji raqen wuñi. ¹² Ken biren, kanmen yere ñiiñen xanma tannaxate bito, a ga riini kiyen do wuron.

¹³ Ken koota yinme yi, Nuuha ro fuuren di, a di i renyugu: Saami, Haami, Yaafasi, di i yaqe, di i kalliyaxarun sikki. ¹⁴ I kun do gundunfoonu, do kaadundaabanu, do ñiiñedunfoonu, do tagefo su kanpen ga a yi, do yeliñun, do daaba tananu be ga kanpiini. ¹⁵ Tagefo su ri katta Nuuha yi fuuren di fillo fillo. ¹⁶ Ke tagefo su ro yugo do yaxare, xoyi Alla ga da ñaamariyen kini Nuuha yi moxo be, ken falle Alla da fuuren raqen texi.

¹⁷ Ken bire, waame jin duume riyen ña ñiiñe xanma tannaxate bito. Jin gabo ñiiñe xanma ma a ga fuuren yontono bakka ñiiñe ña. ¹⁸ Ji xooro kasafo, fuuren toxu binbini jin xanma. ¹⁹ Jin kasafo ñiiñen xanma ma a ga konko gillun su tundinidi, ²⁰ a sege konkonun xanma ni i tundindi ti sogoñu tanmi do karago haqe yi. ²¹ Daaba su ga ñi terene ñiiñen xanma a su kara, na a wutu yeliñun, kaadundaabanun, do gundunfoonu, a do ñiiñadunfoonun do hadamarenmen, a su kara. ²² Fo wo fo ga ñi fifene ñiiñen xanma, a su kara. ²³ Fo wo fo ga ni tagefo ña ñiiñen xanma, nan giri hadamarenmun ña, nan daga a wara ma daabanun, ñiiñedufoonu, a do kanmudun yeliñun, i su buruxe. Nan toxi Nuuha baane a do ku beenu ga ñi do a batten ña fuuren di.

²⁴ Jin da kame do tankarage bito ñan ñiiñen xanma.

8

Waame xooren jin lagaru

¹ Ken falle Alla sinme Nuuha yi, a do gundunfoonu, do kaadundaabanu beenu su ga doome fuuren di. Alla da fanke yogo wara ñiiñen xanma, jin joppe yanqana. ² Ñiiñen jin do kanmun jin su raqen taxi. Kanmen kuti. ³ Jin toxu kaawana bakka ñiiñen ña fonne fonne. Kame do tankarage biton dangi falle, jiinun roxo. ⁴ Xasu ñeerundin biton tanmi do ñeerundin koota, fuuren sigi Araraati^j konkonun xanma. ⁵ Jin toxu roxoono ma xasu tanmundi, ken xaso bita fana, konkon yinmen joppe bangeene.

⁶ Tannaxate bito dangi falle, Nuuha da fuuren palanterin wuñi. ⁷ A da a sinma ti ñiiñen kaawa, a da xaaxen wara bakka sellan ña. Xaaxen toxu kanpiini do kaaron ña dagana. ⁸ Ken falle, Nuuha da booren wara dagana, a nan ñiiñen faayi gelli a ga kaawa. ⁹ Xa booren ma taaxuraxe kita, boyinaxa jin ma ñi a ga

^j8.4 Araraati: ke ya Turuki ñiiñen xanma lenki. Araraati maran ni gidinnoqun ña yi.

ñeme bakka ñiiñe xanma. A saage riini, Nuuha di i kitten banban a da na a rondi fuuren di. ¹⁰ Bito ñeeri dangi falle, Nuuha da booren wara dagana sellan du faayi xadi. ¹¹ Lellen bire, booren saage riini derexayen ña a soomen ña. Nuuha da tu nan ti jin roxo ñiiñen xanma. ¹² Bito ñeri tana dangi falle, Nuuha da booren wara dagana a du faayi xadi. Xa, booren ma xa saage riini.

¹³ Nuuha wuyin kama tunmundi do siina baanandin xasu fanan koota fana, jin kaawa bakka ñiiñe xanma. Nuuha da fuuren laxataaden buga yi nan sellan faayi. A da a wari ñiiñen kaawa. ¹⁴ Xasu fillandin tanpillen do ñerun koota, ñiiñen su kaawa.

Nuuha di i koren bugu jiidunfuuren di

¹⁵ Ken bire, Alla daali Nuuha da: ¹⁶ “An do an yaqen do an renmun do an kalluyaxaru, xa bugu jiidunfuuren di. ¹⁷ Daaba yonkinte beenu xa ga do an batten ña, i su bugandi: yeliñu, daabanu do ñiiñedufoonu. I bugandi, i nan jidi, nan gabo ñiiñen xanma.”

¹⁸ Ken bire Nuuha di i yaqen di i renmun di i kalluyaxarun bogu. ¹⁹ Daaba yonkinten su bogu; ñiiñedufoonu, yeliñun, tagefo su ga terene ñiiñen xanma, i su bogu xabiila xabiila.

²⁰ Ken falle Nuuha da sadaxindinoqun taga Alla da. A da fo raga daaba halaale su di, nan fo raga yelin halaale su di, ni i ña sadaxabuyinte yi sadaxindinoqun ña Alla da. ²¹ Timiliñen sege bakka sadaxa ke yi nan kiñe Alla yi. A ti i du yinme da: Tonñun hadamarenmen sondomen bureni gelli a tugunne, xa ntaxa ñiiñen langana da a sabaabun ña. Ntaxa fo yonkinte su xa halakini keeta, xoyi n ga da a ñan moxo be.

²² Nan ñiiñen xanma toxu ke moxo yi,
tifinden, fatanden,
mulle, jabare,
kiineye, xaaxo,
kiye, wuro,
ku nta ñemene abada.”

9

Alla da Nuuha laahidu

¹ Alla da barake ro Nuuha di i renyugun di, nan ti i da: “Xa saare, axa nan gabo, nan ñiiñen xanma faga. ² Ñiiñen daabanun su nan xaaye axa da, nan kana axa yi, kanmun yeliñu do daaba su ga terene ñiiñe xanma, do jin ñexun su, i ya axa mareyen di. ³ Axa rawa daaba yonkinte su ñaana biraadu yi, xoyi n ga da tiffoonun kini axa yi moxo be, saasa n da foonun su kini axa yi.

⁴ Xa, axa maxa tiyen do foren yiga, ken ga ni yonkin ña. ⁵ Xa sere su ga na i me sere foren joxu, a ña daaban yi ma a ña hadamarenme yi, N na a kaman kiitini ya. Sere su xa ga na i kappallenman yonkin bugandi, N na a kaman kiitini ya.

⁶ Sere be ga na hadamarenme foren joxu,

hadamarenme tana ya na an xa foren joqo,
boyinaxa hadamarenmen tage Alla sawuran ɗa yi.

⁷ Xa, axakun nan saare, axa nan gabo nan sanqi ɗiiɗen xanma.“

⁸ Ken falle, Alla daali Nuuha di i renmun da: ⁹“Nke Alla, n ɗi laahidu sabatindini n do axa naxa, do axa bonsonɗu beenu ga riini axa falle, ¹⁰ a do tagefo su be ga do an batten ɗa: yeliɗu, kaadundaabanu, gundufoonu, do fo wo fo ga bogu da axa batten ɗa fuuren di, a do yonkintafo su be ga ɗiiɗen xanma.

¹¹ N ɗi n laahidun tinmandini axa da, ntaxa tagefo yonkinten su buruxana xadi ti waame xooren ɗa keeta. Waame xoore ntaxa riini nan ɗiiɗen halaki.“

¹² Alla daali xadi: “N laahidun taagumansen faayi, n ga ke be sabatindini n da axa naxa, do fo yonkinte su ga do axa batten ɗa, da axa bonsonɗu beenu ga riini axa falle. ¹³ N di n samaaman wara minaaxen di, a nan ɗa laahidun taagumansen ɗa, n do ɗiiɗen naxa. ¹⁴ Bire be, n ga na minaaxen kafume yi ɗiiɗen xanma, samaama ke ga bange minaaxen di, ¹⁵ ken di, n ɗa sinmene n da axa laahidun ɗa, do daaba yonkinten xabiilan su, jin ntaxa ɗaana waamen ɗa nan tagefon su buruxa. ¹⁶ Bire be samaaman ga na bange minaaxen di, n ga da a wari, n ɗa sinmene n do ɗiiɗen tagefo yonkinten xabiilan su laahidu duumanten ɗa.“

¹⁷ Alla daali Nuuha da xadi: “Ke ya ni n laahidun taagumansen ɗa, n do ɗiiɗe tagefo yonkinten su naxa.“

Nuuha di i renmu

¹⁸ Nuuha renmu beenu ga bogu fuuren di faayi, Saami, Haami, do Yaafasi. Haami ni Kanaana faaba yi. ¹⁹ Nuuha da ku renmu sikki ya soxoodin da ɗiiɗen xanma faga. ²⁰ Nuuha ɗi soxaana ɗa yi, a fana ya n da wuban loli. ²¹ Koota di, a da wuban dolon mini ma a ga siirene nan daga saxu i guppen wure, a duuro. ²² Haami, ken ga ni Kanaan faaba yi, a di i faaba duuron wari, a bogu na a kon i gidaan da. ²³ Ken biren, Saami do Yaafasi da yiraame yogo wutu na a saxi i kunken ɗa, nan fallarandaga katti i faaba yi, nan yiraamen xufa a yi. I di i yeeson tirinba, ke su i nan maxa i faaba duuron wari.

²⁴ Bire be Nuuha ga bugi i du seeda yi, a renyugu tugunnen ga da ke be ɗa, a da mugu. ²⁵ A da langa nan ti:

“Hari na Kanaan halaki! Hari na a ɗa i gidaanun komon fallanken ɗa.“

²⁶ Ken falle a ti xadi:

“Tiigeyen ɗa Tunka duumanten da, Saami Alla,
Yaarabi Kanaana nan ɗa kome yi Saami da.

²⁷ Hari na waseyen ɗa Yaafasi da,
a nan taaxu Saami guppullenmen wure,
nan Kanaana ɗa i da kome yi.“

²⁸ Waame xooren falle, Nuuha da kamo sikki do tankarage siine bira. ²⁹ Bire be Nuuha birantaaxu wuccen ga kiɗe kamon kabi do tankarage siine yi, a faati.

Nuuha bonsonɲu

¹ Ke ni Nuuha renmun bonsonɲun xiisan ɲa yi, Saami, Haami, do Yaafasi, waami xooren jin dangi falle, i jiidi nan renmun kita.

Yaafasi renmun

² Yaafasi renyugun ni: Gomeeri, Magoogi, Madaayi, Yawaani, Tubaali, Meseexi, do Tiraasi.

³ Gomeeri renyugun ni: Asikanaaji, Rifaata do Togaraama.

⁴ Yawaani renyugun ni: Eliisa, Tarasiisi, Kitiimu do Dodaani.

⁵ Ku ya n sanqi do geejinlaqun ɲa, nan taxandi jamaanun ɲa, xabiila-xabiila, baane su di i jama, di i xanne.

Haami renmun

⁶ Haami renyugun ni: Kuusi, Misiraani, Fuute, a do Kanaana.

⁷ Kuusi renyugun ni: Seela, Haawila, Sabata, Raama, a do Sabuteexa. Raama renyugun ni: Seeba do Dedaani.

⁸ Kuusi da Namuruuju xa saara, yugu fana be saaken ga ɲi ɲiiɲen xanma.

⁹ Tunka duumanten da Namuruuju ɲa xaɲaana saake yi, ken ɲa ni, i ga tini: “Xaɲaana saake ke xoyi Namuruuju”. ¹⁰ Fanan ɲa a maranden da joppa Baabila, Erixi, Akaada do Xaleena ya yi^k, Sinaari ɲiiɲen xanma. ¹¹ A bugu ken jamaane di nan daga Assura, a ga da Niniwe sigindi noqun be, a do Rehobooti-yiira do Kaala, ¹² do Reseeni be ga Niniwe do Kaala naxa, ken ni debi xooren ɲa.

¹³ Misiraani ni Luudinun, Anaaminun, Lahaabinun, do Nafatuuhinun faaba ya yi, ¹⁴ kafiini Patiruousinkon do Kasiluuhinu, a do Kafutoorinkon ɲa. Filisitunun bogu Kasiluuhinu ku ya di.^l

¹⁵ Kanaana renyugu ni Sidooni, ken ni a sooman ɲa, a do Heeti. ¹⁶ Kanaana ya ni Yebuusigankon xa faaba yi, a do Amarinun do Giragaasinun, ¹⁷ do Hiiwinun, do Araaxinun, do Siininun, ¹⁸ do Arawaadinun, do Kamaarinun, a do Hamaatinu. Ken falle, Kanaanagankon xabiilan sanqi-sanqi. ¹⁹ Kanaanagankon jamaanen ɲa wuttu Sidooni yi katta Garaara yi, ma Gaasa banɲen ɲa, a do Sodoomu, do Gomoora, do Hadima do Sebuyiimu, ma katta Leesa yi.

²⁰ Ku ya ni Haami renyugun ɲa, baane su di i xabiila, di i xanne, di i jamaane, di i jama.

Saami renmun

²¹ Saami, ken ga ni Yaafasi gida xooren ɲa, a xa da renmu saara, aken Saami ya ni Hebeeri^m do i bonsonɲun su xa xooxo yi.

²² Saami renmun ni: Yelaamu, Hasuura, Arifaxisaadi, Luudi, a do Haraami.

²³ Haraami renmun ni: Wuci, Huuli, Geteeri, a do Maasi.

^k**10.10** Sinaari ɲiiɲe: ke ni Baabila toxo tana ya yi.

^l**10.14** Filisitunun bogu Kasiluuhinu ku ya di: Fasarindaanon yogonu ti:
Filisitunun bogu Kafutooriko ku ya di.

^m**10.21** Hebeeri: Abaraanigankon toxo ke bogu i xooxa Hebeeri toxon ɲa di

²⁴ Arifaxisaadi renmen ni: Seela. Ke Seela da Hebeeri saara.

²⁵ Hebeeri da renyugu filli kita, baanen toxon ni Pelege, boyinaxa a waxatin ɗa ɗiɗiɗen taxandi.ⁿ A xoxonen toxon ni Yaxataani.

²⁶ Yaqataani renmun ni: Alimodaadi, Seleefi, Haccarimaweeti, Yara,
²⁷ Hadoraami, Ujali, Dixila, ²⁸ Woobali, Habimameeli, Seeba, ²⁹ Wufiira, Haawila do Yobaabu. Ku su ni Yaxataani renmun ɗa yi.

³⁰ I taaxunten ɗi, na a wutu Meesa yi katta Sefaara konkon ɗa, kinbakkan di.

³¹ Ku ya ni Saami renmun ɗa, baane su di i xabiila, di i xanne, di i jamaane, di i jama.

³² Ku ya ni jama be ga bugu Nuuha renyugun ɗa, baane su di i xabiila. Waame xooɗen jin dangi falle, xabiilanu ku su bugu ku ya di, nan sanqi ɗiɗiɗen xanma.

11

Baabila tagandi gille

¹ Ken waxati duna su ɗi xanbaane ya konno, digan moxo baane. ² Koota yogo, soron ga ɗi gilli ti kinbakkan ɗa, i da beran xullu xooɗe wari Sinaari ɗiɗiɗen di, i xosi taaxu no.

³ Fi falle, i ti me da: “O nan tuufan katu ni i buyi xa i nan gemu.” I da tuufan ro giden sigiran ɗa, i da godorojin ro dooren sigiran ɗa.” ⁴ Ken bire, i ti: “O na debe sigindi o du yinme da, nan konpo gille taga a di ke be tonben ga kiɗene kanmun ɗa. Ma o na ɗa toxo gumu yi, o nan maxa sanqi do ɗiɗiɗen su yi.”

⁵ Fi falle, Tunka duumanten yanqa na debe ke faayi, do konpo gille ke be hadamarenmun ga a dabarini. ⁶ Ken bire, Tunka duumanten ti: “Ku faayi i su ni jama baane ya yi, i nan xan baane ya konɗo, a faayi i ga joppe ke be dabarini. Saasa, fo wo fo ra ntaxa i kabana i feeren gollen ɗanɗen ɗa. ⁷ O n yanqa, o ni i xanne ke xolonso, i nan maxa me faxaamu.”

⁸ Ken biren ɗa, Tunka duumanten di i sanqi bakka non ɗa do ɗiɗiɗen su yi, i da deben taganden wara. ⁹ Ke ya saabuni debe ke ga xiri Baabila yi,^o boyinaxa Tunka duumanten da hadamarenmun su xannen xolonso non ɗa yi. A di i sanqi bakka non ɗa xadi do ɗiɗiɗen kaaron su yi.

Saami renmun

¹⁰ Ke ni Saami renmun xiisan ɗa yi. Waame xooɗen jin dangi falle ti siino filli yi, ken da a ɗi Saami wuyin ɗa kame siine yi, a da Arifaxisaadi saara.

¹¹ Arifaxisaadi kite falle, Saami da kamo karagi siine bira, a da renmu tana saara, yugun do yaxarun. ¹² Bire be, Arifaxisaadi wuyin ga kiɗe tanjikke do siino karagi yi, a da Selaaxa saara. ¹³ Selaaxa kite falle, Arifaxisaadi da kamo naxati do siino sikki bira, a da renmu tana saara, yugun do yaxarun.

¹⁴ Bire be, Selaaxa wuyin ga kiɗe tanjikke siine, a da Hebeeri saara. ¹⁵ Hebeeri kite falle, Selaaxa da kamo naxati do siino sikki bira, a da renmu tana saara,

ⁿ**10.25** Pelege: a wure ni ya taxandiye

^o**11.9** Abaraaninxannen di Baabila wure ni ya: Xolonso.

yugun do yaxarun.

¹⁶ Bire be, Hebeeri wuyin ga kiñe tanjikke do siino naxati, a da Pelege saara.

¹⁷ Pelege kite falle, Hebeeri da kamo naxati do tanjikke siine bira, a da renmu tana saara, yugun do yaxarun.

¹⁸ Bire be, Pelege wuyin ga kiñe tanjikke siine, a da Rewu saara. ¹⁹ Rewu kite falle, Pelege da kamo filli do siino kabi bira, a da renmu tana saara, yugun do yaxarun.

²⁰ Bire be, Rewu wuyin ga kiñe tanjikke do siino filli yi, a da Seruga saara.

²¹ Seruga kite falle, Rewu da kamo filli do siino ñeri bira, a da renmu tana saara, yugun do yaxarun.

²² Bire be, Seruga wuyin ga kiñe tanjikke siine, a da Nahooro saara.

²³ Nahooro kite falle, Seruga da kamo filli siine bira, a da renmu tana saara, yugun do yaxarun.

²⁴ Bire be, Nahooro wuyin ga kiñe tanpille do siino kabi, a da Teera saara.

²⁵ Teera kite falle, Nahooro da kame do siino tanmi do kabu bira, a da renmu tana saara, yugun do yaxarun.

²⁶ Bire be, Teera wuyin ga kiñe tanñere siine, a da Buraama do Nahooro do Haraani saara.

²⁷ Ke ni Teera renmun xiisan ña yi, Teera da Buraama do Nahooro do Haraani saara, Haraani da Luuti saara. ²⁸ Haraani faati Wuuri, a saaredeben di, ken ga ni Kasaadinun jamaanen di, da ñi a faaba Teera ya bireene. ²⁹ Buraama do Nahooro kun yaxi. Buraama yaqen toxon ni Saarayi, Nahooro yaqen toxon ni Milika, Yisika taata, Haraani ren yaxarun. ³⁰ Saarayi ñi baroken ña yi, renme ma ñi a maxa.

³¹ Teera di i ren yugo Buraama wutu, do i kisimare Luuti, Haraani ren yugon, do a kalluyaxare Saarayi, a ren yugo Buraama yaqen, i giri Wuuri Kasaadinun jamaanen di, nan daga Kanaana jamaanen di. I ga kiñe Haraana, i taaxu non ña.

³² Teera da kamo filli do siino karagi bira, ken falle a faati Haraana.

12

Alla da Buraama xiri

¹ Fi falle Tunka duumanten daali Buraama da: “Bogu an jamaanen di, an maarenmun naxa, an faabankan di, an nan daga jamaane be n ga a koyini an ña.

² N ña riini jama xoore bugu an di,
na barike ro an di,
na an toxon xoorondi;
na an ña barikin follagen ña.

³ N ña soro barikindini, soro beenu ga duwa an da.
Na soro langa, soro beenu ga da an langa,
na ñiiñen xabiilanun su
barikindi do an sabaabun ña.”

⁴ Ken bire Buraama bogu, xoyi Tunka duumanten ga da a ko a da moxo be. Luuti xa da a jokki dagana. Buraama ga ñi bakka Haraana, a wuyin ña tanñiere do siino karagi. ⁵ A di i kaagun yaxare Saarayi wutu do i neeganlenme Luuti, do naaburun do komo beenu ga ñi i maxa Haraana. I daga Kanaana jamaanen di. I ga kiñe non ña.

⁶ Buraama dangi nan daga Sixemu, katta Moore yitti xooren noqun ña. Ken waxati, Kanaanankon ñi ken jamaane di. ⁷ Tunka duumanten bange Buraama da, nan ti: “N riini ke jamaane kini an bonsonñun ña ya.” Buraama da sadaxindinoqu taga Tunka duumanten da, ken be ga bange a da non ña.”

⁸ A giri non ña, nan daga ti konkon banñen ña Beteli kinbakkan di. A ga di i guppun sigindi noqun be, Beteli ya a kinxennan di, Haayi ya a kinbakkan di. A da sadaxindinoqun taga Tunka duumanten da non xa yi, nan Tunka duumanten toxon xiri non ña. ⁹ Ken falle Buraama da killen raga dagana fonne fonne katta Negeba yi Kanaana banbaxun di.

Buraama dagayen Misira

¹⁰ Ken waxati dullen ñi Kanaana jamaanen di. Buraama dangi katta Misira yi, nan daga waxatinne taaxu no, boyinaxa dulle ke xoto jamaanen di. ¹¹ Bire be i ga tinto Misira yi, a ti i yaqe Saarayi da: “Nke ya tu nan ti an ni yaxarin faranfaren ña yi. ¹² Misirankon ga na ri an wari, i tini n yaqen ña ni an ña, i ni n kari, nan anken toxu birene. ¹³ Ken di, an na ti n gidanyaxaren ña ni an ña, mi i ni n ragamoxon sirondi do an sabaabun ña. N yonkin xa na kisi do an saabuda.”

¹⁴ Bire be Buraama ga kiñe Misira yi, Misirankon da a wari a yaqen faranfaren ni moxo siri. ¹⁵ Misira tunkanyugon golliññaanon yinmanken xa da a wari, na a maxakutu tunkanyugon da, ken bire i do Saarayi daga tunkanyugon noqu. ¹⁶ A da Buraama ragamoxon sirondi do Saarayi sabaabun ña, nan tanmison kini a yi, a do naanun do faru yugun do faru yaxarun do komo yugun do komo yaxarun do fari yaxarun do ñogomu.

¹⁷ Xa Tunka duumanten da watte xote wara tunkanyugon di i kaadunkon ña do Saarayi batten ña, Buraama kaagun yaxaren. ¹⁸ Ken saabuda, tunkanyugon da Buraama xiri nan ti a da: “An da mani xa ña n ña kundu? Manni an ga ma ti n da an yaqen ña ni? ¹⁹ Manni an ga ti n da an gidanyaxaren ña ni, mi n ga a wuttu na a ña n yaqen ña? Saasa, an yaqen faayi, a raga an nan daga.” ²⁰ Ken bire tunkanyugon di i soron ñaamari ti i nan Buraama bugandi jamaanen di, a do fo wo fo ga ñi a maxa.

13

Buraama do Luuti fateye

¹ Buraama girindindi bakka Misira katta Negeba yi, a di i yaqen do fo wo fo ga ñi do a batten ña, kafiini Luuti yi. ² Buraama ñi banna xoore yi, daaban do godixullen do kanñen di.

³ A giri ti Negeba banñen ña nan fonne fonnen daga ma a ga kiñene Beteli do Ayi naxan ña, a guppen ga ñi noqu be. ⁴ Ken ni noqu fana be a ga joña

sadaxindinoqun sigindini ya, a saage Tunka duumanten toxon xilli non ɗa.

⁵ Luuti ke be ga ɗi do Buraama batten ɗa, jaxon gaben ɗi a xa maxa do naanun do guppun. ⁶ I daabanun ɗi i ga n gaba, i ra nta toxiini doome, boyinaxa sokken ma ɗi i bakka. ⁷ Ken saabuda sonqo yogo xa ro Buraama naganaanon do Luuti naganaanon naxa, ken waxati da a ɗi Kanaanagankon do Perijinun xa taaxunten ɗa ken jamaane di.

⁸ Ken di, Buraama ti Luuti da: “A ma xawa sonxo nan ɗi nke do anken naxa, a nta siri o naganaanon xa naxa, boyinaxa, o ni maarenmun ɗa yi. ⁹ Ɗiiɗen su faayi an kaane, o ra wa fatene, an ga na daga ti noogen ɗa, nke na daga ti teyen ɗa, an ga na daga ti teyen ɗa, nke na daga ti noogen ɗa.”

¹⁰ Luuti di i yinmen wurewutu nan faayindi, a da a wari Yarade faranun su xayen, nan daga a wara Suwaara yi, a ga xoyi tunka duumanten jaridin do Misira jamaanen moxo. Ken da a ɗi Tunka duumanten ma Sodoomu do Gomoora kara fana.^p ¹¹ Luuti da Yarade faranun su sugandi i du yinme da, nan daga a kinbakka ɗa. I soro filli taxandi ke moxo ya di. ¹² Buraama toxi Kanaana jamaanen di, xa Luuti girindi nan daga taaxu farallaqun debun naxa, ni i guppen sigindi Sodoomu kaaran ɗa. ¹³ Ken bire Sodomonkon ɗi sorobononton ɗa yi, i ɗi Tunka duumanten kutana ti i golli buru gabun ɗa.

¹⁴ Luuti do Buraama fate falle me yi, Tunka duumanten ti Buraama da: “An yinmen wurewutu, an nan faayindi bakka an sigira ke yi katta saahelin ɗa do banbaxu, a do kinbakkan do kinxennan ɗa, ¹⁵ boyinaxa, an yaaxen ga ke jamaane be yi, n na a su kinni an ɗa, na a kini an bonsonɗun ɗa abada. ¹⁶ N na an bonsonɗun gabondini ya xoyi xobojuran moxo, gelli sere ga rawa xobojuran kontini, a kaman rawa an bonsonɗun xa kontini. ¹⁷ Giri an nan jamaane ke su tera kanmun do wureedu, boyinaxa n na a kini an ɗa.

¹⁸ Ken bire Buraama di i guppun girindi nan daga katta Maamere yitti xooron banɗen ɗa, Heborona kaaran ɗa, nan taaxu no. A da allabatira taga Tunka duumanten da.

14

Buraama da Luuti bugu komaaxun ɗa

¹ Bire be Sinaari tunkanyugo Amarafala ga ɗi tunkaaxun di, do Elasaara tunkanyugo Ariyooxa, do Elaama tunkanyugo Kadarilamoori, a do Goyimi tunkanyugo Tidaali, ² i da Sodoomu tunkanyugo Beera gaja, a do Gomoora tunkanyugo Birisa, kafiini Hadima tunkanyugo Sinaabu, do Sebuyiimu tunkanyugo Semubeeri, a do Beela tunkanyugo, ken ga ni Cowaari yi. ³ Ku tunkanyugu karagi kafi me yi Sidimi fulunɗen di, sappinjin fanɗen ga noqun be. ⁴ Ku tunkanyugu karagi da siino tanmi do fillo ɗa komaaxun ɗa Kadarilamoori maxa, siina tanmu do sikkandi, i giri katta a yi.

⁵ Siina tanmu do naxatandi, Kadarilamoori do tunkanyugu beenu ga daga doome gajannɗen di, i da Refayinun katu Asiterooti-Xarinaayimu ɗiiɗen xanma,

^p**13.10** Luutigankon halakiyen xibaaren faayi Jop 19.1-20.

nan Juujinun katu Haama ñiiñen xanma, nan Eminun katu Xiriyatimi fulunngen di,
⁶ nan Hoorinun katu Seyiri konkon xanma ma El-paraana, gunjuran kaaran ña.
⁷ Ken falle tunkanyugu ku naxati saage riini katta Heeni-misipaati yi, ken ga ni
Xadesi, nan Hamaleexigankon debun su katu do Amoorigankon be taaxunte ga
Hacconi-tamara ñiiñen xanma.

⁸ Ken biren ña Sodoomu do Gomoora do Hadima do Sebuyiimu, kafiini Beela
tunkanyugo, i bugu nan ña kurenkitten ña Sidimi fulunngen di, ⁹ nan Yelaamu
tunkanyugo Kadarilamoori gaja non ña, a do Goyimi tunkanyugo Tidaal do
Sinaari tunkanyugo Amarafala a do Elasaara tunkanyugo Ariyooxa. Gajann̄en ñi
ku naxati ya do baanu ku karagi naxa. ¹⁰ Ken bire Sidimi fulunngen fakkan ñi
gedun ña, godoronjin ñi i di. Sodoomu do Gomoora tunkanyugu filli wurunten, i
yogonu yere i noxo di, kuttun wuru nan daga konkon xanma. ¹¹ Ken di,
tunkanyugu ku naxati da Sodoomu do Gomoora naaburen di i biraadunun su
wutu nan daga. ¹² I da Luuti xa raga, Buraama neegallenmen, na a deni, a di i
naaburen su, boyinaxa aken taaxunten ñi Sodoomu ya yi.

¹³ Xa wuraano ku yogo ri Buraama Abaraaniganke xibaari, a taaxunten ga ñi
Maamere yitti xooron ban̄nen ña, Maamere ke be ga ni Hamoori bonson̄nen
yogo yi, Esakooli do Haneeri gida ga ni, ku su ñi i ga da laahidun wutu do
Buraama yi. ¹⁴ Buraama ga da a mugu nan ti i di i maarenmen raga na a deni, a
da kamo sikki do militerinu tanmi do segu kafu me yi i kan yugun di, nan
tunkanyugu ku naxati jokki ma Daani. ¹⁵ A di i militerinun taxandi sappa sappan
ña, nan xenu xonno ku yi do wuron ña, ni i katu, ni i jokki dagana ma Huubata
be ga Damaasi saahelin ña. ¹⁶ A di i naaburun su saagandi, do i maarenme
Luuti di i naaburen su, a do yaxarun do soro kuttu.

¹⁷ Buraama ga da Kadarilamoori ni gajann̄en ña, kafiini a do tunkanyugu ku be
ga ñi doome, a saagante. Sodoomu tunkanyugon bogu na a gemundi Saawe
fulunngen di, ken ga ni tunkanyugon fulunngen ña.

Maalikisidiixi duwan Buraama da

¹⁸ Salaamu tunkanyugo Maalikisidiixi ya n da pon̄nen do dolon bugandi. Aken
ni Alla Kallanke sadaxakiñandaanan ña yi,^q ¹⁹ a duwan Buraama da nan ti:

“Alla na barike ro Buraama di,
Alla ke be ga ni Kamane Kallan̄n̄unten ña,
kanmun do ñiiñen tagandaana.

²⁰ Tigeeyen ña Alla da, Kallanke ga ni,
Alla ke be ga da an xonnon ro an kitten di“.

Ken di Buraama do fo wo fo ga giri gajallan ña,
a da su taxandi tanmundi kini a yi jakkan ña.

²¹ Fi falle Sodoomu tunkanyugon xa ti Buraama da: “Soro ku kini n ña, xa
naabure ke, an ra wa ken toqo du maxa.” ²² Buraama da Sodoomu
tunkanyugon jaabi nan ti: “Wallaaxi, n kuna ti Tunka duumanten ña, Alla
Kallanke, kanmun do ñiiñen tagandaana. ²³ Hari gaarifunsi baane ma an

^q**14.18** Ke Salaamu ni: Yerusalaamu ya yi.

teppunkacce, nta a wuttu an xallen di, an nan maxa daga ti, nke ya n da Buraama bannaaxundi'. ²⁴ Nta fo wo fo wuttu du da, a ga feti n komon ga da haqe be yiga, a do ku beenu ga di n tuusi, Haneeri do Esakooli, a do Maamere, kun xa yi i taqen wuttu."

15

Alla da Buraama laahidu

¹ Ku fiinu su dangi falle, Tunka duumanten banɗe Buraama da kuyin di, nan ti a da:

"Buraama, maxa kanu.

Nke ya ni an tangandaanan ɗa;

N ɗa riini tugaadi xoore kini an ɗa."

² Buraama ti a da: "N Kama, Tunka duumante, an riini mani kini nke yi, n ga na toxi kundu renmen nti maxa, Eliyejeeri ya n riini nke kan xeyen wutu, Damaasinken?" ³ A ti a da xadi: "An ma renme su xa kini n ɗa, n kan noxon kome yogo ya n riini n xeyen wutu."

⁴ Tunka duumanten da a jaabi, nan ti: "Ken nta an xeyen wuttu, an yinme noxodunrenmen ɗa n riini an xeyen wutu."

⁵ Ken falle, a da a wundi na a bugandi i guppen wure nan ti a da: "Kanmu ke faayi, an nan saanu ku konti, gelli an ga ra wa yi kontini." A saage tini a da: "An bonsonɗun riini gabo kundu ya."

⁶ Buraama tonɗondi ti Tunka duumanten ɗa, ken saabuda, Tunka duumanten da a konti telenɗonte yi.

⁷ A ti a da xadi: "Nke ya ni Tunka duumante be ga da an bagandi Wuuri,^r Kasaadinun jamaanen di, nan ke ɗiine kamanaaxun kini an ɗa xeye yi."

⁸ Buraama da a tirindi: "N Kama, Tunka duumante, n na a tuunu kan moxo nan ti n riini ke ɗiine xeye ya?" ⁹ Tunka duumanten ti a da: "Siinosikkinɗallenme raga, an nan siinosikkinɗsugo raga, nan siinosikkinjaxandige raga, nan booren xabiilanu filli raga, kaadunxallen do gundunxallen, ni i riiti n da."

¹⁰ Buraama da ku daabanu su raga, nan baane su kara naxaanen di, ni i kettun filli jonkoyi me yi, xa a ma kanpintafoonu ku kara. ¹¹ Janbaxoorun joppe yanqa tiyu ku xanma, xa Buraama ni i xata.

¹² Kiyen ga xenne, xenqo xote da Buraama wutu, biti xooren xenu a xanma, a dire. ¹³ Ken bire, Tunka duumanten ti Buraama da: "A tu nan ti an bonsonɗun ɗa riini ɗa tunɗarankon yi wandi jamaanen di, i ni i komaaxu, ni i yanganxata kamo naxati siine haqe, ¹⁴ xa soro ku beenu ga i komaaxunu, nke xa ni i kiitini ya, ken su falle, an bonsonɗu ku do naaburen gaben na bogu, ¹⁵ xa anken ɗa riini faati xeerin di na daga an faabaxasun noqun ɗa. An xasen sire na baade. ¹⁶ An bonsonɗu naxatandin soxoodinun saagene ya riini yere, boyinaxa Amarinun junubun ma kiɗi i xenpan ɗa fina, n ga i xatana bakka yere."

¹⁷ Bire be kiyen ga xenu, bite xooren ga ro, furune yogo do sunqunkumunten

^r**15.7** Kasaadinun jamaane ni: Baabila ya yi.

dangi do tiyi kutunto ku naxan ɗa. ¹⁸ Ken bire, Tunka duumanten da laahidun sabatindi i do Buraama naxa nan ti: “N ɗa ke ɗiini kinni an bonsonɗun ɗa, nan giri Misira fankitte ke yi, nan daga a wara Efuraata yi, ken ga ni fankitti xooren ɗa. ¹⁹ Noqu ke ni Xeeninun, do Xenijinun ɗa ɗiini ɗa do Xadamooninun, ²⁰ do Heetigankon, do Perisigankon, do Refayigankon, ²¹ do Amorigankon, do Kanaanankon, do Girisigankon, a do Yebuusiganko.”

16

Sumaayila kiteye

¹ Ken waxati da a ɗi Buraama yaqe Saarayi ma renme su saara a da. Xa komoyaxare yogo ɗi a maxa, Misiranke, a toxon ga ni Hajaara. ²⁻³ Saarayi ti Buraama da: “Haqa toxu an ni n terinke, boyinaxa Tunka duumanten di n kaba renme saarana, an ra wa saqa di n komoyaxare ke yi, a me ya di, ma a na renme kiti n da.” Buraama di i yaqe Saarayi digaamen batu. I taaxen Kanaana dangi falle ti siino tanmi, ken bire ya ni Saarayi ga di i komoyaxare Hajaara wutu na a kuni i kiina Buraama yi.

⁴ Saxullenmaaxun dangi falle Buraama do Hajaara naxa, a da noxo wutu. Bire be a ga da a tu nan ti i warijanten ni, a kaman yaxaren fiinun toxu yanqana a maxa.

⁵ Saarayi ti Buraama da: “An fi n ɗa toora ni n xanma, n di n komoyaxaren wutu na a kuni an ɗa, gelli a ga da a tu i warijaxanten ni, nke ntaxa a maxa raqe ya keeta, xa Tunka duumanten kiitini nke do an anken naxa.”

⁶ Ken bire Buraama da Saarayi jaabi nan ti a da: “An komoyaxaren ɗa ni, a na an marayen ɗa di, an ga da a sinma fi be siren ni, ken ɗa a yi.” Ken di, Saarayi da a yanganqata siri, Hajaara wuru a yi.

⁷ Tunka duumanten Maleyikannen da Hajaara ɗi gede yogo kaaran ɗa gunjuran di, Suura killen di. ⁸ A ti: “Hajaara, Saarayi komoyaxaren, an giri minna? An dagana minna?” A da a jaabi: “N wurunu n kamanyaxare Saarayi ya yi.”

⁹ Tunka duumanten Maleyikannen ti a da: “Saage katta an kamanyaxaren ɗa, an nan du maxayanqa a da.” ¹⁰ Maleyikannen saage tini a da: “N na an bonsonɗun gabondini ya, mi i ga ra nta yirigeene gaboyen maxa.”

¹¹ Tunka duumanten Maleyikannen ti a da xadi:

“A faayi , an warijaxanten ni, an ɗa riini renyugo saara,
an na a toxora Sumaayila,^s
boyinaxa, Tunka duumanten da an yanganqatayen wari.

¹² A ɗaana yugu ɗanjen ɗa yi;
a kitten ɗa soron su yi,
soron su xa kitten ɗa a yi,
a ya riini taaxu nan laato i maarenmen su yi.”

¹³ Hajaara da Tunka duumanten toxon xiri, ke be ga digaamu a da: “Anken ni

^s16.11 Sumaayila wure ni ya: Alla ya mukku.

Alla be ga di n wari ya, ken biren ɗa, a ti: “Xoyi n ra wa yi a walla ke be yaaxen gi n ɗa?” ¹⁴ Ken ɗa saabuda ni, gede ke be ga Xadasi do Beredi naxa ga toxore Beer-Lahayi-Royi, a wure ga ni ken sere birante be yaaxen gi n ɗa gede.

¹⁵ Hajaara saage falle, a jiidi ti renyugo yi, Buraama da a toxora Sumaayila.

¹⁶ Hajaara ga Sumaayila saarana ken da ɗi Buraama wuyin ɗa tansege do siino tonmi.

17

Alla da Buraama toxon yilla

¹ Bire be Buraama wuyin ga tankabe do siino kabi yi, Tunka duumanten banɗe a da nan ti: “Nke ya ni Alla Kallanken ɗa^t, an bireyen ɗa di n batten ɗa, an nan ɗa duntenɗe yi. ² N ɗi n laahidun kurunbaaxu n do an naxa, na an bonsonɗen gabondi, gaboye su xenpa.”

³ Ken bire Buraama sujudi ɗiiɗen di. Alla daali a da: ⁴ “N xalli taɗe, n laahidun faayi ken di an da. An ɗa ɗaana xabiila gabu xooxo yi. ⁵ An ntaxa xiriini Buraama,^u xa, an toxon ɗa ɗaana Iburahiima,^v boyinaxa n ɗa an ɗaana xabiila gabu faaba yi. ⁶ N ɗa an bonsonɗu gabondini, gaboye su xenpa, nan xabiila gabu bugu an di, nan tunkanyugun bugu an di. ⁷ N ɗa ke laahidu sabatindini an da, a nan ɗa laahidu duumante yi, na a sabatindi an bonsonɗun di i renmun su da, n na ɗa an Alla yi, na ɗa an bonsonɗun Alla yi. ⁸ An ga mukkaaxun ɗa ɗiiɗe ke be xanma, Kanaana ɗiiɗe, n ɗa riini a su mareyen kuni an do an bonsonɗun ɗa, kuyi duumante yi, nke ya ɗaana i Alla yi.”

⁹ Alla daali Iburahiima da xadi: “N laahidun tanga, an bonsonɗun di i renmun su na a tanga. ¹⁰ N laahidun tagumanse faayi, an ga n xawa a tangana, an do an bonsonɗun di i renmun su. An do an bonsonɗun fo yugon su, xa sunne.

¹¹ Axa sunnanden ɗa ɗaana laahidun taagumansen ɗa, nke da axa naxa. ¹² An bonsonɗun di, renyugo su wuyin ga kiɗe bito segi, an na a sunnandi, ku be ga saare an kan di, ma xa ku be ga xobe tunan ɗa, an yinme soxoodi ga fe. ¹³ A ga ɗa an kan ren saaranten ɗa, a ga xobe ya, a nan xawa sunnene ya, n laahidun taagumansen nan ɗa laahidu duumante yi axa faten di, ¹⁴ xa yugo be ga ma sunne, a xatene bakka an soron di ya, boyinaxa a ma n laahidun tagumanse sabatindi.”

Alla da Saarayi toxon yilla

¹⁵ Alla saage tini Iburahiima da: “Saasa an kaagun yaxare ke maxa a xiri Saarayi yi xadi, a toxon ɗa ɗaana Saaratu.” ¹⁶ N na barikindini ya moxo siri nan renyugo kuni a yi an da. N na a barikindini ya nan xabiilanun do tunkanyugun xa bugu a di.”

¹⁷ Iburahiima sujudi seyen di, nan soyi. A ti i du da: “Xoyi yugu xase be ga

^t17.1

^u17.5 Iburaama wure ni ya: Faaba Kallanke.

^v17.5 Iburahiima wure ni ya: xabiila gabu faaba.

^w17.15 Saaratu wure ni ya: tunkanlenme.

kame siine yi rawa renme kitta? Maxa Saaratu rawa renme saarana ti tankabe siine yi?" ¹⁸ Iburahiima ti Alla da: "An ga na dunje Sumaayila barikindi, an na a ñanji n xeyendaanan ña."

¹⁹ Ken bire Alla da a jaabi nan ti: "Tonɗun, an yaqe Saaratu ya riini renyugo saara an da, an na a toxora Isiyaaxa.^x N ña laahidun sabatindini da a batten ña, a di i bonsonɗu, na a ña laahidu duumante yi. ²⁰ N da an yaaganden mugu Sumaayila da, n ña barikindini, na a jiidi, na a gabondini, gaboye su xenpa. Yinmanko tanmi do fillo ya bakka yi, a ya ñaana xabiila xoore yi. ²¹ Xa n ni laahidun sabatindini do Isiyaaxa ya batten ña, Saaratu ga ken be saarana an da, waaga da ke waxati me."

²² Bire be, Alla ga ñeme digaamunu Iburahiima da, a sege.

²³ Ken koota baane yinme, Iburahiima di i renyugo Sumaayila raga, a do lemunu beenu ga saare a kan di, do ku beenu ga xobe, a di i kan noxon yugun su sunnandi xoyi Alla ga da a ko a da moxo be. ²⁴ Iburahiima ga ñi sunnene, da ñi a wuyin ña tankabe do siino kabi, ²⁵ a renyugo Sumaayila wuyin ñi siino tanmi do sikko. ²⁶ Ken moxo di, Iburahiima di renyugo Sumaayila sunne a koota, ²⁷ a do yugo su ga saare a kan di no, a do mukkuu beenu ga ñi no, i ga xobe, i su sunne da a yi.

18

Iburahiima xibaariyen ti Saaratu ren kiteyen ña

¹ Koota di Tunka duumanten bange Iburahiima da Maamere yitti xooren kaaran ña, da ñi Iburahiima ya taaxunu i guppen raqen ña, kinsigan waxati. ² A di i yinme girindi, a xosi yugu sikki wari sikki, i laaten fonne, a ga di i wari, a giri i guppen raqen ña nan wuru dagana i gemundi, nan sujudi ñiñen di. ³ A ti: "N Kama, gelli n ga xeeri kitana an ña, maxa dangi an komen ña kundu a na ñi an ma sigi. ⁴ N na jin kinni axa yi, axa na axa taanun wanqi, axa na tuuma ku yittu wure yi fonne. ⁵ N na baasen riitini axa da n ña, axa ga ke be yigana nan senben du kita, ken biren axa na dangi. Boyinaxa, axa kiñe axa komen ña noqu. I ti: "A siro, a dabari xoyi an ga da a ko moxo be."

⁶ Iburahiima da jowondi dagana i guppen wure katta Saaratu yi, a ti a da: "A jowondi, an nan muudu sikki fariñajura wutu na a xooti, na a dabari ponɗen ña."

⁷ Ken falle, a da jowondi dagana katta naanun gooren ña, nan gunbullen kate raga, na a kini i komen yogo yi, a na a dabari jowoodi. ⁸ A da xatti xayen do feenen wutu, a do gunbullen buyinte ke, ni i taaxundi mukkuun wure. I ga yigeene, a yinme ya sikki yitten wure, i kaaran ña.

⁹ I da a tirindi: "An yaqe Saaratu na minna?" A ti i da: "A faayi guppen wure."

¹⁰ Ken biren Kamanen saage tini a da: "Danqanaaxun xanma, n saagene riini katta an ña waaga da ke waxati yi, an yaqe Saaratu xa ya renyugo kitana." Saaratu ya i digaamen terinkana i falle guppen laqen ña. ¹¹ Ken da ñi Iburahiima do Saaratu su xaso, i wuyun xa laato siri. Saaratu ma ñi roono yaxarun laadan

^x**17.19** Isiyaaxa wure ni ya: n ya soyini.

yinme. ¹² Ken saabun da, Saaratu nuxudunsoyi nan ti i du da: “Nke xaso falle ya ni, n ga riini warijaaxe kita? N kamanyugon xa xaso.”

¹³ Xa Tunka duumanten ti Iburahiima da: “Do mani ya Saaratu ga soyini,” nan ti: “Tonɗun ɗa, nke riini saare ya, n xaso falle?” ¹⁴ Fo ya Tunka duumante ga ra nta ke be ɗaana ba? Waaga da ke waxati, n ɗa saagene riini katta an ɗa, Saaratu xa ya renyugo saarana.”

¹⁵ Saaratu kute nan ti: “N ma soyi”. Boyinaxa a kanu. Tunka duumanten ti: “Tonɗu, an soyi”.

¹⁶ Ken falle, yugu ku sikki giri no, nan telenjo katta Sodoomu yi. Iburahiima di i wara kille di.

Iburahiima yaage Sodoomu da

¹⁷ Tunka duumanten ti: “Ken di, n ga riini ke be ɗa, n nan xawa a muxundini Iburahiima yi ba?” ¹⁸ Tonɗun, Iburahiima riini ɗa xabiila xooren faaba ya yi senbenton, ɗiiɗe xabiilanu su xa ya barikini do a sabaabun ɗa. ¹⁹ N da a sugandi ya ma a ni i renmun di do i bonsonɗun su ɗaamari, i na Tunka duumante killen batu, na fo siren do fo telenɗonten dabari, ma Kamanen ni i digan koninton sabatindi Iburahiima da.” ²⁰ Ken di, Tunka duumanten ti Iburahiima da: Sodoomunkon do Gomooranko, i jalagin gabo, i fo buren xa kasafo buru. ²¹ N ɗa yanqana nan daga non faayi, ma i ga di i jalagi ti ke yi, gelli i ga kundun ɗa yi, n na a tu.”

²² Ken di, yugu ku jokki do Sodoomu killen ɗa, xa, Iburahiima siginten toxi i batten di Tunka duumanten jon di. ²³ Iburahiima tinto a yi nan ti: “Xoyi an na sere sirun halakini do sere bononton batten ɗa?” ²⁴ A ra wa ɗaana tankarage sere sire ya debe ke noxon di. Hari ken an na debe ke su halakini ya? An nta a toqo tankaragen sere siren xanuyen saabuda? ²⁵ An nan xooru ken da, na sere siren do sere bononton su kiiten ɗa moxo baane yi, ni i kari doome. ɗiiɗen su kiitaanan nan xawa kiiten kuttu ti telenɗontaaxun ɗa yi ma kan moxo?” ²⁶ Tunka duumanten da a jaabi: “N ga na tankarage sere sire ɗi Sodoomu noxon di, n ɗa yanpana deben su maxa di i xanuyen sabaabun ɗa.” ²⁷ Iburahiima saage tini: “An haqatoxu ya de, N Kama, boyinaxa nke feti fo yi, xobe do xobonxulle falle, ²⁸ gelli tankarage ke sere sire ga na konto ti soro karagi. An na deben su halakini ya do kun soro karagi sabaabun ɗa. A ti a da: “Gelli n ga na tannaxate do soro karagi ɗi no, n nta a halakini.” ²⁹ Iburahiima ti a da xadi: “Gelli an ga na tannaxate baane ya ɗi no.” A ti a da: “Tannaxate ke xanuyen saabuda, n nta a halakini.”

³⁰ Iburahiima saage tini: “N Kama, maxa butin ɗa de, sabari n nan digaamu. Gelli an ga na tanjikke baane ya ɗi no du?” A ti: “Gelli n ga na tanjikke ɗi no, n nta a halakini”.

³¹ Iburahiima ti a da: “A faayi, nke saako nan digaami n Kaman da, gelli an ga na tanpille baane ya ɗi no du.” A ti: “Tanpille ke xanuyen saabuda, n nta a halakini.”

³² Iburahiima saage tini xadi: “N Kama, maxa butu de, sabari n nan digaamu ke kille baane yi. Gelli an ga na tanmu baane ya ɗi no du.” A ti: “Soro ku tanmi

xanuyen saabuda, n nta a halakini.“

³³ Bire be, Tunka duumanten do Iburahiima ga ñeme digaamunu, a daga, Iburahiima xa saage katti i noqu.

19

Sodoomu do Gomoora halakiye

¹ Lelle mulaane biren ña, maleyikannu ku filli kiñe Sodoomu yi, da ñi Luuti ya taaxunu deben roraqen ña. A ga di i filli wari bire be, a giri ni i gemundi, nan sujudi i da ñiñen di. ² A ti: “N kamannu, xa bisimilla axa komen kan di, axa na axa taanun wanqi nan wuyi, ken biren, soxoban ña axa na furute dagana axa killen ña.” I ti: “Xani, o wuyini sellan ña yere ya yi.”

³ Luuti di i hanjo siri. I lagari a jokkini dagana i kan di. A da mukkunbaase dabari i da, a da ponñen dabari ferementi nta yi, i da yiga. ⁴ Saado i saxu waxatin ga kiñeene, deben yugun su ri yoori kan ña, na a wutu a fonnaxayen ña ma a yugu xasun ña. ⁵ I da Luuti xiri nan ti a da: “Kun yugu filli be ga ri an banje wuro ke di, i na minna? I bugandi riini! O di i nan saxu.”

⁶ Luuti bugu riini katti i ya gallaqen ña, na a raqen texi. ⁷ A ti: “N maarenmu, n ña axa yaagana, xa maxa ke fo bure ña. ⁸ Saasa ke, renyaxarin xusu filli yi n maxa, n ni i bugandi katta axa yi, fo be ga linji axa da, axa na a ña kun ña, xa ku yugu filli, xa maxa fo ñanji i ya, boyinaxa i ri n banje ya.

⁹ I xaarun ña a yi nan ti: “Bugu yere!” Ke allankome mukkunman ña n ri taaxu yere, Saasa, a di i du ña kiitaana ña.” Ken bire, i ti Luuti da: “O ya fo ñaana anken ña, a gan buronta an mukkunun xallen ña.” Ken falle, i da Luuti yonto ti senben ña, nan lafi baafen xosono.

¹⁰ Ken bire yugu ku filli di i kittun fuutu do Luuti yi na a rondi kan noxon di, na follaqen taxi. ¹¹ Xa soro beenu ga ñi follaqen ña, i da finkin wara kun ña, nan giri fo tugunnun ña ma i fo xoorun ña. Ma i na konto raqen walla.

¹² Yugu ku ti Luuti da: “Sere tana ya an maxa debe ke di ba? Gelli renmun do kallunun ga an maxa debe ke di, maxa maarenmu tana, i su bugandi yere, ¹³ boyinaxa, o fayi riini debe ke halaki ya, i jarabin gabo Tunka duumanten maxa. Ken ña sigi, a ga do o wara riini i halaki.”

¹⁴ Ken biren, Luuti bugu nan daga katti i kalluyugun ña, ku beenu ga riini a renyaxarun yaxi, a ti i da: “Xa giri axa nan bugu yere jowoodi, boyinaxa Tunka duumanten ña riini ke debe halaki.” Xa kalluyugu ku maxa, Luuti fayi sangana.

¹⁵ Fajirin ga di i jon koyi bire be, maleyikannu ku filli da a jowondi do Luuti batten nan ti a da: “A jowondi! An nan an yaqen bugan di, a do an renyaxaru ku filli be ga no, i nan maxa ri halaki do deben sere bononton batten ña.”

¹⁶ Bire be, Luuti ga leele bakken ña, yugu ku filli da a raga ti i kitten ña, a do i yaqen do a renyaxarun filli, ni i bugandi, ni i wara deben falle, Tunka duumante hinneyen saabuda. ¹⁷ Bire be, i ga di i bugandi deben falle, i du baananbe ti a da: “Wuru, an na an yonkin kisi, maxa an falle faayi, maxa sigi fulunñen noqu su di, wuru dagana katta konkon ña, an nan maxa kara.”

¹⁸ Luuti ti: “Xani n Kama, ¹⁹ An komen da an neeman kita, an saage an

hinneyen xa koyini n ɓa, ni n yonkin kisindi, nke ra nta wurunu dagana konkon banɓen ɓa, alibalaawu nan maxi n kita killen di, n ga kalla. ²⁰ Debinlenme yogo faayi ken di dooke, a ga n tinta yere, n wara n nan wurunu dagana non ɓa, non di i roxeye n yonkin kisini ya no.“

²¹ Maleyikanne ti a da: “A siro, n dɓɓe an yaageyen ɓa, an ga da debe be ko, nta alibalaawu yanɓandini no. ²² Ken di, a jowondi, an nan wuru dagana no, boyinaxa n ra nta fo wo fo ñaana, an ga ma kiñe no, ken ɓa saabuda ni, debe ke toxon ga xiri Suwaara, [a wure ga ni, fo tugunne].

²³ Kiyen ga bakka, Luuti kiñe Suwaara. ^y

Sodoomu do Gomoora halakiyen

²⁴ Ken biren, Tunka duumanten da yinbinxoren surundu Sodoomu do Gomoora xanma, bakka kanmun di xoyi kanmen moxo. ²⁵ A da kun debu do i taaxaanon do fulunɓun do i tifoonun su halaki ti yinben ɓa. ²⁶ Xa Luuti yaqen di i falle faayi, a yille nan ña sappintunguron ɓa.

²⁷ A koota yillakaran ɓa, Iburahiima furute dagana i ga sigi Tunka duumanten jondi noqun be. ²⁸ A da Sodoomu do Gomoora banɓen faayi, do jamaane ke fulunɓen su. A da tiidibinnen wari segene do kanmun ɓa, xoyi furunen tiiden moxo. ²⁹ Bire be, Alla ga fulunɓen debun halakini, a sinme Iburahiima yi, ken saabuda, a ga ñi alibalaawun yanɓandini Luuti taaxu deben xanma, a da Luuti bugandi.

Luuti bonsonɓu

³⁰ Luuti di i renyaxarun filli giri Suwaara, nan daga taaxu konkon xanma, boyinaxa i kanu taaxunu Suwaara yi, ken ɓa saabuda ni, a di i renyaxaru ku filli ga giri no, nan daga taaxu gidinkunmen di. ³¹ Koota di, renyaxari fanan ti fo tugunnen da: “O faaba xaso, saasa yugo tananu xa ntaxa ku kaaro yi yere, i di i ga yaxiini me yi xoyi duna su laadan moxo. ³² O no o faaba minindi dolon ɓa, o da a nan saxu, ma o na soxoodi toxu a da.“

³³ Ken wuro yi, i da faaben minindi dolon ɓa, renyaxarin fanan daga saxu da a batte, faaben ma bugu a saxu bire seeda, a ma bugu a giri bire seeda.

³⁴ A yillakara, renyaxarin fanan ti fo tugunnen da: “Wuri, nke saxu do o faaba yi. Wuro ke xa, o na a minindi dolon ɓa, an xa na daga saxu da a batte, o na soxoode toxu a da.“ ³⁵ I da faaben minindi ke wuro xa yi, renyaxarin tugunnen daga saxu da a yi, faaben ma bugu a saxu bire seeda, a ma bugu a giri bire seeda.

³⁶ Ken moxo di, Luuti renmun filli su da noxo wutu a da. ³⁷ Renyaxarin fanan saare ti yugo yi, a da a toxora Mowaaba.^z A ken ɓa ni Mowaabagankon faaba yi lenki. ³⁸ Renyaxarin tugunnen xa saare ti yugo yi, a da a toxora Beni-Amiini.^a Aken ɓa ni Amoonigankon faaba yi lenki.

^y**19.23** Suwaara wure ni ya: Fo tugunne

^z**19.37** Mowaaba wure ni ya: N faaba soxoodi.

^a**19.38** Beni-Amiini wure ni ya: N Xabiilan renyugo.

20

Iburahiima dagaye Garaara

¹ Fi falle, Iburahiima yille bakka Maamere yitti xoorun banŋen ŋa nan daga katta Negeba yi Kanaana banbaxun ŋa. A taaxu Garaara, Xadisi do Suura naxa, na wucce ña no. ² Iburahiima ñi tini soron da i maarenme ŋa ni Saaratu yi. Ken saabuda, Garaara tunkanyugo Abimeleeki da faare wara do Saaratu batte na a wutu i du da.

³ Koota yogo wuron di Alla ri katta Abimeleeki yi kuyin di nan ti a da: “An ga da yaxare ke be wutu, an ŋa kalla da a sabaabun ŋa, boyinaxa a yaxunten ŋa ni.”

⁴ Xa Abimeleeki ma ñi a ga kati Saaratu yi, A jaabindi: “N Kama, an ni nke di i jama su kari, hari o ga ma fo ña? ⁵ Xa, yugon yinme yan ti i gidanyaxaren ŋa ni, yaxaren yinme ti i gidanyugon ŋa ni, n ma ke wutu fo bure xanne maxa de, n da a wutu ti ŋanniye siren ŋa yi.”

⁶ Alla da a jaabi kuyin di: “Yobo, N da a tu nan ti an da ña ti ŋanniye sire ŋa yi. Ken saabuda, n da an kaba katini a yi, ke su an nan maxi n kuta. ⁷ Saasa yugon yaqen saaga yi, boyinaxa Annabinyinme ŋa ni, a na duwa an da, an na bire. An ga ma a saagandi, an do fo wo fo ga an mareyen di, axa su ya kalla.”

⁸ A yillakara, Abimeleeki da xirisun su xiri, ni i kuyin laxami i da, i kanu siri. ⁹ Ken falle, Abimeleeki da Iburahiima xiri nan ti a da: “An da mani ñaŋo o ya kundu? Nke xa da mani ña an ŋa, an ga da ke alibalaawu xoore jonkoyi nke di n mareyen ŋa? Gollu beenu ga nta xawa ñaana, na kun ña ŋi n ŋa. ¹⁰ Abimeleeki saage Iburahiima du tirindini: “Mani n da an wara ke ñanŋen ŋa?”

¹¹ Iburahiima ti a da: “Nke ti ya n haqilen di, Allankannaano nta ke ñiiñe xanma fewu, in maxa ri n kari di yaqen batten ŋa.” ¹² Tonŋun ŋa, n gidanyaxaren ŋa ni, ti faaban kaaran ŋa, xa saaxan kaaran fe, a ri ñaŋi n yaqen ŋa. ¹³ Bire be, Alla ga da ña nke ga di n faabankan wara nan daga ti noqu tana, n ti a da: “An saxiiraaxun koyin ŋa ke moxo di: “O ga na kiñe dingira su yi, an nan ti an gida ya ni n ŋa.”

¹⁴ Ken di, Abimeleeki da tanmisun do naanun do komoyugun do komoyaxarun wutu, ni i kini Iburahiima yi, na a yaqe Saaratu xa saaga a yi. ¹⁵ A ti a da xadi: “Ke faayi, n ñiiñen ŋa boyini an kaane, noqu be ga liŋa an da, taaxu no.”

¹⁶ A ti Saaratu xa da: “N ŋa wujune godoxulle kini an gidanyugon ŋa, a na a kini an ŋa, na a koyi an soron su yi nan ti jalagi nta an ŋa.”

¹⁷ Ken falle, Iburahiima da Alla yaaga, Alla xa xosa Abimeleeki sahandi na a yaqen da a komoyaxarun su sahandi, ni i saarekaanun wasa, ¹⁸ boyinaxa, Tunka duumante ñi a ga da Abimeleeki banŋe yaxarun su saarekan siiti, na a sabaabun ña Iburahiima yaqe Saaratu yi.

21

Isiyaaxa kiteyen

¹ Ken falle, Tunka duumanten di i siroyen koyi Saaratu yi, xoyi a ga da a ko

moxo be no, a ga da laahidu be xa wutu, a da a tinmandi a da. ² Saaratu da noxo wutu nan jidi ti renyugo yi Iburahiima da, nan gemu Alla waxati rakutunte ke yi, ken da a ñi Iburahiima xirisaaxu moxo siri. ³ Iburahiima da renyugo ke toxora Isiyaaxa, [a wure ga ni: “soye”]. Saaratu ga da renyugo be saara da. ⁴ Isiyaaxa kiteyen ga da bito segi baga, Iburahiima da a sunnandi xoyi Alla ga da a ñaamari moxo be. ⁵ Isiyaaxa ga kitene, Iburahiima wuyin ña kame siine.

⁶ Ken di, Saaratu ti: “Alla di n soyindi siri, sere su xa ga na ke mugu, a soyini di n batten ña.” ⁷ A ti xadi: “Ko xa ra wa tini Iburahiima da no, koota yi Saaratu riini renmun sugundi ya? A faayi ken di, n da renyugo kini a yi a xirisaaxun di.”

Hajaara di i renme Sumaayila xateye

⁸ Isiyaaxa ga xooro, Saaratu da a fata bakka konbon ña. A fate koota, Iburahiima da pati xooro dabari. ⁹ Hajaara Misira ga da renyugo be kita Iburahiima da, Saaratu ga da a do i renme Isiyaaxa wari sangana^b. ¹⁰ A ti Iburahiima da: “Ke komoyaxare di i renyugon ke xata, boyinaxa a di n renyugo Isiyaaxa nta xawa ñaana xeyellenmo yi.”

¹¹ Ke digaame da Iburahiima sunondi moxo siri, na a sabaabun ña a renyugon ña. ¹² Xa, Alla ti a da: “Maxa sono na a sabaabun ña renyugo ke do komoyaxare ke yi, Saaratu diganxannu ku batu, boyinaxa n ga da an bonsonje be laahidun wutu, n na a bagandini Isiyaaxa ya di. ¹³ Xa, komoyaxare ke renyugon xa, n na xabiila xooro bakka a di ya, boyinaxa a xa ni an renmen ña yi.”

¹⁴ Ayillakara soxoba fana, Iburahiima da yigefon do sumalle fakkan jin kuni Hajaara yi, ni i saxu a kunken xanma, na a renyugon xa kuni a yi, na a rawara. A daga do gunjuran ña, nan tere-tere do Berisaba banjen ña.

¹⁵ Bire be, sumallen jin ga ñeme, a da renmen wara yitte yogo wure. ¹⁶ A laatu bakka a yi kamo filli sogoñe me. A ñi tini du da: “N nta a mulla ni i renmen karinten wari.” A taaxu nan wu.

¹⁷ Alla da lemine ke wuxannen mugu, Alla maleyikanne da Hajaara gangu bakka do kanmun ña, nan ti a da: “Hajaara, mani n ña? Maxa kanu, boyinaxa, Alla da lemine ke wuxannen mugu an ga da a toxu noqun be. ¹⁸ Giri an nan sigi, an na an renme ke wutu ti an kitten ña, boyinaxa, n ña riini xabiila xooro bugu a di.”

¹⁹ Alla da Hajaara yaaxon wuñi, a xosa jinyaaxe yogo wari. A daga sumallen faga a jin ña na a kuni leminen ña a nan mini.

²⁰ Alla ñi do lemine ke batte ña, a xooro, ni i bireyen ña gunjuran di, non ña, a ña xañaana kittiralliñe yi ti bundanjen ña. ²¹ A di i bireyen ña Paraana gunjuran di no, saaxen da yaxaren muuru a da Misira jamaanen di.

Iburahiima do Abimeleeki laahidu

²² Ken waxati baane, Abimeleeki di i kuren yinmanke Fixooli, i ri Iburahiima noqun ña nan ti a da: “Anken do Alla ya doome, an fi ñanjuntan su di. ²³ Ken di saasa, kuna n da ti Alla yi nan ti, an ti nke janbana, an ti n renmun janbana, an

ti n bonsonɲun janbana. An ɲa sirooni n da, xoyi n ga siro an da moxo be, nan siro jamaane ke da, an ga mukkaaxun ɲa jamaane ke be di.“

²⁴ Iburahiima ti: “N kuna.” ²⁵ Ken falle, Iburahiima da Abimeleeki jalagi, na a sabaabun ña, a golliñaɲaanon ga da gede yogo forisentanraga Iburahiima soron ɲa. ²⁶ Abimeleeki ti a da: Nke nta ke golle ñaɲaana tu. Anken xa ma fo koni n da, n fayi n ga da a mugu lenki ya yi.“

²⁷ Ken bire, Iburahiima da tanmison do naanun yogo raga ni i kini Abimeleeki yi, i filli su da laahidun sabatindi ke moxo di. ²⁸ Ken falle, Iburahiima da jaxa yaxaru ñeeri wara dura. ²⁹ Abimeleeki da a tirindi: “An da ku jaxu ñeeri wara dura mani xa yi?” ³⁰ Iburahiima da a jaabi nan ti: “Ku jaxo ñeeri raga n kitten do an kitten, i nan ña seedayi n da, nan ti nke yan da ke gede soxo. ³¹ Ken ɲa saabuda, noqu ke toxon ga xiri Berisaba,^c boyinaxa, i filli su kuna non ɲa yi.

³² I ga da laahidun sabatindi Berisaba. Ken falle Abimeleeki di i kuren yinmanken Fixooli saage dagana Filisitinun jamaanen di. ³³ Iburahiima ken da tamaritiɲen loli Berisaba, non ɲa, a da Alla toxon xiri, Tunka duumante. ³⁴ Ken falle, Iburahiima da wucce laate ña Filisitinun jamaanen di.

22

Alla da Iburahiima wure бага

¹ Ku fiinu dangi falle, Alla da Iburahiima wure бага. A da a xiri: “Iburahiima!” A da a jaabi: “N naamu.” ² Alla ti a da: “An renyugu baane Isiyaaxa be an ga mulla, a raga an do a nan daga Mooriya jamaanen di, an na a ña sadaxaxuruminte yi n da konkon xanma, n ga riini a koyi an ɲa.“

³ A yillankara, Iburahiima furute ni i faren moxonsirondi, ni i golliñaɲaano filli wutu, do i renyugo Isiyaaxa. A da suwan xa yogo kara sadaxabuyiye xanne maxa. Ken falle, a daga noqu ke be Alla ga da a koyi a yi. ⁴ Bito sikki terende falle, Iburahiima di i yinmen wurewutu, a da dingira ke hayina. ⁵ Ken di, a ti i golliñaɲaano ku da: “Axa do faren nan toxi yere. Nke do lemine ke ya dagana Alla batu dooke, o ga na ñeme, o saagene ya riini katta axa yi.“

⁶ Ken biren ɲa, Iburahiima da suwan ñondi Isiyaaxa yinmen di, a yinme da yinben do labon wutu, ken di, i daga doome. ⁷ Isiyaaxa di i faaba xiri, a ti: “N faaba,” Iburahiima ti a da: “N naamu, n renme”, Isiyaaxa ti: “Suwan do yinben faayi, xa jaxe be ga buyini sadaxan ɲa na minna?”

⁸ Iburahiima ti a da: “N renme, jaxe be ga buyini sadaxan ɲa, Alla ya na a kinni o yi.” Ken di, i filli jokki di i killen ɲa doome. ⁹ Bire be, i ga kiñe Alla ga da dingira be ko a da, Iburahiima da sadaxindinoqun taga, nan suwanun saxundi a xanma. Ken di, a di i renyugo Isiyaaxa siiti, na a saxundi suwanun xanma. ¹⁰ Ken falle, a di i labon wutu ti yi i renmen xurusini. ¹¹ Ken waxati, Tunka duumanten maleyikannen gangundi do kanmun ɲa: “Iburahiima! Iburahiima!” Iburahiima da a jaabi: “N naamu.“

^b**21.9** Ñaxantaboono/Sangandi

^c**21.31** Beeri-seba a wure ni ya: gedu ñeri, ma kunayen gede.

¹² A ti a da: “Maxa an renmen xurusi, maxa fo ñaŋa a yi, n da a tu saasa ti an ña kanna Alla yi, boyinaxa an ma bara an ren baanen kinni n ña.”

¹³ Iburahiima di i yinmen girindi, a xosi jaxandigen wari a bennun balanɗunten ña yitten ña. A daga jaxe ke raga na a sadaxi i renmen batten di. ¹⁴ A da noqu ke toxora “Tunka duumanten ña kuyindiini”. Ken saabuda, xa lenki soron ña tini non da “Tunka duumanten ña kuyindiini konko”.

¹⁵ Tunka duumanten maleyikannen saage Iburahiima gangunu ta fillandi ña kanmun di nan ti: ¹⁶ “N kuna ti n du yinme yi, Tunka duumanten digaamen ña ni, boyinaxa an da ke fi ña, an ma bara an renyugo baanen kinni n ña. ¹⁷ N na an barikindini ya, na an bonsonɗun gabondi xoyi kanmun saanun moxo, walla xoyi seyefunsen moxo geejillaqen ña, i ya riini i xonnon katu ni i debun wutu i maxa. ¹⁸ Ñiiñen xabiilan su xa ya barikini do an bonsonɗen batten ña, na a sabaabun ña an ga di n digaamen mugu.”

¹⁹ Ken falle, Iburahiima di i renmen saage katta i golliñaŋaanun filli yi, i su giri nan daga doome Berisaba, i taaxunten ga ñi noqun be.

Nahooro bonsonɗu

²⁰ Ku fiinu dangi falle, a koni Iburahiima da ti Milika da renmun saara a gida Nahooro da. ²¹ Wucci ken ni a sooman ña yi, ken da Buuja yaaxido, do Kamuyeli, ken ni Araama faaba yi, ²² a do Keseedi, do Haja do Filidaasi do Yidalafa do Betuyeli. ²³ Betuyeli, ken da Rebexa saara. Ku ya ni renyugu segi be Milika ga di i saara Nahooro da, Iburahiima gida. ²⁴ A teyinnen Lewuma xa da renmun saara a da. Kun ni, Teeba, Gahaama, Tahasa, a do Maaxa.

23

Saaratu faatiye

¹ Saaratu da kame do tanpille do siino ñeeri ya bire ² a faati Xiriyata-Araaba, ken ga ni Heborona yi, Kanaana jamaanen di; Iburahiima daga Saaratu furen kaaran ña, na a wu.

³ Ken falle, Iburahiima giri i yaqen furen kaaran ña nan daga Heetigankon sagata. ⁴ A ti i da: “Nke ni mukken ña yi axa naxa yere, ken di saasa, n lafi axa nan noqu gaagi n ña, n na a ña xaburan ña, ni n yaqen bulu no.”

⁵ Heetigankon ti Iburahiima da: ⁶ “O yinmanke! O terinka! Anken ni sere xoore ya yi Alla ga da tunkaaxun kini an ña o naxa. Furungallen faayi, noqu be ga linji an da, an furen ke bulu no. Sere su nta o di yere, ke be ga ra wa an kabana an yaqen bulunden ña no.”

⁷ Ken bire Iburahiima giri, nan sujudi ñiiñe ke taaxaanun da, ken ga ni Heeti renyugun ña. ⁸ Ken falle, a ti a da: “Boyinaxa axa dunde n ni n furen bulu yere, ken di, n lafi axa nan Sohaara renyugo Heferoona yaagi n da, ⁹ a na Maxapeela gidinkunme ke be ga a ten laqen ña gaagi n ña ti jonko tinmanten yi, axa jon di, n na a ña fururoran ña.”

¹⁰ Heferoona ni Heetiganken ña yi, a da a ñi a ya taaxunu i soron naxa. A xosi Iburahiima jaabi Heetigankon su jon di, do sere su ga ñi deben roraqen ña, nan

ti a da: ¹¹ “Xani, n kamanyugo, n terinka! N da an ku te ke do gidinkunme ke su di. N da an ku a di jaman su jon di, an na an furen bulu no.”

¹² Iburahiima saage sujudini xadi soro ku jon di, ¹³ a ti Heferoona da, sere su ga digaamen mukku: “N ɗa an yaagana a ni n terinka. N ɗa te ke jonkon kinni an ɗa, an na a raga, ken di, n ni n yaqen bulu no.”

¹⁴ Heferoona da a jaabi, nan ti: ¹⁵ “N kamanyugo, n terinka, ñiiñe ke jare kamo naxati godoxulle ya yi, xa ken nti n da an naxa, an yaqen bulu no.”

¹⁶ Iburahiima duɗe Heferoona digaamen ɗa, a da godoxulle ke haqen xense, a yinme ga da haqe be ko Heetigankon su jon di, kamo naxati godoxulle, ken haxati goden di. ¹⁷ Ken biren ɗa, Heferoona te ke be ga Maxapeela, Maamere kaaran ɗa, a do gidinkunme ke be ga no, do yitte su ga te ke sangallen di, ¹⁸ i su ña Iburahiima xallen ɗa Heetigankon do sere su ga ñi deben roraqen ɗa jon di.

¹⁹ Ken falle, Iburahiima di i yaqe Saaratu furen rondi Maxapeela gidinkunmen di, Maamere kaaran ɗa, non ga ni Heborona yi, Kanaana ñiiñen di. ²⁰ Ken di, ten do gidinkunme be ga a di, i kamanaaxun sabati Iburahiima da na a ña fururora yi Heetigankon maxa.

24

Isiyaaxa yaqen muurunde

¹ Iburahiima ñi a ga xirisaaxu na wuyin kita moxo siri, Tunka duumanten da barike ro a fiinun su di. ² Koota di, a di i kan golliñajaanun xirisen xiri, ke be siginten ga ñi a fiinun su yi nan ti a da: “An kitten ro n togen wure,^d ³ an nan kuna ti Tunka duumanten ɗa, kanmun do ñiiñen Kama, nan ti an nta riini yaxare kini n renyugon ɗa Kanaanagankon renyaxarun di, kun be n taaxunte ga i naxa, ⁴ xa, nan ti an ɗa dagana n yinme jamaanen di, nan yaxare muuru n maarenmun di, n renyugo Isiyaaxa da”.

⁵ Golliñajaanun da a tirindi: “Gelli yaxaren ga ma duɗe riini ke jamaane di yere du? Ken di n ra wa an renyugon denne an saare deben di ba?”

⁶ Iburahiima ti a da: “Xani, maxi n renyugon deni non ɗa.” ⁷ Tunka duumante, ke be ga ni kanmun tagandaanan ɗa, aken ɗa di n bugandi n faabankan di, n saareñiiñen di, aken Alla yan digaami n da nan kuna ti: “N na ke jamaane kinni an bonsonɗun ɗa.” A yinme ya ni i maleyikannen walla dagana an kaane ya, ma an na yaxare kita riini gilli no n renyugon da. ⁸ Yaxare ke ga na bara axa nan ri doome, ken di, an kisi bakka an kunayen ɗa, xa maxi n renyugon deni non ɗa.”

⁹ Ken biren ɗa, golliñajaanun di i kitten lo Iburahiima togen wure, a kamanyugo, nan kuna ti i na a ñaana a ga ti ke be yi. ¹⁰ Ken falle, a di i kamanyugon ñogomu tanmi wutu, do a jogaanun fo siru yagonu nan daga katta Mesupotaami yi^e, Nahooro taaxunten ga ñi debe be yi. ¹¹ A kiñe lellan mulaanen

^d24.2 An kitten ro in togen wure : A wure ni na laayidun wutu in da.

^e24.10 Haraami-nahariimi: a wure ni ya: Haraami fanɗun filli. Lenki non ni Mesuputaami saahelin ɗa

biren ɗa yaxarun ga riini ñoŋo waxatin be, a da ñogomun tusindi gedellaqe yogo yi kanfallon ɗa. ¹² Ken biren, a duwa, nan ti: “Tunka duumanten, n kamanyugo Iburahiima Alla, an siroyen koyi n kamanyugon ɗa, n ga ke be mundunu, n na a kita lenki. ¹³ N faayi ken di sikki geden kaaran ɗa, debedunkon renyaxarun ɗa riini ji ñoŋe. ¹⁴ N lafi ya n ga na ti xuso be da: “Haqa toxu, an ni n ku ji n ɗa, n nan mini,” a nan ti: “Mini; An ga na ñeme n na an ñogomun xa minindi,” n na a tuunu ya nan ti an da a ya sugandi an kome Isiyaaxa. A ga na ri ña kundu, ken di, n ɗa tuunu nan ti an siro n kamanyugon da.

¹⁵ A ma hari ñeme i digaamen ɗa, Rebexa funti riini, a ñoŋolallen ɗa a kunken ɗa, Rebexa ke ni Iburahiima gida Nahooro do Milika renyugo Betuyel renyaxaren ɗa yi. ¹⁶ Yaxanne ke faranfaren ni moxo siri, xuson xa ya ni, a ma yugo tu abada. A yanqa geden di ni lallen faga jin ɗa nan saage. ¹⁷ Golliñaŋaanan wuru na gemu a yi, nan ti a da: “Haqa toxu, n ku an lallen jin di fonne n na mini.”

¹⁸ A ti a da: “N yinmanke, an ra wa minni,” a da a jowondi ni i lallen yanqandi i kunken ɗa nan jin kini a yi a nan mini. ¹⁹ Ken falle, a ti: “N na jin kinni an ñogomun xa ya i nan mini, ma i ga fogu.” ²⁰ A da jin yilla waarun di jowoodi nan wuru dagana geden ɗa, nan jin ñoŋo ñogomun su da. ²¹ Yugon kuurunten toxi, a ga sikki na a faayi ma Tunka duumanten ɗi i terenden nafa sirondini.

²² Ñoŋomun ga ñeme minni bire, yugon da nuxundunkanɗe wutu, a xotoyen ɗa garamanu tunmi yi, do kankittirangodo filli baane su xotoyen ɗa kame do tanpille garama yi, ni i kini yaxannen ɗa. ²³ Ken falle, a da xuso ke tirindi: “Anken ni ko renme yi? Haqa toxu, a konin da de, ma wuyira ya kiteene an faaba kan di, n di n kappallenmun ga ra wa wuyini no?”

²⁴ Yaxannen ti a da: “Nke ni Betuyeli renyaxaren ɗa yi, Milika do Nahooro kisimare. ²⁵ Yobo, wuyiran ɗi n faaba kan di, daaban yigefon xa gaben ɗa a maxa.”

²⁶ Ken di, golliñaŋaanan sujudi Tunka duumanten da, ²⁷ nan ti: “Tiigeyen ɗa Tunka duumanten da, n kamanyugo Iburahiima Alla, an da an siroyen do an saxiiraaxun koyi n kamanyugo ɗa. An di n geesu n terende ke di, ma an ga di kiñandi n kamanyugon soron kan di.”

²⁸ Rebexa wuru dagana i ma noqun ɗa, fi be ga ña na a su laxami a da. ²⁹ Gidanyugo ñi Rebexa maxa, a toxon ga ni Labaani. Ken ga da nuxundunkanɗen do kittirangodon wari i xoxone yaxaren kitten ɗa, a do a ga da a mugu Rebexa ga ke be konɗo yugon fin di, ³⁰ a da a jowondi nan daga gemu golliñaŋaanan ɗa gedellaqen ɗa, a da a ñi a di i ñogomun ɗa sikki kaaran ɗa. ³¹ A ti a da: “O n daga, Tunka duumanten ga da sere be barikindi, an na mani mundunu sellan ɗa yere? N da wuyiran moxo sirondi an da, nan noqu dabari an ñogomun xa da.”

³² Ken di, yugo ke do a daga doome kan di. I da ñogomu ku likkun yanqandi, nan biraadun kini i ya, nan jin kini yogo ke yi a ni taanun wanqi, a do i terallenmo. ³³ Ken falle, i da yiganden kini i ya, xa golliñaŋaanan ti: “Nke ra nta yigeene na a toxu fi be gi n maxa n ga ma a kon ɗa.” Labaani ti a da: “A siro, a ko.”

³⁴ A ti: “Nke ni Iburahiima golliñanjaana ña yi. ³⁵ Tunka duumanten di n kamanyugon barikindi moxo siro, na a bannaaxundi, nan tanmison do naanun kini a yi, do godoxullen do kanje, a do komo yugun do komo yaxaru, do ñogomun do faru. ³⁶ Saaratu, ken ga ni n kamanyugo kaagunyaxaren ña, a xaso falle, a saare ti renyugo yi, fo wo fo ga ñi n kamanyugon maxa, a da a su kini a yi. ³⁷ Ken di, n kamanyugon di n kunandi nan ti: “Maxa yaxare muuru n renyugon da Kanaanankon renyaxarun di, kun be n taaxunten ga i jamaanen di, ³⁸ xa, an ña dagana n yinme faabankandi, nan yaxaren mundu n renyugon da n maarenmun di non ña.” ³⁹ N di n kamanyugon tirindi: “Gelli yaxaren ga ma dunde o nan li doome du?” ⁴⁰ A ti n da: “N ga Tunka duumante ke be lijun batta, a ni i maleyikannen walla do an batten dagana, na an killen lijondi, an nan yaxare riiti n renyugon da, n soron di, n faabankandi. ⁴¹ An ga na kiñe n soron ña bire be, kunayen nta an ragana, i ga na bara yaxaren xa kinni an ña, an kunaye ke nta an ragana.” ⁴² Ken di, n ga kiñe gedellaqe ke yi lenki, n ti: “Tunka duumanten n kamanyugo Iburahiima Alla, gelli an gi n terende ke lijondini n ña, ⁴³ a wa, n siginte faayi ken di gedellaqen ña, xuso be ga na bugu nan ri ji ñoñe, n ga na ti a da: “Haqa toxu, n ku an lallen jin di fonne n nan mini”, ⁴⁴ a nan ti: “Mini, n na jin kinni an ñogomun ña i xa mini. A na ñi ken ña ni yaxare be Tunka duumante ga da a sugandi n kamanyugon renyugon da.”

⁴⁵ N ma hari ñeme n duwaawun ña, Rebexa funti riini, a ñoño lallen ña a kunken ña. A yanqa gedellaqen di nan jin xesu, n ti a da: “Haqa toxu, n ku n nan mini.” ⁴⁶ A da a jowondi ni i lallen yanqandi nan ti: “Mini, n na jin kinni an ñogomun ña i xa nan mini, n mini; a da jin kini n ñogomun xa yi i mini. ⁴⁷ Ken falle, n da a tirindi: “Anken ni ko renme yi?” A di n jaabi: “Nke ni Betuyeli renmen ña yi, Nahooro do Milika kisimare, ken biren ña, n da kanje ro a nuxunnen di, nan kittirangoden ro a kitten ña. ⁴⁸ Ken falle, n sujudi Tunka duumanten da, n da a tiiga, n kamanyugo Iburahiima Alla, aken be ga di n kanda killi siren xanma, n ni n kamanyugon gida kisimaren muuru a renyugon da. ⁴⁹ Saasa, gelli axa ga lafi siroyen do saxiiraaxun koyini n kamanyugon ña, xa da a koni n da. Gelli axa ga ma lafi, xa da a koni n da, n na a tu n gan xawa ke be ñaana.”

⁵⁰ Labaani do Betuyeli jaabindi nan ti: “Ke fi giri Tunka duumanten ña yi, oku ra nta fo wo fo konno ke di, a ñanjen do a ñanjinbalaaxun su. ⁵¹ Rebexa faayi an kaane, a raga an na a deni, a nan ña an kamanyugon renyugon yaqen ña xoyi Tunka duumanten ga da a ko moxo be.”

⁵² Bire be Iburahiima golliñanjaanan ga da ke digaame mugu, a sujudi Tunka duumanten da. ⁵³ Ken falle, a da godoxullen do kanjen do yiraamun bugandi ni i kini Rebexa yi, nan saage fi siru yogonu xa kinni a gidanyugon do a ma yi. ⁵⁴ Kun fiinu dangi falle, a di i terallenmun yige nan mini, i wuyi no. A koota yillakaran soxoban ña, a giri nan ti: “Xa di n wara n nan saage katti n kamanyugon ña.”

⁵⁵ Xa Rebexa gidanyugon do a ma ti a da: “Xuson toxu o maxa yere bitonnu, ma bito tanmi me, ken falle, a na daga. ⁵⁶ Xa, golliñanjaanan ti i da: “Xa maxi n leelendi xadi, boyinaxa Tunka duumanten di n killen lijondi. Xa di n wara n nan daga, n nan saage katti n kamanyugon ña.”

⁵⁷ I ti a da: “Ken di o nan yaxannen xiri na a tirindi, a ga ti moxo be.

⁵⁸ I da Rebexa xiri na a tirindi: “An ɗa duɗene an do ke yugo nan daga doome ba?” A ti i da: “Yobo, n dagana.” ⁵⁹ Ken biren ɗa, i da Rebexa di i xoorondaana yaxare wara dagana do Iburahiima golliɗaɗaanan di i terallenmun batten ɗa. ⁶⁰ I duwa Rebexa da nan ti:

“O saaxanbaana yaxare, hari na an jiidi nan an ɗa wujinen wujunun seren ma yi,
an bonsonɗun nan ɗa i xonnon maraano yi,
i ni debun wutu i maxa.”

⁶¹ Rebexa di i komo yaxare giri nan seti ɗogomun xanma nan daga do golliɗaɗaanan batten ɗa. Golliɗaɗaanan do Rebexa daga ke moxo ya yi.

⁶² Ken da ɗi, Isiyaaxa ya gilli Lahayi-Rooyi geden banɗen ɗa, boyinaxa taaxunten ɗi Negeba ya yi. ⁶³ Koota yogo lellen ɗa, Isiyaaxa bogu nan daga Allanyaage gunnen di. A ga di i yinmen wurewutu, a xosi ɗogomun wari riini.

⁶⁴ Rebexa xa di i yinmen wurewutu a da Isiyaaxa wari, a xosa donpe yanqana ɗogomen xanma. ⁶⁵ A da golliɗaɗaanan tirindi: “Ke yugo ni ko yi, a ga riini gemu o yi ke gunne di yere?” Golliɗaɗaanan da a jaabi nan ti: “N kamanyugo Isiyaaxa ya ni.” Ken bire, Rebexa di i lanxannan wutu na a xufu.

⁶⁶ Ken di, fo wo fo ga ɗa, golliɗaɗaanan da a su laxami Isiyaaxa da. ⁶⁷ Ken falle, Isiyaaxa da Rebexa rondi i ma Saaratu guppen wure, na a ɗa i yaqen ɗa, a ya mulla xa. Ken ɗa n da Isiyaaxa kiilun mungundi do i ma faatiyen ɗa.

25

Iburahiima renmu tana

¹ Yaxare tana ɗi Iburahiima maxa, a toxon ga ni Xetuura. ² Ken da renmu tana saara a da: Jimaraani, Yagasaani, Medaani, Mediyaana, Yisibaaxa, a do Suuha.

³ Yagasaani da Seeba do Denaani saara. Denaani soxoodun ni Hasuurilankon do Letuusilankon do Luumilankon ɗa.

⁴ Mediyaana ken soxoodun ni Yeefa do Hefeera, a do Hanooxi do Habiida do Elidaaya. Ku ya ni Xetuura soxoodun ɗa.

⁵ Fo wo fo ga ɗi Iburahiima marayen di, a da a su kini Isiyaaxa yi. ⁶ Xa gelli Iburahiima yinme birantaaxun di, a di i yaxarin kuttu ku renmun kittiranku; ni i xayir dagana taaxu jamaane tana di kinbakkan di, laatono bakka Isiyaaxa kaaran ɗa.

Iburahiima faatiyen

⁷ Iburahiima da kame do tanɗere do siino karagi bire. ⁸ A xaso, a sire faati nan kafi i soro fanaanun ɗa. ⁹ A renyugu ku, Isiyaaxa do Sumaayila da a bulu Maxapeela gidinkunmen ke di, Maamere kaaran ɗa, Heferoona Heetiganke ten di, Sohaara renyugo, ¹⁰ te ke be Iburahiima ga da a xobo Heetigankon ɗa. Iburahiima baade non ɗa yi i yaqen Saaratu kaaran ɗa. ¹¹ Iburahiima faati falle, Alla da a renyugo Isiyaaxa barikindi, ken be ga taaxu Beeri-Lahayi-Royi geden

kaaran ɲa.

Sumaayila soxoodun xiisa

(1 Kron 1.29-31)

¹² Sumaayila soxoodun xiisan faayi, Iburahiima renyugo, a do Hajaara Misira ga da ke be kita, Saaratu komoyaxare.

¹³ Sumaayila renmun toxonun faayi, i ga saare me kaane moxo be, Nebayooti ken ni a sooman ɲa, Xedaari, Adabiyeeli, Mibasaami, ¹⁴ Misima, Duuma, Maasa, ¹⁵ Hadaadi, Teema, Yetuuru, Naafisa do Xediima. ¹⁶ Kunnu ya ni Sumaayila renmun toxonun ɲa. I yan ɲa yinmankon tanmi do fillon ɲa, baane su toxon saxunten ɲa a debe maranten do a xabiilan ɲa. ¹⁷ Sumaayila da kame do tanjikke do siino ɲeri ya bire. Ken falle, a faati, nan kafi i soro fananun ɲa. ¹⁸ A bonsonɲun taaxu na a wutu Haawila yi nan daga a wara Suura be ga Misira kaaran ɲa, kinbakkan di, katta Hasuura killen ɲa. I taaxu laatono bakka i gida kuttun ɲa, boyinaxa i nta genme.

Isaawu do Yaaxuba

¹⁹ Iburahiima renme Isiyaaxa soxoodun xiisan faayi: Iburahiima da Isiyaaxa saara. ²⁰ Isiyaaxa ga ɲi Rebexa yaxini, a wuyin ɲa tannaxate siine. Rebexa ni Betuyeli renyaxaren ɲa yi, Labaani xoxone yaxare. I su ni Araamigankon ɲa yi, i ga giri Padana-Araami.

²¹ Rebexa ɲi boroken ɲa yi, Isiyaaxa da Tunka duumanten yaaga a da. Tunka duumanten da a duwanɲen jaabi. Rebexa warijaaxa. ²² Funullenmun toxu me yontono a noxon di, a ti: “Manni nke yi?” A daga Tunka duumanten tirindi.

²³ Tunka duumanten ti a da: “Xabiilanu filli ya na an noxon di,

jaman xabiilanu filli yan n riini bugu an di, i fateene ya;

Baanen ɲa senbene diina baanen ɲa,

sooman ɲa xaayene xoxonen da.”

²⁴ A saare waxatin ga kiɲe, a danqanaaxu nan ti funun ɲa ɲi i noxon di.

²⁵ Fana be ga bogu, a dunben ɲa ɲi a faten su do yinten xoyi daaban moxo, ken ɲa saabuni i ga da a toxoora Isaawu.^f ²⁶ Ken falle, a xoxonen ri; Isaawu tanjunqon ɲa a maxa, ken ɲa saabuni i ga da a toxoora Yaaxuba.^g I ga kitene bire be Isiyaaxa wuyun ɲa tandume siine.

²⁷ Lemunun xooro. Isaawu ken ɲa xaɲaana gotte yi; gunduyaalanɲen nan lini a da, Yaaxuba ken ɲa sere mulle yi, a taaxunten ɲa guppillenmun di. ²⁸ Isiyaaxa ɲi Isaawu ya mulla, boyinaxa a ga ku be xaɲaana tiyen na lini a da, xa Rebexa ɲi Yaaxuba ya mulla.

²⁹ Koota yogo, Yaaxuba da maxafonjin dabari. Isaawu dullunten ri nan giri gunnen di. ³⁰ A ti Yaaxuba da: “N dullu buru, an maxafonji dunbe ke yogo kini n ɲa de.” Ken ɲa saabu ni, i ga da a xiri Hedoomu.^h

³¹ Yaaxuba ti a da: “An soomaxun gaagi n ɲa fana.

^f**25.25** Isaawu wure ni ya: Yintinte

^g**25.26** Yaaxuba wure ni ya: A da tanjunqon raga“ walla xa janbante.

³² Isaawu da a jaabi: “Dullen ɗa riini n kari, soomaxun na mani sorono n ɗa?”

³³ Yaaxuba da a xotondi a maxa nan ti: “Kuna fana.” Isaawu kuna a da, ni i soomaxun gaaga a yi. ³⁴ Ken bire, Yaaxuba da ponɗen do maxafonjin kini a yi. Isaawu di i yiga nan mini, a giri nan daga. Isaawu di i soomaxun warilanburu ke moxo ya yi.

26

Isiyaaxa do Abimeleeki

¹ Waxatin be Isiyaaxa ga ɗi Beer-Lahayi-Rooyi, dullen ro jamaanen di xo Iburahiima waxatin xallen moxo. Ken saabuda, Isiyaaxa daga taaxu Garaara yi, Filisitinun Tunkanyugo Abimeleeki noqu. ² Tunka duumanten bange a da nan ti: “Maxa daga Misira! Daga taaxu n ga riini jamaane be koyi an ɗa. ³ Taaxu ke jamaane di yere fonne, n ɗi ni do an batten ɗa, nan an barikindi, boyinaxa n na ke jamaane kinni an do an bonsonɗun ɗa yi, ni n laahidu sabatindi n ga da ke be wutu an faaba Iburahiima da. ⁴ N na an bonsonɗun gabondini ya xoyi saanun moxo, nan ke jamaane su kini i ya. Ɗiiɗen xabiilanun su xa ya barikini do i sabaabun ɗa, ⁵ boyinaxa, Iburahiima di n dero ya, ni n n digaamun terinka, ni n n ɗaamariyun batu, a di n farilanun do n sariyanu.” ⁶ Isiyaaxa taaxu Garaara yi kundu ya.

⁷ Jamaane ke soron ga da a tirindi i yaqen xibaaren ɗa, a ti i da: “I gidanyaxaren ɗa ni. A kanu tini i yaqen ɗa ni, i nan maxa daga i kari do a batten ɗa, boyinaxa a faranfaren ɗa ni moxo siri.

⁸ Bire be Isiyaaxa ga da wucce ɗa jamaane ke di, koota yogo, Filisitinun tunkanyugo Abimeleeki ga sikki palanterin ɗa nan faayindini, a xosi Isiyaaxa wari Rebexa mooro-morono. ⁹ Abimeleeki da Isiyaaxa xiri nan ti a da: “Tonɗu an yaqen ɗa ni! Manni an ga ti n da an gidanyaxaren ɗa ni?” Isiyaaxa ti a da: “N ɗi ken konno ya, do n nan maxa kara do a sabaabun ɗa.”

¹⁰ Abimeleeki ti a da: “An da mani ɗaɗo o yi kundu? Nke jama ke yugo gan kiɗene an yaqe ke yi, an ma ɗi jalagin saabunu o yi.”

¹¹ Ken bire, Abimeleeki ti i jaman su da: “Sere su ga na kati ke yugo yi walla ma a yaqen ɗa, a kaman karini ya.

¹² Isiyaaxa soxo ken jamaane di, ken siine a di i soxofon me kame kita, Boyinaxa Tunka duumanten da a barikindi. ¹³ A naaburen toxu gaboono ma a ga senben kitana nan ɗa banna xooren ɗa. ¹⁴ Tanmison do naanun do komo gabu ɗi a maxa, ma Filisitinun ga a haasidaaxunu. ¹⁵ Ken saabuda, a faaba Iburahiima komon ga da gedu beenu soxo a birantaaxun di, i di i su faga dooren ɗa ni i bulu.

¹⁶ Ken di, Abimeleeki ti Isiyaaxa da: “Bogu o jamaanen di, boyinaxa an ɗa n senbenta o yi.” ¹⁷ Ken saabuda, Isiyaaxa girindindi no nan daga i guppen sigindi Garaara fulunɗen di, nan taaxu no. ¹⁸ Gedu beenu ga soxe a faaba Iburahiima birantaaxun di, Filisitinun ga di i bulu Iburahiima faati falle, Isiyaaxa di i su

jaaba, nan saage na faaben toxo saxunten toxu gedu ku yi.

¹⁹ Koota di, Isiyaaxa golliñañaanon da geden soxo fulunje ke di, i funti jin yaaxen ña. ²⁰ Xa Garaara nagaanun do Isiyaaxa nagaanun sonxo nan ti ikun ña fo ni ji ke yi! Ken ña saabuda ni Isiyaaxa ga da gede ke toxora Yeseexa.ⁱ Boyinaxa i sonxo do a batte. ²¹ I da gede fillandi soxo, i sonxo do ken xa batte. A da ken toxora Sitina.^j ²² A girindindi no nan daga taaxu noqu tana, na gede sikkandi soxo no. Sere su ma sonxo do ken ña. A da toxora Rehobooti,^k a ti: “Tunka duumanten da o bisimilla noqu yuruwante yi, saasa o ya riini jiidi ñiiñen xanma”.

²³ Ken biren, a giri non ña, nan daga Beeri-seba. ²⁴ A koota wurondi, Tunka duumanten bange a da nan ti: “Nke ya ni an faaba Iburahiima Alla yi, maxa kanu, boyinaxa n ña do an batten ña. N na an barikindini ya, nan an bonsonñun jiidi, do n kome Iburahiima xanuyen saabuda.

²⁵ Isiyaaxa da sadaxindinoqun sigindi no, nan Tunka duumanten toxon xiri na a batu. A di i guppen xa sigindi no. A golliñañaanon da gede tana soxo non ña.

Isiyaaxa do Abimeleeki laahidullenmaaxu

²⁶ Koota yogo, Abimeleeki do i gundallenma Huujati, do i kurunyinmanke Fixooli giri Garaara nan daga Isiyaaxa noqun ña. ²⁷ Isiyaaxa di i tirindi: “Axa ri nke faayi yere mani yi, axa di n xonu ni n xata bakka axa jamaanen di?” ²⁸ I da a jaabi nan ti: “Oku da a wari nan xura, nan ti Tunka duumanten ña do an batten ña. Ken ña sigi o ga ti, o do an nan xawa kunana me da n ña. Oku na a mulla o do an nan laahidu ña tafu me naxa. ²⁹ An nan maxa fo bure ñaño o yi, xoyi o ga ma fo bure ñağan an ña moxo be, boyinaxa, o da an rage moxon sirondi, nan an sire wara dagana. Saasa, a xura o da nan ti Tunka duumante da an barikindi.”

³⁰ Ken di, Isiyaaxa da baase xoore dabari i da, i yige nan mini. ³¹ A yillakaran soxoban ña, i kuna me da. Ken falle, Isiyaaxa di i wara kille di, i daga jamu di.

³² Ken koota yinme, Isiyaaxa golliñañaanon ri a ko a da ti i ga ñi gede be soxono; i kiñe jin ña. ³³ Isiyaaxa xosi gede ke toxora Saba. Ken ña saabuda ni xa lenki debe ke toxon ña xirini Beeri-seba.

³⁴ Isaawu wuyun ga tannaxate siine yi, a da Yehudiiti yaxi, Beeri Heetiganke renyaxare, a do Basimaati, Eloona Heetiganke renyaxare. ³⁵ I filli su da Isiyaaxa do Rebexa yonkin tooro.

27

Isiyaaxa duwa Yaaxuba da

¹ Isiyaaxa ga xirisaaxu, a yaaxon toxu lanpunu mi i ga rageene. Koota di, a di renyugu sooma Isaawu xiri, nan ti a da: “N renme.” Isaawu ti: “Naamu.”

² Isiyaaxa ti a da: “N faayi n ga xaso keeta. N nti n karakoota tu. ³ Ken di

ⁱ**26.20** Yeseexa wure ni ya: Sonqo.

^j**26.21** Sitina wure ni ya: Xonnaaxu.

saasa, an bundanjen do i bunnun wutu, an nan daga xañe, nan gundundaaba yogo kari n da. ⁴ An nan yigefo lije soro n da xoyi n ga a mulla moxo be, an na a riiti, n na a yiga nan duwa an da saado n ga faatini.

⁵ Ken da a ñi, Rebexa ya Isiyaaxa digaamun terinkana a ga ke be konno i renme Isaawu da. Bire be Isaawu ga bugu nan daga xañe gunnen di.

⁶ Ken biren ña, Rebexa di i renyugo Yaaxuba xiri nan ti a da: “N da a mugu, an faaba ga tini an gida Isaawu da: ⁷ N falla tiyen di gilli gunnen di, an na a soro n da yigande lije yi, n na a yiga na duwa an da Tunka duumanten jondi saado n ga faatini. ⁸ Saasa, n lenme, n terinka sirin, n ga ke be konno an da, an nan ken dabari. ⁹ Daga tanmisan gooren di, an nan sugulen siru filli raga riini, n na fo lije soro a di an faaba da, xoyi a yinme ga mulla moxo be. ¹⁰ An na a dene a da, a na a yiga, nan duwa an da saado a ga faatini.

¹¹ Yaaxuba ti i ma Rebexa da: “Xa n gida Isaawu faten su ni yinten ña yi; yinten xa ma gabo nke faten ña. ¹² N baaba ga na kati n faten ña tan, a ya a tuunu nan ti n lafi i neenene ya, n na maxa ri langande kiñi n du yi, do duwaawun batten ña.

¹³ Saaxen ti a da: “N renme, ken langande nan xenu nke xanma an batten di; Xa, n ga da ke be ko an da ken ña, daga i riiti n da.

¹⁴ Ken di, a daga sugu yogo raga riini i ma da. Saaxen di i soro yigandi lije yi, xoyi a faaba ga a mulla moxo be. ¹⁵ Ken biren Rebexa di i sooma Isaawu yiraamun fo siren wutu i konpen di, na a ro i ren tugunne Yaaxuba xannen ña. ¹⁶ A da a kittun do a xannen xufu ti sugu gujan ña. ¹⁷ A ga da maxafo lije be do ponjen dabari, a di i kini i Yaaxuba yi.

¹⁸ Yaaxuba daga katti i faaba yi nan ti: “N baaba. Faaben ti a da: “Naamu n lenme, anken ni ko yi?”

¹⁹ Yaaxuba ti: “Nke Isaawu ya ni, an sooma. An ga ti n nan ke be ña, n da a riiti. Saasa, giri an nan taaxu, an nan fonne yiga n ga da gundundaaba be xaña tiyen di, nan duwanji n da. ²⁰ Isiyaaxa di i renmen tirindi: “An da a kita kanmoxo kundu jowoodi, n lenme? A da a jaabi: “Tunka duumanten, an Alla, a yan da a ro n warijxen di.”

²¹ Isiyaaxa ti Yaaxuba da: “Tinto yere, n renme, n nan an moomo, gelli tonjun an ga ni n renme Isaawu ya yi.”

²² Yaaxuba tanto i faaba Isiyaaxa yi. A da a moomo nan ti: Diganxannen na xoyi Yaaxuba ya yi, xa kittun ni Isaawu ya yi.” ²³ A ma a du tu, boyinaxa Yaaxuba kittun xufunten ñi ti yinten ña yi xoyi i gida Isaawu moxo; ken ña sigi a ga duwa a danja ni. ²⁴ Isiyaaxa saage a du tirindi xadi: “Tonju, an ña ni n renme Isaawu yi? Yaaxuba ti a da: “Iyo nke ya ni.”

²⁵ Ken di, Isiyaaxa ti: “N renme, an ga da ke be xaña a tiyen riiti n da, n na a yiga, nan duwa an da. Yaaxuba da a riiti, a faaba da a yiga nan mini.

²⁶ Ken falle Isiyaaxa ti: “Ri yere, n renme, an ni n sunbu.” ²⁷ Yaaxuba tanto na a sunbu. Isiyaaxa ga da a yiraamun timen raga, a duwa a da nan ti:

“Aa, nke renmen timen na xoyi soxante be Tunka duumanten ga da a

barikindi ya.

²⁸ Yelli Kamanen gan na an ku nigijen jin di,
na an ñiiñen barikindi,
na soxofon do dolon gaben kini an ña.

²⁹ Hari na xabiilanun su xaaya an da,
jaman su na sujudi an da,
an nan ña an gidaanu yinmanken ña,
an maarenmun su nan sujudi an da,
sere n lange, sere be ga da an langa,
sere n bariki, sere be ga duwa an da“.

³⁰ Bire be Isiyaaxa ga ñeme duwan ña Yaaxuba da, Yaaxuba daga. A gida Isaawu xa ri nan giri xañeran ña. ³¹ Axa da yigandi linje dabari na a riiti i faaba da, nan ti: “N baaba, giri, an nan fonne yiga n ga da gundundaaba be xaña tiyen di, nan duwanji n da.

³² Isiyaaxa ti a da: “Anken ni ko yi? A ti: “Nke Isaawu ya ni, an sooma“.

³³ Ken sigira yi, Isiyaaxa joppe saralleene saralle xote yi nan ti: “Geti ko xa n daga xañe a ga da tiyen riiti n da, n ga a yiga nan duwa a da, saado anken bulla ga riini? Saasa ken, a ya n barikini de.

³⁴ Isaawu ga di i faaba digaamen mugu, a butu nan xaaru nan ti: “N faaba duwi n xa da.“

³⁵ Isiyaaxa ti a da: “An xoxonen da an duwaawun wutu ti janbayen ña.“

³⁶ Isaawu ti: “Duuru ma a ña a ga toxore Yaaxuba; boyinaxa janbanten ña ni, a di n janba fillo! Ta fana, a di n soomaaxun ragi n ña, saasa a di n duwaawun xa ragi n ña. Ken di saasa, duwaawu saxunte nta no nke da ba?“

³⁷ Isiyaaxa ti: “Nke da yinmankaaxun kini a yi an xanma, na a maarenmun su ña a da komo yi, nan soxofon do dolon kini a yi, nke xa rawa ñaana anken da, n renme?“

³⁸ Isaawu ti a da: “Ee, n baaba! Duwaawu baane ya na anken maxa, n baaba? Duwi n xa da.“ Ken biren a wu siri.

³⁹ A faaba Isiyaaxa ti a da:

“Awa, anken nta riini soxoñiiña sire kita,
an nta riini nigijen jin xa gabe kita.

⁴⁰ An kaafa nafaan ña riini an birandi;
an ña ñaana an maarenme ke da kome yi.

Xa an ga na kori,

an ña riini hooraaxu, na a komonkaccen kutu bakka an xannen ña.“

⁴¹ Isaawu faayi a ga da Yaaxuba xoni na a saabu ña a ga da duwaawu be kita i faaba yi. A ti i du da: “N faaba kallen ntaxa laato, a faati falle, n ni xoxone Yaaxuba karini ya.“

⁴² I ga da Rebexa renme Isaawu digaamen xibaaren kiñan di a yi, a di i ren tugunne Yaaxuba xiri nan ti a da: “An gida Isaawu sabari ya na feere muuru i ga an karini moxo be. ⁴³ Ken di, n renme, n terinka, n ga ki be konno an da, an na a mugu. Wuru bakka yere jowoodi an na daga n gida Labaani noqu Haraana.

⁴⁴ An nan toxi non ña fonne, xa ma an gida butten ga na yanqa. ⁴⁵ Bire be, a

butten ga na yanqa, nan mungu an ga da fi be ñaṇa a yi, n na faaren xayi an ṇa, an na ri. Mani xa ni n ga kumeene axa filli su di koota baane?”

⁴⁶ Ken falle, Rebexa ti Isiyaaxa da: “Bireyen tu su ntaxi nke yi na a saabu ña ku Heetinkanyaxaru yi, Yaaxuba xa ga na ri yaxare wutu ke jamaane di, Heetigankayaxaren xoyi ku moxo, nafa ntaxa ñiini nke bireyen ṇa xadi.”

28

Yaaxuba wuruye

¹ Ken falle, Isiyaaxa da Yaaxuba xiri nan duwa a da, na ñaamariyen kini a yi ti: “Maxa kanaanankayaxare yaxi. ² Killen raga an nan daga an kisima Betuyeli banṇe, Padana-Araami, an na yaxare muuru an kaawu Labaani renyaxarun di. ³ Alla Kallanken ṇa riini an barikindi, nan renmun kini an ṇa, na an bonsonṇun gabondi, an na ña jama gabun ṇa. ⁴ A na Iburahiima bariken kini an do an soxoodun ṇa, ma an na jamaane ke wutu xeye yi, an ga taaxunu noqun be xoyi mukke, Alla ga da jamaane be kini Iburahiima yi.”

⁵ Isiyaaxa da Yaaxuba xayi ke moxo yi Padana-Araami, katta Labaani yi, Betuyeli renyugo, Araaminke, Yaaxuba do Isaawu ma Rebexa gidanyugo. ⁶ Isaawu ga da a mugu Isiyaaxa duwan Yaaxuba da, na xayi dagana Padana-Araami, a na yaxare muuru no, a ga duwa a da, a da a ñaamari ti a nan maxa kanaanankayaxare yaxi. ⁷ A da tu xa ti Yaaxuba di i ma do i faaba diganxannen batu nan daga Padana-Araami. ⁸ Ken di Isaawu da a faxaamu ti, kanaanankayaxaren nta linji i Faaba da, ⁹ a daga Iburahiima renme Sumaayila noqu, na a renyaxare Mahalaati yaxi, Nebayooti xoxona yaxaren, kafiini yaxaru be ga ñi a maxa.

Yaaxuba kuyi segemaaden ṇa

¹⁰ Yaaxuba giri Beeri-saba, nan daga katta Haraana banṇen ṇa. ¹¹ A kiñe dingira yogo yi, a sigi nan wuron ña no, boyinaxa a da a ñi kiyen xenu, a da gide yogo wutu na a ñan tallan ṇa nan saxu. ¹² A kuyi i da segemaaden wari gilli ñiiñen di ma kanxotten ṇa. Alla malayikannun ṇa segene nan yanqa ti a yi. ¹³ Tunka duumanten yinme ya a kaaran ṇa, a ti a da: “Nke ya ni Tunka duumanten ṇa, an kisima Iburahiima Alla do Isiyaaxa Alla. An ga tuumana ñiiñe ke be xanma, n na kinni an do an bonsonṇun ṇa yi. ¹⁴ An soxoodun ṇa riini gabo xo seyejuran moxo. I ñiiñen na yuruwe do kaaron su yi. Kinbakkan do kinxenna do saahelin do banbaxu. Ñiiñen xabiilanun su ya riini baraki do anken do an bonsonṇun sabaabun ṇa. ¹⁵ Nke yinme ya do an batten ṇa, n ga an tangana an dagan su yi, n na an saagandini ya riini ke jamaane di, nta bakka do an ṇa n ga mi i laahidun tinmandi an da”.

¹⁶ Bire be Yaaxuba ga wundi xenqon di a ti: “Tonṇun Tunka duumanten ṇa ke noqu di, xa n mañi n ga a tu!” ¹⁷ A kanu nan ti: “Ke noqu maxakanunten ni! A ra nta ñaana fo wo fo tana yi, Alla yinme kan falle, yere ya ni kanmun follagen ṇa.

¹⁸ A yillankara, soxoba fana Yaaxuba giri, a yinmen saxunten ga ñi gide ke be xanma, a da sigindi xo gondanma, nan ten joxu a xanma. ¹⁹ A da dingira ke xiri

Beteli.¹ Xa dingira ke ñi xiriini Luusa ya yi.

²⁰ Ken falle, Yaaxuba da laahidun wutu Alla da nan ti: “Gelli Alla ga do nke batten ña, ni n tanga ke terende di, ni n yigandi, ni n feetofata, ²¹ ni sire saagandi riini n faaba kan di, ken di Tunka duumanten ñaani n Alla ya. ²² N ga da ke gide be sigindi lenki xo gondanma, a ya riini ña Alla kan ña, a ga na fo wo fo danbe xa kini n ña, sikkasu nta a di, n na a taxandi tanmundi sadaxini an danja.

29

Yaaxuba do Raheli gemuye

¹ Ken di Yaaxuba giri nan jokki do i terenden ña, a kiñe Mesupotaamiya yi. ² Koota di, a da gede yogo wari gunnen di, tanmisangooru sikki ya saqa a kaaran ña, boyinaxa tanmiso ku minni gede ke ya di, a taxinten ga ti gidi dinkan ña. ³ Ken ña n sigi, tanmison su ga na me ñi ya ni bire be, naganaanun na giden girindi bakka a ragen ña, nan tanmison minindi, i ga na ñeme minindinden ña, i na a saaga i batten di. ⁴ Yaaxuba da naganaanun tirindi: “N maarenmu, axakun giri minna? I ti: “O giri Haraana ya yi.” ⁵ A saage i tirindi: “Axa ya Labaani tu, Nahooro kisimare?” I ti: “O ya a tu.” ⁶ A ti i da: “A na kan moxo?” I ti: “Toora su nta a yi. A renyaxare Raheli yinme faayi kendi, a do tanmison ga riini.”

⁷ A ti i da: “Saasa feti tanmisun kafume haxati yi, kiye teyen ni fana, xada tanmison minindi axa ni i wara dagana nagaaniran ña xadi.” ⁸ I ti a da: “O ra nta a yi, fonni tanmison su ma me ñi ya, ken bire o na gide ke girindi bakka geden ragen ña nan tanmison minindi.

⁹ A di i ga digaamen ña bire be, Raheli di i faaba tanmison kiñe, boyinaxa a ni nagaanaan ña yi. ¹⁰ Bire be, Yaaxuba ga da i neega Labaani renyaxare Raheli wari, a do a tanmiso, a tinta nan giden bugu geden ragen ña, ni i neega Labaani tanmison minindi. ¹¹ Ken falle, a da Raheli sunbu nan wu siri. ¹² Ken biren a ti Raheli da: “Nke ni an faaba neeganlenme ña yi, an paxari Rebexa renyugo.” Raheli xosi wuru dagana a ko i faaba da.

¹³ Gelli Labaani ga da Yaaxuba xibaaren mugu, a neeganlenme, a wuru dagana a gemun di, a fane a yi na a sunbu, ken falle a da a deni i kan di. Fo wo fo ga dangi, Yaaxuba da a su laxami a da. ¹⁴ Labaani ti a da: “Tonjon ña ni, an bugu nke ya di, o su ni xabiila baane ya yi.” Yaaxuba da xasu baane ña a noqu.

Yaaxuba yaxu

¹⁵ Ken falle Labaani ti Yaaxuba da: “Xoyi nan ti an ni n maarenmen ña yi ken ña n sikki an ga gollini n da xafun ña? A koni n da ke be ga n xawa ñaana an tugaandin ña.”

¹⁶ Ken bire, renyaxaru filli ñi Labaani maxa; fo xooren toxon ñi Leeya, fo tugunnen toxon ñi Raheli. ¹⁷ Xa Leeya yaaxon felelewunten ña ñi, Raheli ya faranfaren ni, a faten gemunten siri. ¹⁸ Boyinaxa Raheli nan liji Yaaxuba da

sirin, a ti Labaani da: “N na siino ñeri gollini an da n ña, an na Raheli kini n ña yaxun ña, an renyaxare fillandi ke.”

¹⁹ Labaani ti a da: “N na a kini anken ña, a ya na fasu n na a kini yugu tana yi, toxi n maxa yere. ²⁰ Ken di, Yaaxuba da siino ñeri golli do Rahel batten ña. Siino ku ñeri ña a maxa xoyi bito dantanto, a xanuyen saabuda.

Labaani da Yaaxuba neene

²¹ Ken falle, Yaaxuba ti Labaani da: “Saasa, n waxati koninten tinme, n yaqen kini n ña n na a yaxi”. ²² Ken biren ña, Labaani da taaxallenmun su xiri, nan pati xooren dabari. ²³ Wuron ga ro bire be, a di i renyaxare Leeya wutu na a kini Yaaxuba yi, Yaaxuba da a yaxi. ²⁴ Labaani di i komo yaxare Silifa kini i renyaxare Leeya yi, a nan ña a da kome yi.

²⁵ Yillen ga kare bire be, Yaaxuba da a tu ti Leeya ya ni. A ti Labaani da: “An da mani ñanji n ña kundu? Nke ma golli an da do Raheli ya batten ña gani? Mani xa n sigi an ga di n neene?”

²⁶ Labaani ti a da: “Oku laadan di, xoxone nta yaxini giden kaane. ²⁷ Xa koyen tinmandi do ke batten ña, ken falle, o na ri Raheli xa kini an ña ti siino ñeeri tana gollen ña o maxa.” ²⁸ Yaaxuba dufe, a do Leeya da koyen tinmandi, ken biren ña, Labaani di i renyaxare Raheli kini a yi yaxu yi. ²⁹ A di i komo yaxare Biliha kini Raheli xa yi, a nan ña a da kome yi. ³⁰ Yaaxuba da Raheli xa yaxi, a ñi aken ña mulla diina Leeya yi. A da siino ñeeri tana golli Labaani da.

Yaaxuba renmu

³¹ Bire be Tunka duumanten ga da a wari nan ti Leeya fi ma xoto i kiina maxa, a da jiidan ñanja a da, xa Raheli ken ña boroken ña. ³² Leeya ri noxo wutu, a da renyugon saara, a da a toxora Rubeeni,^m a ti: “Boyinaxa Tunka duumanten di n tanpiyen wari, saasa, n kiina ya riini n xanu.” ³³ Ken falle, a da noxo wutu xadi, ken xa ña renyugo yi.ⁿ A ti: “Tunka duumanten da a mugu nan ti nke feti sere xanunte yi; a saage ke xa kinni n ña. Ken ña ni a ga da a toxora Simoonu.

³⁴ A da noxo wutu xadi nan renyugo saara. A ti: “Keeta n kiina ya riini toxi n kaaran ña, boyinaxa n da renyugu sikki kita a da. Ken ña saabun da a ña a da a toxora Leewi.^o

³⁵ A saage noxo wutu xadi nan renyugo saara. A ti: “Keeta, nke ya Tunka duumanten tiigana.” Ken ña saabuda a ña a da toxora Yahuuda yi.^p Ken falle a saareyen sigi.

30

¹ Bire be Raheli ga da a wari i ma renme saara Yaaxuba da, a suuxu i taata di. Ken saabuda a ti Yaaxuba da: “Renmun kini n ña, ken ga fe n kalla ya de!”

² Yaaxuba butu nan ti a da: “Nke ra wa Alla gollen ñaana ba? A ya n da an kaba

^m**29.32** Rubeeni wure ni ya: “Renyugon faayi, walla xa a di n tanpiyen wari”

ⁿ**29.33** Simoonu wure ni ya: “A ya mungundini.”

^o**29.34** Leewi wure ni ya: “A ya fanameene.”

^p**29.35** Yahuuda wure ni ya: “A ya tiigandini.”

renmen kitta.

³ Ken di, a ti Yaaxuba da: “N komoyaxare Biliha faayi, an ra wa a yaxini, ma a na renmu saara n toxaaxun di, mi n xa na soxoodi kita do a sabaabun ɗa. ⁴ A di i komoyaxare Biliha kini Yaaxuba yi a na a yaxi, Yaaxuba do a saxullenmaaxu.

⁵ Biliha da noxo wutu nan renyugo saara. ⁶ Ken bire Raheli ti: “Alla kiiten kutu, a da tonɗun kinin ɗa, ni warijaxa renyugo yi. Ken saabuda, i da toxora Daani.^q

⁷ Ken falle, Raheli komoyaxare Biliha ri noxo wutu xadi nan saare ti renyugu fillandin ɗa Yaaxuba da. ⁸ Raheli ti: “N da gajan xooren kutu n taata yi, n da a ni xa. Ken ɗa sigi a ga da a toxora Nafutaali.^r

⁹ Leeya ga da a wari nan ti i saareyen sigi, a di i komoyaxare Silifa wutu na a kini Yaaxuba yi, a na a yaxi. ¹⁰ Leeya komoyaxare Silifa da renyugo baane saara Yaaxuba da. ¹¹ Leeya ti ken di: “N da warijaxa xoore kita. Ken saabuda a da a toxora Gaadi.^s ¹² Ken falle Silifa da renyugu fillandin saara Yaaxuba da. ¹³ Leeya ti: “Nke yinmarallinoyen faayi, yaxarun ɗa riini ti nke yinmen linen ɗa yi. Ken saabuda a da a toxora Aseeri.^t

¹⁴ Maaru fate waxati, Rubeeni bogu nan daga teenun di. A da saareyen yittirenmen kita na a falla i ma yi, Leeya. Ken bire Raheli ti Leeya da:^u “An renyugon ga da saareyen yittirenme be falla an ɗa, fo kini n ɗa a di de.

¹⁵ Leeya ti a da: An di n kiina ragi n ɗa, ken ma an бага? N renmen ga da yittirenme be riiti n da ma an ga da ken xa ragi n ɗa? Raheli ti a da: “Baasunta a di, Yaaxuba na wuyi an banɗe lenki wuro ke di, an renmen yittirenme riitinten batten di.

¹⁶ Lellen ɗa, Yaaxuba ga ri nan giri teenun di bire be, Leeya bugu na a gemun di nan ti a da: “Lenki an wuyini nke noqu, boyinaxa, n da an wuyillenmaaxu xobo ti n renmen yittirenmen ɗa, Yaaxuba saxu da a batte wuro ke di. ¹⁷ Alla da Leeya mugu, a da noxo wutu nan saare ti renyugu karagandi yi Yaaxuba da.

¹⁸ Leeya ti: “Alla di n tuga, n ga di n komoyaxaren kini n kiina yi. Ken saabuda a da a toxora Yisaakari.^v

¹⁹ Leeya saage noxo wuttu xadi nan saare ti renyugu tunmundin ɗa Yaaxuba da. ²⁰ A ti: “Saasa ke, Alla da kuye kini n ɗa, n kiina ya riini n raga moxo siren di, boyinaxa n da renyugu tunmi saara a da. Ken saabuda a da a toxora Jebuluunu.^w

²¹ Wucce dangi falle, a ri saare ti renyaxare yi, a da a toxora Diina.

²² Ken falle, Alla hinne Raheli yi na a hanmirafin mugu, na a saarekan wasa.

²³ A da noxo wutu nan saare ti renyugo yi nan ti: “Alla di n saxamoyen bugi n ɗa.” ²⁴ A da a toxora Yusufu,^x nan ti: “Hari na a ña Tunka duumanten ni n

^q**30.6** Daani wure ni ya: “Faasandaana.”

^r**30.8** Nafutaali wure ni ya: “N gaja.”

^s**30.11** Gaadi wure ni ya: “Xeeri.”

^t**30.13** Aseeri wure ni ya: “Yinmarallinɗe.”

^u**30.14**

^v**30.18** Yisaakari wure ni ya: “Tugaadi.”

^w**30.20** Jebuluunu wure ni ya: “Kuye.”

^x**30.24** Yusufu wure ni ya: “Jiidiye.”

warijaxa renyugu tana yi xadi“.

Yaaxuba naabure

²⁵ Raheli saare falle Yusufu yi, Yaaxuba ti Labaani da: “N lafi an ni n wara, n nan saage n saare jamaanen di. ²⁶ N yaqun kini n ɗa, n ga golli an da do ku be saabun ɗa, i di n renmun, n nan daga, an yinme ya a tu, n ga da golle be haɗe ɗaɗa an da.” ²⁷ Labaani ti a da: “An ga xeri mulla nke da, toxi n maxa yere, bayinaxa faayindaanon da a koni n da, nan ti anken ɗa saabun ni, Tunka duumanten ga di n barikindi.” ²⁸ Ken di, a koni da an ga lafi n na an tuga haɗe be yi, n nan ɗiini an tugana ken ɗa.

²⁹ Yaaxuba ti a da: “Anken yinme ya a tu, n ga da golle be haɗe ɗaɗa an da, a do an daabanu ku ga jidi moxo be i ga ɗi n maxa. ³⁰ Naaburunne yan ɗi an maxa nke ga riini bire be, xa an naaburen kafi siri. A xura gelli nke ga ri yere, Tunka duumanten da an barikindi. Xa ken di fi su, saasa nke na fo dabarini n koren n da kan bire?”

³¹ Labaani da a tirindi: “An lafi n nan mani kini an ɗa?” Yaaxuba ti a da: “Maxa fo wo fo kini n ɗa”. N toqo ya yere na an tanmison nagaani, gelli an ga na dunde ke yi: ³² “Lenki n na daga an tanmison su faayi, jaxe su faten topponten ga ni, a do jaxallenme su faten binnen ga ni, do sugu su topponten ga ni, n na kun wara kaaran ɗa, kun na ɗaɗi n tugaadin ɗa. ³³ Ke moxo ni n seedanaaxu xunbane nan ti hooraaxu ya, waxatin be an ga riini n tugaadin kesekese. An ga na sugu su ɗi n maxa, i faten topponte ga fe, maxa jaxallenmu, i faten binnen ga fe, an ra wa i ragana fo fayinto yi.

³⁴ Labaani ti a da: “A siro, an ga da a ko moxo be, a ɗa kundun ɗa. ³⁵ A koota yinme Labaani da sugundigun do sugu yaxarun su taxandi, fo wo fo xiliyen ga a yi ma xa toppo-funsuxullen, do jaxa binnu, a da kun kini i renyugun ɗa. ³⁶ Ken falle, a laato Yaaxuba yi na bito sikki terende me haɗe wara i do a naxa, Yaaxuba jokki do a tanmison kuttun nagaaniyen ɗa.

³⁷ Yaaxuba da yittibetti xabiila xawu sikki wutu, boyinaxa xiliyen ɗi i koromen wure, a di i korosi, ni i noqu xullen toxu sellan ɗa. ³⁸ A da guma korosinto ku wara waarun di tanmison jon di, i mini noqun ɗa. Boyinaxa i kati haxatin ɗa ni, i ga na riini mini, ³⁹ tanmisa yaxarun na kati gumaanu ku kaaran ɗa, i ga na saare, i renmun na ɗa xiliyen do toppo-funsun ɗa. ⁴⁰ Yaaxuba ɗi Labaani tanmisun taxandini i ga na ɗi katiini, a ni i ren xiilinton do toppo-funsun wara kaaran ɗa i du yinme da. ⁴¹ Bire su, tanmisa yaxarin fakkon ga na ɗi katini waarun kaaran ɗa, Yaaxuba na gumaanun saxundini a di, i jon di, i nan kati a kaaran ɗa; ⁴² xa, tanmisa xuumanton ga na ɗi katini, an nti i saxundini a di. Ken saabuda, tanmisa xuumanton ɗa Labaani xallun ɗa, fo dinkanu ɗa Yaaxuba xallun ɗa. ⁴³ Ke moxo ya ni, Yaaxuba ga ɗa banna xoore yi, a da tanmison gaben kita do komoyaxarun do komoyugun do ɗogomun do faru.

31

Yaaxuba wuruye Labaani yi

¹ Xa koota di Yaaxuba da a mugu ti Labaani renyugun ga tini: “Yaaxuba do o faaba daabanun su ñaŋi i du xallen ña, nan du bannaaxundi ti a yi. ² Yaaxuba da a faxesamu xa nan ti Labaani diinan nta katti i ya xo fanan moxo.

³ Ken bire, Tunka duumanten ti a da: “Saage katta an soron ña, an faaba jamaanen di, nke ñiiñi do an batten ña.”

⁴ Ken di, Yaaxuba da faaren xayi Raheli do Leeya yi ti i nan ri i ñi gunnen di, i tanmison nagaaniran ña. ⁵ A ti i da: “N da a wari axa faaba diinan ntaxa kattin ña xo fanan moxo, xa, n faaba Alla ya di n batte. ⁶ Axakun yinmenu ya a tu nan ti n golli axa faaba da, ti n duruxotoyen su yi. ⁷ Xa a di n ña laawanten ña, ni n tugaadin yilla taanu tanmi. Ken di i fu su, Alla ma dunge a na fi buren ñaŋi n ña. ⁸ A ga na ti n tugaadin ñaana tanmisa xuurun ña yi, tanmison su na ren xuuron saarana, a ga na ti xiliyen ga ku beenu yan n ñaani n tugaadin ña, tanmison su renmun do xiliyen na kita. ⁹ Alla yinme yan da axa faaba daabanun raga a yi na a kuni n ña. ¹⁰ Bire be tanmison ga na ñi katini, n da a wari kuyin di nan ti digu beenu ga katundini toppo funsun do xiliyen ñi i ya, a do fo xuurun. ¹¹ Alla malayikannen ti n da kuyin di: 'Yaaxuba!' N da a jaabi: N naamu! ¹² Ken bire a ti n da: 'An yinmen girindi, an nan faayindi, digun beenu ga katundini, fo xilinton do toppo funsu do fo xuurun ña ni, boyinaxa, Labaani ga da fo wo fo ñaŋa an ña, n da a su wari. ¹³ Nke ya ni Alla be ga bange an da Beteli, an ga da ten joxu gidi siginten xanma noqun be, nan takken wuti n da. Saasa, giri an nan bugu ke jamaane di, an nan daga an saareñiiñen di.”

¹⁴ Raheli do Leeya da a jaabi nan ti: “Taqe ntaxa oku maxa o faaba xeyen di keeta. ¹⁵ An maxa o raga xo mukunu, boyinaxa a do o gaaga no o jonkon yinme yiga! ¹⁶ Ken di, Alla ga da naabure be su bugu o faaba maxa, ken ni oku do o renmun ña xallen ña. Saasa ke, Alla ga da ke be ko an da, ken dabari.

¹⁷ Ke moxo yi, Yaaxuba giri ni i renmun do i yaqun setundi ñogomun xanma, ¹⁸ A ga da daabanun do naabure jura be su kita Padana-Araami, a di i su daga i faaba Isiyaaxa banne, Kanaana jamaanen di.

¹⁹ Bire be Labaani ga bogu nan daga i jaxun yintu xesu. Raheli da a jallangun fayi a falle. ²⁰ Yaaxuba da Labaani Araaminke neene kundu ya yi, a muxu nan daga, a ma fo wo fo ko a da. ²¹ Fo wo fo ga ña a xallen ña, a do a su wuru, na Efuraata fankitten kutu, nan daga katta Gilaadi konkon banne ña.

Labaani da Yaaxuba jokki

²² Biti sikkandin koota, i da Labaani xibaari ti Yaaxuba wuru. ²³ A di i kan yugun kafi na a jokki bito ñeeri, i da a raga Gilaadi konkon xanma. ²⁴ Xa wuron di, Alla da du koyi Labaani ya kuyin di nan ti a da: “An kiilun toxu! Maxa fo bure ko Yaaxuba da, maxa hari laahidu wutu a da.

²⁵ Yaaxuba di i guppen sigindini Gilaadi konkon xanma, Labaani da a ñi no, a xa di i yugun taaxu non ña. ²⁶ A ti Yaaxuba da: “An da mani ña kundu? An ga di n janba baane fe keeta de, an di n renyaxarun xa ri xo soro be ga rage gajanne di. ²⁷ Manni an ga wuru ni n janba, an ma fo koni n da? Ken ga fe, n na an tuusi ti ñaxali xoore yi, suugen do bagutinmen do ganbaren ña. ²⁸ An ma dugu ni n lenmun do n kisimarun sunbu nan sare i ya. An da ke golle tuurintan

ña n tan. ²⁹ Senben ɲi n ɲa na fo buren ñaɲa axa yi, xa an faaba Alla digaami n da wuri nan ti: 'An n kiilun toxu, maxa fo bure ko Yaaxuba da, maxa hari laahidu wutu a da'. ³⁰ Gelli an ga lafi saagene ya boyinaxa an faabankan xiiden ɲa an ɲa, an xa di n allanu ku fayi mani ya?

³¹ Yaaxuba da a jaabi nan ti: “N kanu ya an nan maxa an renyaxarun wuti n maxa. ³² Saasa fi be ga ni an allanu ku xibaaren ɲa, i ga na wari sere be maxa yere, ken kaman nta toqo birene. O maarenmun su jon di, a yinme na a faayi gelli an xalle gi n maxa yere, gelli a ga a di, an na a wutu bakka a di. Xa, Yaaxuba ma ñi a tu nan ti Raheli da a jalanɲu ku fayi.

³³ Ken di, Labaani ro nan Yaaxuba do Leeya do komo yaxaru ku filli guppen wure faayi; a ma fo wo wari no. A bogunte Leeya guppen wure, a ro Raheli guppen wure. ³⁴ Jalanɲu ku ñi Raheli ya maxa a ga di i ro sakun di ni i muxundi ñogomen xirixen wure, nan taaxu i xanma. Labaani da guppen wure su faayi, a ma fo wo fo wari.

³⁵ Raheli ti i faaba da: “N baaba, maxa butu de, nan ti kori gilli nan sigi an jon di, boyinaxa n na yaxaru laadan ɲa di”. Xa ke mundunde su xanma, Labaani ma jalanɲu ku wari.

³⁶ Yaaxuba butu, a sonxo Labaani yi nan ti a da: “N da mani fi bure ña? N da mani junuubu ña an do butten ga riini do n batten ɲa? ³⁷ An di n jogaanu su faayi, gelli an ga da an xalle wari; ken di a koyi o maarenmu ku jon di yere, i nan kiiti o naxa. ³⁸ Tanpille siine o ga doome, an jaxon do an sugun noxo bada ma bono; N ma demu jaxe xa yiga an tanmison di. ³⁹ N do tanmisakarinte ma demu riini katta an ɲa ti gundunfo da a yiga; Nke yinme ya ñi ken tugana. Tanmise su ga ñi fayini kiyen di, ma wurun di, an ñi n tanbunu a su ya. ⁴⁰ Jabaren tooran ɲi xanma kiyen di, wuron di mulle, n ma ñi xenqene xa. ⁴¹ N ga da tanpille siine be ñaɲa an kan di. Siino ku tanmi do naxato, n da ken golli do an renyaxaru ku filli ya yi, siinon tunmi, n da ken golli an tanmison ɲa. An di n tugaadi faraaxu taanu tanmu. ⁴² N faaba Alla, Iburahiima Alla, Isiyaaxa ga ken be deroon siri, a ga ntaxa di n batten ɲa no, tonɲu an ñi n kittiduuron ɲa walla. Xa Alla di n tanpiyen wari, do n ga da golle be ña ti n kittun ɲa; Ken ɲa n sigi a ga digaamu an ɲa wuri.

Labaani do Yaaxuba da laahidu wutu me da

⁴³ Labaani da Yaaxuba jaabi nan ti: “Ku yaxaru ni nke renmun ɲa; Ku lemunu ni nke kisimarun ɲa; Ku daabanu ni n xalle ɲa yi. An yaaxen ga fo wo fo yi yere nke ya xalle ni. Xa nke na mani ñaana lenki n da ku renmu yi, maxa i ren saaranton ɲa? ⁴⁴ Li o na laahidu wutu me da, o na taagumanse toxu yere, ken na ñaɲo o naxa seeda yi.

⁴⁵ Yaaxuba xosi gide yogo wutu na a sigindi xoyi gondanma. ⁴⁶ A ti i maarenmun da: “Xa da gidu yogo kafume yi. I da gidun kafume yi na a ña konkon ɲa, i yige a karaan ɲa. ⁴⁷ I da noqu ke xiri: Konkon seedaaxu, Labaani xannen di: Yegari-sahaduta, Yaaxuba xannen di: Galeedi. ⁴⁸ Labaani ti a da: “Ke konko ya ñaana seeda yi nke do anken naxa lenki kootan ɲa”. Ken ɲa saabuda ni, a ga xiri Galeedi. ⁴⁹ I da non xiri Micipe xa yi, boyinaxa Labaani ti:

“Hari no o tanga, o ga na fate me yi waxatin be.”^{y 50} An ga ni n ren yaxarun yangaxata walla xa ni i warilanburu, na yaxare tana wutu ikun falle, hari sere ga nta no na axa faayi, an na sinme nan ti Alla ya ni seedan ŋa o naxa.⁵¹ Labaani ti Yaaxuba da xadi: “Ke gidin konko do ke gondanma be n ga di i bariti o naxa, i faayi.”⁵² I ya ñaana o da seedaanu yi, nan ti nke nta waqa i ya nan daga fi bure ñaŋa an ŋa; An xa nta waqa i ya nan ri fi buren ñaŋi n ŋa.⁵³ Hari na Iburahiima do Nahooro faaba Alla kiitindi o naxa“. Ken bire Yaaxuba kuna ti Alla be a faaba Isiyaaxa ga da a dero siri.

⁵⁴ Ken falle, a da sadaxa bugandi konkon xanma, ni i soron xiri nan yige doome, i yige falle, i wuyi no.

⁵⁵ Ken yillakaran soxoba, Labaani di i kisimaarun do i ren yaxarun sunbu, nan duwa i da, ken falle nan saage dagana i jamaanen di.

32

Yaaxuba do Isaawu mewalle

¹ Yaaxuba jokki di i killen ŋa, Alla maleyikannun ri a gemundi. ² Yaaxuba ga di i wari, a ti: “Ke ni Alla Militerinun jaman ŋa yi!” A da dingira ke toxora Mahanaayimu.^z

³ Yaaxuba da faaru wara dagana du kaane katti i gida Isaawu yi, Seyiri ñiiñen di, Hedoomu mareyen di. ⁴ A di i ñaamari nan ti: “Axa nan ti n kamanyugo Isaawu da: “An kome Yaaxuba ti o na a koŋa an da, i ñi Labaani noqu ya, i taaxunten ŋa no xa lenki. ⁵ I da naanun do farun do tanmison, do komoyugun do komoyaxarun kita, o na a ko i kamonyugun da, mi i na bisimilla moxo sire kita a yi”.

⁶ Bire be xayifarun ga saage riini, i ti Yaaxuba da: “O da faaren kiñandi an gida Isaawu yi, a yinme faayi killen di riini katta an ŋa, a do kamo naxati yugu”.

⁷ Ken biren Yaaxuba kanu siri, soro beenu ga ñi do a batte, a di i taxandi jamo filli, tanmison do naanun do ñogomun xa taxandi ken moxo di. ⁸ A ti i noxo di: “Gelli Isaawu ga na xenu taxandi baanen ŋa, taxandi baanen na kisi”.

⁹ Ken falle Yaaxuba da Alla yaaga nan ti: “N kisima Iburahiima Alla, n faaba Isiyaaxa Alla, anken Tunka duumante ya nti n da: ‘Saage dagana an jamaanen di katta an maarenmun ŋa, an ŋa riini xeer i ñaŋi n da. ¹⁰ N Kama, an ga da ke xeer i xoore be do saxiiraaxu ñaŋi n da, nke ma jare ken ŋa. Boyinaxa n ga Yarade fankitte ke kutu fo wo fo ma ñi n maxa n guma ke falle, xa saasa n ña jamo filli ya. ¹¹ N da yaaga n kisindi bakki n gida Isaawu yi, boyinaxa n ŋa kannu, an maxa ri xenin n do yaxaru do lemunu ŋa. ¹² Sinme nan ti an ŋa n ti n nan daga, xeer i ya di n batte, an ŋa riini n bonsonŋun gabondi xo seyejura moxo fallaqen ŋa, i ga ra nta yirigeene gaboyen maxa.

¹³ Yaaxuba toxi no nan wuyi. Ken falle, naabure be ga ñi a maxa, a da muson wutu a di i gida Isaawu da. ¹⁴ Kamo filli sugu yaxare do tanpille sugundige, a do

^y**31.49** Micipe wure ni: Koroosindinoqu.

^z**32.2** Mahanaayimu wure ni ya: Kuru filli.

kamo filli jaxa yaxare do tanpille jaxandige. ¹⁵ Tanjikke ñogon yaxare di i renmu, tannaxate na yaxare do gunbunu tanmi, a do tanpille fari yaxare do fari yugu tanmi. ¹⁶ A da goore baane su xaliifa i golliñañaana yi, nan ti i da: “Xa ware dagana kaane, axa na bera wara gooru ku naxa.

¹⁷ Ken falle a da ñaamariyen kini golliñañaana fanan ña nan ti: “N gida Isaawu do an ga na gemu a ga na an tirindi: ‘Anken ni ko xalle yi? An dagana minna? Ko fo ni ku daabanu su be gan kaane?’, ¹⁸ An nan ti a da: “An golliñañaana Yaaxuba ya fo ni a su yi, a di i xayi i kamanyugo Isaawu da muso yi, a yinme ya riini falle.”

¹⁹ A da ke ñaamariye me kini fillandi do sikkandi do fo wo fo ga ñi do daabanu ku batten ña, a ti danña ni: “Xa do Isaawu ga na gemu axa na moxo baane ke kona a da.” ²⁰ A saage ti i da xadi, axa na a ko a da: “A kome Yaaxuba yinme ya falle riini.” Yaaxuba ñi tini i noxo di: “N da muson wara katta a yi n kaane na a butten murondi, n sinmaye maxa, a ni n bisimilla moxo sirondini ya. ²¹ A da muson ke wara i du kaane, aken yinme toxi non ña, nan wuyi.

Yaaxuba do Alla maleyikanne xata

²² Yaaxuba giri do ken wuro yi, ni i yaqun filli di i komoyaxarun filli di i renmun tanmi do baane wara dagana i n kare do Yabooxi fanñen no kun be ga ma jufo. ²³ A kaadunkon kare falle, a di i naaburun su xa wara dagana. Yaaxuba yinme baane toxi no. ²⁴ Yugo yogo ri xatan da a yi non ña, ma fajiri. ²⁵ Bire be, a xarallenman ga da a tu ti i nta a niini, a da guma a fenñeñen di na Yaaxuba tan bugu woloqen di xatanñen noxon di. ²⁶ Ken di, Yugon ti a da: “N wara n nan daga, fajirin faayi ga kiñe. Yaaxuba ti a da: “Nta an walla dagana, an ga ma duwi n da.

²⁷ Yugon da a tirindi ti: “An toxo? A ti a da: “Nke toxon ni Yaaxuba ya yi. ²⁸ A ti a da: “An ntaxa xiriini Yaaxuba, an toxon ñaana Isirayila ya yi keeta,^a boyinaxa an da Alla gaja, na soron gaja, an niyinda a su yi.

²⁹ Yaaxuba da a tirindi i toxon ña. A ti Yaaxuba da: “An ni n tirindini n toxon ña mani yi? A duwa a da no.

³⁰ Yaaxuba ti ken di: “N da Alla wari yaaxe ti yaaxe, ni n toxo birene xa. Ken ña saabuni, a ga da noqu ke toxon xiri Penuweeli^b. ³¹ Kiyen bugu waxati Yaaxuba da Penuweeli kutu xa a ñi jogono na a sababu ñi i fenñeñen ña. ³² Ken ña saabuni, hari lenki Banisirayilagankon nta fenñeñen tiyen yigana, boyinaxa Yaaxuba fenñeñen joogi.

33

Isaawu do Yaaxuba meewariye

¹ Yaaxuba ga killen di, a ga di i yinmen wurewutu, a xosa Isaawu wari riini a do kamo naxati yugo. A da Lemunun taxandi i maanu naxa Leeya do Raheli do

^a**32.28** Isirayila wure ni: Alla gajanlenma.

^b**32.30** Penuweeli wure ni ya: Alla yeeso

a komoyaxaru ku filli. ² A da komoyaxaru ku filli do i renmun wara kaane, na Leeya do i renmun wara kun falle, ken moxo yi, na Raheli do Yusufu wara i falle. ³ Yaaxuba yinme fana daga na sujudi ta ñeeru saado a ga kiñene i gida yi.

⁴ Xa Isaawu wuru genme Yaaxuba yi nan fane a yi, na a sunbu. I filli su xosi wu. ⁵ Bire be Isaawu ga da yaxarun do Lemunun wari, a ti: “Ku ni kan soro yi da an batte?” Yaaxuba ti a da: “Ku ni Lemunu be Alla ga di i siroyen ñan an komen da n ña.”

⁶ Komoyaxarun xa di i renmun tinto nan sujudi. ⁷ Ken bire Leeya xa di renmun tinto nan ken me dabari, Yusufu do Raheli xa tinto nan sujudi.

⁸ Isaawu ti a da: “Nke do daaba gabe be ga gemu, anken na mulla na mani ña ti ken su yi? Yaaxuba ti a da: “N da xanu nan aken siroyen kita ti i ya, n kamanyugo.”

⁹ Xa Isaawu ti a da: “N saaxanbaane, naaburen gaben ñi nke yinme maxa, toxi ti an xallun ña

¹⁰ Yaaxuba ti: “N ña an yaagana, gelli n ga an siroyen kitana, ke muso raga. Boyinaxa an wariye ke ñanji nke maxa xo Alla wariye ña yi, na a sabaabun ña an bisimillanden siroyen ña. ¹¹ N ña an yaagana, n ga da kuye be xayin da, an na a raga. Alla siri n da, n ga lafi fo wo fo yi, a yi n maxa. A da a hanjo ma Isaawu ga lagari dujene.

¹² Ken falle, Isaawu ti a da: “O n daga doome. ¹³ Xa Yaaxuba ti a da: “N kamanyugo, an yinme yaaxe ña Lemunun ña, i roxen ña ni fana, tanmisun do naanu xa yi n maxa ku beenu ga sugundindini, o ga ni i xawuja terendendi, koota baane ya tan, daabanun su na kara. ¹⁴ Ken di, n kamanyugo, anken nan ware kaane, an komon do daabanun do Lemunun ña riini an falle fonne fonne, ma i gan kiñe i kamanyugon noqun ña, Seyiri ñiiñen di.”

¹⁵ Isaawu ti a da: “N do yugu beenu ga ri doome, n ñi i yogo togo an maxa”. Yaaxuba ti a da: “Do mani fi yi, n kamanyugo? Nke ga da bisimilla sire kita an ña ken wase!”

¹⁶ Ken koota yi, Isaawu da Seyiri killen raga sageene. ¹⁷ Xa, Yaaxuba ken daga Sukkoti, nan kan sigindi i du yinme da no, na biiren gaben dabari i daabanun da. Ken ña saabuni non toxo ga xiri Sukkooti.^c

¹⁸ Yaaxuba saagante gilli Padana-Araami, a taaxu Sukkooti, a ga giri no a sire ga kiñe Sixemu deben karaan ña Kanaana jamaanen di, a taaxu no. ¹⁹ A di i guppullenmun sigindi bera be a ga da a xobo kame goduxulle yi, Hamoori renmun maxa, ken ga ni Sixemu faaba yi. ²⁰ A da allanbatira sigindi non ña, na a toxora Isirayila Alla.

34

Diina xusaaxun bonoye

¹ Koota yi, Diina, ken ga ni Yaaxuba do Leeya renyaxaren ña, a ga bugu nan daga deben yaxaru faayi. ² Heewigankon yinmanke Hamoori rennyugo Sixemu

^c**33.17** Sukkooti wure ni ya: Biiru.

da Diina wari, a da a raga nan xenu a yi senben ɗa. ³ A saage jaarabini do Diina yi, Yaaxuba renyaxe, a da a xanu, a ya xanuyen digaamun konno a da waxati su. ⁴ A ti i faaba Hamoori da: “Ke xuso muurin n da, n na a yaxi.

⁵ Yaaxuba ga di i renyaxare Diina xusaaxun bonoyen mugu, da ñi a renjugun ɗa do tanmison ɗa gunnen di, a ma fo wo fo ko, ma bira be a renjugun ga gilli nagaaniran ɗa. ⁶ Sixemu faaba daga Yaaxuba banɗe nan fin moxon kon a da. ⁷ Yaaxuba renjugun ga giri gunnen di, i ga da xibaare ke mugu, i suno nan butu siri, boyinaxa Sixemu ga xenu Yaaxuba renyaxaren ɗa, a da fi ɗariñanjen ña, fi be ga nta xawa ñaana Banisirayila yi. ⁸ Xa Hamoori ti Yaaxuba di i renmun da: “N renjugo Sixemu jaarabi do axa renyaxaren ɗa, n ɗa axa yaagana, axa na a kini yi yaxun ɗa. ⁹ Xa da laahidun wutu o da, axa na axa renyaxarun kinni o yi yaxun ɗa, o xa no o xallun kini axa yi. ¹⁰ Axa na taaxu o naxa. O na axa wara xa sagon ɗa jamaanen di, axa na axa haajunun yaaxen bugandi, axa na noqunu yogonu xa kamanaaxun kita.

¹¹ Sixemu yinme da a ko renyaxaren faaba do a gidanyugun da nan ti: “N ɗa a mulla axa nan yanpin maxa. Axa ga ni n tanbu fo wo fo yi n na a kinni axa yi. ¹² Axa rawa yi yaqun jonkon kappa, axa nan muson yaaga, axa ga lafi fo wo fo su yi n na a kinni axa ya. Ke su n nan xuso ke kita tan.

¹³ Yaaxuba renmun da Sixemu di i faaba jaabi ti gotontaaxu yi, boyinaxa, Sixemu ñi a ga di i saaxanbaanayaxaren maxayanqa. ¹⁴ I ti i da: “Oku ra nta o saaxanbaanayaxaren kini yugo sunnanbali yi, ken ni yaagun ɗa yi oku maxa. ¹⁵ O ya xanne kinna axa yi ti sariti baane yi: Axa na axa kaara yugun su sunnandi xoyi o moxon. ¹⁶ Ken di, o no o renyaxarun kinna axa yi yaxun ɗa, o xa na axa xallun wutu, o na taaxu axa naxa xoro nan ña jama baane yi. ¹⁷ Xa, axa ga ma duɗe sunnanden ɗa, o no o saaxanbaanayaxaren wutu ya nan daga.

¹⁸ Hamoori di i renjugun duɗe digaame ke yi. ¹⁹ Sixemu ni maxanban deronte ya yi i faabanbaanun naxa, a maxa leele do xibaare ke yi, boyinaxa a lafinten ɗa Yaaxuba renyaxare ke yi siri. ²⁰ Hamoori do i renjugo Sixemu daga deben roraɗen ɗa nan ti debinlenmon da: ²¹ “Ku soro ɗanniyen siren ni katta o yi, O ti i nan taaxu yere ni i fiinun dabari, boyinaxa jamaanen xooren ni, o renmun do i renmun rawa me yaxi xa. ²² Xa i duɗene kafiini o yi taaxen ɗa ti fi baane ya yi, o yugun su ga na sunne xoyi i moxo. ²³ O ga na duɗe ken ɗa baane, i ya riini taaxu o kaaran ɗa, ken di, i daabanu ku di i naaburu ku lagarun ñaana o xallun ɗa.

²⁴ Yugo su ga ñi deben roraɗen ɗa, i su duɗe Hamoori di i renjugo Sixemu digaamen ɗa, ken bire, deben yugon su sunne.

²⁵ A bita sikkandi, deben yugun do tooxen ga me yi, Yaaxuba renjugu filli, Simoonu do Leewi, Diina gidanyugu, i di i kaafanun wutu nan ro deben noxon di, soron haqilen nti i ya, i da yugun su kari. ²⁶ Hamoori di i renjugo Sixemu xa ñi soro karito ku di, Simoonu do Leewi bugunten Sixemu kan di, i da Diina wutu nan daga. ²⁷ Ken biren Yaaxuba renmun kuttun ri ware furu ku naxa nan deben naaburen su xooro, boyinaxa i saaxanbaanayaxaren xusaaxun bono non ɗa yi. ²⁸ I di i tanmison, do i naanu, do i farun, do fo wo fo su ga ñi i maxa deben noxon di do teenun, i da a su wutu. ²⁹ I da yaxarun do lemunun xa raga, nan

deben naaburen su xooro do fo wo fo ga ñi i konpon di, na a su deni.

³⁰ Ken ga ña, Yaaxuba ti Simoonu do Leewi da: “Axa da fo bure ña de! Axa da taaxen xotondi n maxa jamaanen di Kanaanagankon do Perijinun naxa. Ku sero ya riini kafi me yi n xanne maxa, nan ñeme ti o yi, boyinaxa, yugu gabe nti n maxa, n do n kaadunkon na ri halaki”.

³¹ I da a tirindi: “Ma aken rawa oku saaxanbaaneyaxaren ragana xoyi yaxarin sangaana moxo?”

35

Yaaxuba saageye Beteli

¹ Koota di Alla daali Yaaxuba da: “Giri an nan daga taaxu Beteli, an nan sadaxindinoqun taga Alla be ga bange an da no, bire be an ga ñi wurunu an gida Isaawu yi.

² Ken di, Yaaxuba ti i kaadunkon da, do soro beenu ga ñi do a batte ña: “Xa da jalanju ku be ga axa naxa sedi, axa na axa du senondi na axa yiraamun faraaxu. ³ Xa ri! O n daga Beteli, n ga riini sadaxindinoqun taga Alla da noqun be, aken be ga di n jaabi, bire be n ga ñi waxati xoten di, a ga di n batten ña n terenden wuccen di. ⁴ Ken sigira yi, jalanju be ga ñi i maxa, hari i torodungodon, i di i su kini Yaaxuba yi, a di i bullu yitti xooren wure Sixemu kaaran ña. ⁵ I daga falle, Allankannen yanqa i kaaran debun soron sondonmun di, sere su ma saako wurunu do Yaaxuba renmun ña.

⁶ Yaaxuba do fo wo fo ga ñi doome, i su kiñe Luusa, ken ga ni Beteli yi, Kanaana jamaanen di. ⁷ A da sadaxindinoqun taga non ña, na a toxora Beteli Alla,^d boyinaxa Alla bange a da non ña yi, bire be a ga ñi wurunu i gida yi.

⁸ Rebexa xoorondaana yaxare Deebora faati non ña. A buli Beteli kaaran ña, yitti xooren wuru, ken ña saabun ni yitte ke ga xiri Alon Baguute.”^e

⁹ Yaaxuba saage falle gilli Padana-Araami, Alla banje a da xadi, nan duwa a da, ¹⁰ nan ti: “An toxon ni Yaaxuba ya yi, xa anntaxa xirini ken ña xadi, an toxon ñaana Isirayila ya yi.” A da a toxora Isirayila.

¹¹ A ti a da xadi: “Nke ya ni Alla Kallanken ña, n na an barikindini ya, nan renmun gaben kini an ña. N na an ñaana jama xooren do xabiila gaben kisima yi, nan tunkanyugun bugu an di. ¹² N ga da jamaane be kini Iburahiima do Isiyaaxa yi, n na a kinni an ña, na a kini an bonsonjun xa yi.” ¹³ Ken falle, Alla giri bakka i do Yaaxuba digan noqun ña.

¹⁴ Yaaxuba da gidingondaman sigindi no, na sadaxanjin do ten joxu a xanma.

¹⁵ A da non xiri: “Beteli”, Alla ga digaamu a da noqun be.

Isiyaaxa do Raheli faatiye

¹⁶ Yaaxuba do i kaadunkon ga giri Beteli, i ga tinto Efuraata yi, jalan da Raheli bunu, xa jala ke xoto a yi siri. ¹⁷ A ga jala ke di, saarandaana yaxaren ña ti a da:

^d**35.7** Beteli wure ni ya: Beteli Alla.

^e**35.8** Alon Baguuti wure ni ya: Sunun yitte.

“Maxa kanu, boyinaxa an na renjugon ɗa saarana.” ¹⁸ Xa Raheli guutume lagare, a yonkin ga bakka, a da renme ke toxora Beniwooni,^f w xa faaben da a toxora Beniyamini.⁹

¹⁹ Raheli faati ke moxo di, a buli Efuraata killen di, ken ga ni Betilaheemi yi.

²⁰ Yaaxuba da giden sigindi a xaburan ɗa, xa lenki kootan ɗa ken gide ya no.

²¹ Ken falle, Isirayila di i guppen girindi, nan daga taaxu Migidaali-hedeeri kaane. ²² Waxatin be Isirayila ga ɗi taaxunu ken mareye di, koota yogo Rubeeni daga saxu do Biliha yi, a faaba tunbaare yaxare. Isirayila ga da ken mugu.

Yaaxuba da renjugo tanmi do fillo ya kita. ²³ A do Leeya renjugun toxonun faayi: Rubeeni, ken ni Yaaxuba sooman ɗa, do Simoonu, Leewi, Yahuuda, Yisaakari, a do Jebuluunu.

²⁴ A do Raheli renjugun ni: Yusufu do Beniyamini.

²⁵ A do Raheli komo yaxare Biliha renjugun ni: Daani do Nafutaali.

²⁶ A do Leeya komoyaxare Silifa renjugun ni: Gaadi do Aseeri. Ku ya ni Yaaxuba renjugun ɗa, i ga kite Padana-Araami.

²⁷ Ken falle Yaaxuba daga i faaba Isiyaaxa noqun ɗa Maamere, Xiriyata-Araaba kaaran ɗa, ken ga ni Heboroona yi, Iburahiima do Isiyaaxa taaxunten ga ɗi noqun be. ²⁸ Isiyaaxa da wuyi gille kita, a da kame do tansege siine ya bira. ²⁹ Ken falle, a di i fiife lagaren ɗa nan faati, nan kafi i soro fanaanun ɗa. A renjugun da a baade Isaawu do Yaaxuba.

36

Isaawu kaadunkon xiisa

¹ Ke ni Isaawu kaadunkon ɗa yi, i ga tini a da Hedoomu. ² Isaawu da Kanaananka yaxarun yaxi: Eloona Heetiganke renjaxare Haada, a do Haana renjaxare Holibaama, Sibooni Hiiwiganke kisimare. ³ A do Sumaayila renjaxare Basimaati, Nebayooti xoxona yaxare.

⁴ Haada saare a da ti Elifaaji, Basimaati ken da Rewuyeeli saara a da.

⁵ Holibaama saare a da ti Yewusi, Yalaamu a do Koora. Ku ya ni Isaawu renjugu be ga saare Kanaana Jamaanen di.

⁶ Isaawu da i yaqun do i renmun do i kaadunkon su wutu, a do i tanmison do i daabanun kuttu, a do a ga da naaburu jura su kita Kanaana Jamaanen di; nan daga taaxu Jamaane tana di, laatono bakka i xoxone Yaaxuba yi. ⁷ Boyinaxa, i daabanun nan gaba, i ntoxi doome, i taaxunten ga ɗi jamaane be di, a nti i bakka, i daabanun gaboyen saabuda. ⁸ Ken di, Isaawu, ken ga ni Hedoomu yi, a daga taaxu Seyiri konkon ɗa.

⁹ Hedoomugankon xoxo Isaawu xiisan faayi, i ga ɗi taaxunu Seyiri konkon ɗa.

¹⁰ Ku ni Isaawu renmun toxonun ɗa yi: Elifaaji, ken ni a yaqe Haada renjugon ɗa yi, do Rewuyeeli, ken ni a yaqe Basimaati renjugon ɗa.

^f**35.18** kitti tayan lenme: ken wure ni: len wullulijonte, ma len lagare

⁹**35.18** Beniyamini wure ni ya: Kitti teyen renme.

¹¹ Elifaaji renmun ni: Temaani, Womaari, Ceefo, Gataama, a do Xenaaji.

¹² Isaawu renyugo Elifaaji, tunbaare yaxare yogo ñi a maxa a toxon ga ni Timina, a da renyugo kita a da a toxon ga ni Amaleexi. Ku ya ni Isaawu yaqe Haada kisimarun ña.

¹³ Rewuyeeli renyugun ni: Nahaati, Jeera, Saama, a do Miija. Ku ya ni Isaawu yaqe Basimaati kisimarun ña.

¹⁴ Isaawu yaqe Holibaama, Hanna renyaxare, Sibooni kisimare, a saare a da ti: Yewusi, Yalaamu, a do Koora.

¹⁵ Isaawu bonsonɗun xabiilan yinmankon faayi: A sooma Elifaaji renmu: Temaani, Womaari, Ceefo, Xenaaji, ¹⁶ Koora, Gataama do Amaleexi. Ku ya ni Elifaaji bonsonɗun yinmankon ña Hedoomu jamaanen di, Ada kisimaru.

¹⁷ Isaawu renyugo Rewuyeeli renmu yinmankon ni: Nahaati, Jeera, Saama do Miija ya yi, ku ya ni Rewuyeeli bonsonɗun yinmankon ña Hedoomu jamaanen di, Isaawu yaqe Basemaati kisimaru.

¹⁸ Isaawu yaqe Holibaama renmun ni: Yewusi, Yalaamu do Koora. Ku ya ni Holibaama bonsonɗun yinmankon ña, Isaawu yaqe, Hanna renyaxare.

¹⁹ Ku ya ni Isaawu bonsonɗun yinmankon ña, ken ga ni Hedoomu yi.

Seyiri soxoodu

(1 Kron 1.38-42)

²⁰ Ku ni Seyiri Hooriganke renmun ña yi i taaxunten ga ñi ken debe di: Lutaani, Sobaali, Sibooni, Hanna. ²¹ Disooni, Ecceeri, Disaani, Seyiri da ku renmu ya ni Hoorinun bonsonɗun yinmankon ña, Hedoomu jamaanen di.

²² Lutaani renmun ni: Hoori do Heema. Lutaani saaxanbaana yaxaren toxon ni Timina.

²³ Sobaali renmun ni: Aliwaani, Manahaati, Ebaali, Seefo do Onaamu.

²⁴ Sibooni renmun ni: Haya do Hanna. Ke Hanna ya n da jinyaaxeyen wari gunjuran di, a ga ñi i faaba Sibooni farun nagaanini.

²⁵ Hanna renmun ni: yugu baane, ken ni Disooni, do yaxare baane, ken ni Holibaama.

²⁶ Disooni renyugun ni: Hemadaani, Esibaani, Yitiraani do Xaraani.

²⁷ Ecceeri renyugun ni: Bilihaani, Jawaani do Axaani.

²⁸ Disaani renyugun ni: Ucci do Araani.

²⁹ Hoorigankon tunkanyugu beenu ga toori Seyiri jamaanen ña faayi: Lutaani, Sobaali, Sibooni, Hanna, ³⁰ Disooni, Ecceeri do Disaani, ku ya ni Hoorigankon xabiila yinmanko beenu taxandinten ga Seyiri jamaanen di.

Hedoomu tunkanyugu do a yinmanko

(1 Kron 1.43-54)

³¹ Tunkanyugu be ga mare Hedoomu jamaanen ña, saado tunkanyugon ga kitene Banisirayilankon di, i toxonun faayi:

³² Bewore renyugo Beela toori Hedoomu. A deben toxon ni Dinaaba.

³³ Beela faati falle, Jeera Boosira renyugo Yobaabi toori a batten di.

³⁴ Yobaabi ga faati, Temaaniinke Husaami toori a batten di.

³⁵ Husaami faati falle, Bedaadi renyugo Hadaadi be ga da Mediyaananko ni gajanngeɗa Mowaaba jamaanen di toori a batten di, a deben toxon ni Hewiite.

³⁶ Hadaadi faati falle, Saamala Masareexanke toori a batten di.

³⁷ Saamala faati falle, Sawulu Rehobootonke toori a batten di, Rehobooto be ga fanlaqen ɗa.

³⁸ Sawulu faati falle, Akabooro renyugo Baali hanaani toori a batten di.

³⁹ Akabooro renyugo Baali hanaani faati falle, Hadaari Pawunke toori a batten di, a yaqen ni Metabaali, Matireedi renyaxare, Mejaabi kisimare.

⁴⁰ Xabiilan yinmanko beenu ga bugu Isaawu di, i toxonun faayi: Timina, Aleewa, Yeteeti. ⁴¹ Holibaama, Heela, Pinoona. ⁴² Xenaaji, Temaani, Mibisaari, ⁴³ Magadeeli do Yiraama. Ku ya ni Hedoomu yinmankon ɗa, baane su di i mareye ɗi.

Ke ya ni Edomugankon kisima Isaawu taarixun ɗa.

37

Yusufu kuyu

¹ Yaaxuba taaxu i faaba ga ɗi jamaane be di ken ga ni Kanaan.

² Yaaxuba kaadunkon xiisan faayi.

Yusufu wuyin ga ɗi siino tanmi do ɗeru, a ɗi dagana i faaba tanmisun nagaani di i gidaanun batten ɗa, a ga Biliha renyugun do Silifa renyugun deemana, i faaba kaagumun. Gidaanun ku ga ɗi fo wo fo ɗaana, Yusufu ɗi riini a su laxami i faaba ɗa.

³ Isirayila ɗi Yusufu ya mulla diina i renmun kuttun su yi, boyinaxa a da kiti i xirisaaxun ɗa di, a da doroki faranfare kini a yi, ⁴ A gidaanun ga da a wari i faaba na a ya mulla diini i su yi, i da xoni; i ra ntaxa digaamun a da ti horoma yi.

⁵ Koota yogo Yusufu kuyi, a da laxami i gidaanun da; ken sababuda i saage xonnaaxun xotondini a xanma xadi. ⁶ A ti i da: “Xa di n kuyin terinke. ⁷ O ya yilli siitini ten di, nke yillinanganden xosa giri nan teleno nan toxi sikki, axakun yillinangandun ri fane a yi nan sujudi a da.

⁸ A gidaanun ti a da: “An sinmeyin di an riini ɗa tunkanyugo ɗa yi oku yinmen di nan o mara ba? I saage xonnaaxun xotondini a xanma na a sabaabun ɗa a kuyin da a diganxannun ɗa.

⁹ Ken falle a kuyi xadi, a da laxami i gidaanun da, a ti: “A faayi, n kuyi xadi, kiyen do xason do saanu tanmi do baane ya sujudini n da.” ¹⁰ A da kuyi ke laxami i faaba di i gidaanun da, a faaba doxo a yi, nan ti a da: “An da ke kuyi xa ni mani danbe yi? Ken di, nke do an ma do an gidaanun su yan riini sujudi an da seyen di?” ¹¹ A gidaanun suuxu a di, xa a faaba ken di haqilen toxu fi ke di.

Yusufu gidaanun da a gaaga

¹² Ta yogo, Yusufu gidaanun daga i faaba tanmisun nagaani Sixemu kaaran ɗa.

¹³ Wucce dangi falle, Isirayila ti Yusufu da: “N ɗa a tu an gidaanun ya nagaaniran ɗa Sixemu kaaran ɗa. N ɗa mulla an nan daga non ɗa, Yusufu da a jaabi: “Baasu nta di.”

¹⁴ A faaba ti a da: Daga an gidaanu moxo faayi, i do tanmisun; an nan ri xibaaren ko ŋi n da. “A da a xayi ke moxo ya yi gilli Heborona fulunŋen ŋa. Yusufu daga xa a ga tinto Sixemu kaaran ŋa a sanku.

¹⁵ Yugo yogo da a wari tere terene da yi, ken da a tirindi: “An na mani mundunu yere?” ¹⁶ A ti a da: “N ni n gidaanu ya mundunu, an ra wa yi i nagaaniran koyini n ŋa ba?”

¹⁷ Yugon ti a da: “I ga ŋi bakka yere, n toron ŋa yi i ga tini; o n daga Dotaani, Yusufu jokki di i gidaanu mundunden ŋa ma a gi ŋiini Dotaani. ¹⁸ A gidaanu ga da hayina noqu laaten di riini, saado a ga kiŋene i ya, i da janbayen tafu ti i na kari. ¹⁹ I ti me da: Kuyunxaranmoxon faayi riini. ²⁰ Saasa xa ri o na a kari na a sedi gede xase yogo di, o nan ti gundunfo yogo yan da a yiga, keeta, a kuyin ga riini ke be sira yi, o na ken wari.”

²¹ Rubeeni ga da ken digaame mugu, a duruxoto mi i na Yusufu kisindi bakki i maxa, a ti: “O n maxa a yonkin bugandi. ²² Xa maxa a foren joxu! Xa da sedi ke gede xase di gunjuran di yere, xa maxa axa kitten saxu a xanma. Rubeeni da ken digaame kon ma i na a dugutan di i maxa, na a saagandi katti i faaba yi.

²³ Yusufu ga kiŋe i gidaanu kaaran ŋa, i da a doroki faranfare ke farati bakka a xannen ŋa, ²⁴ na a sedi gede xasen duuron di.

²⁵ Ken falle, i taaxu, i ya yigeene, i ga di i yinmun wurewutu, i xosi Isimaayilagankon jama yogo wari gilli ti Gilaadi banŋen ŋa. I ŋogomun tinanten ŋa ti xaamaren do angirinun do xariten ŋa, i do i ga dagana Misira jamaanen di. ²⁶ Yahuuda ti i gidaanu ku da: “Mani xa nafa na o da o xoxonen karinden di na a kallen muxun di? ²⁷ O na a gaaga ku Isimaayilaganko yi. O nan maxa o kitten katu a yi, boyinaxa o marenmen ŋa ni, o da a su sunpu baane. Gidaanu ku duŋe a digaamen ŋa. ²⁸ I da Yusufu segendi bakka geden di na a gaaga Mediyaananka^h julanu ku danginten ŋa tanpille goduxulle, kun do a daga Misira.

²⁹ Bire be Rubeeni ga saage dagana gede ke faayi, a da a ŋi Yusufu ntaxa no, Rubeeni jikken xose, a di i yiraamun booxu booxu, ³⁰ nan saage katta i gidaanu ku yi, nan ti i da: “Maxanbaanen nta non ŋa! Nke tenjiini minna yi?”

³¹⁻³² Ken falle, i da sugundige yogo xurusi nan Yusufu doroken betexe a foren di, i da doroki faranfaren xayi dagana katti i faaba yi nan ti a da: “O da ke ya wari. A faayi sirin, ma an lenmen doroke fe?”

³³ Yaaxuba da doroken du tu a xaarun nan ti: “N lenmen doroken ŋa ni! Gundufo yogo da a booxu booxu na a yiga ba! Yusufu ŋa dunŋen ŋa?”

³⁴ Yaaxuba di i yiraamun booxu bakka i xannen ŋa, a da saakun rondi, ni i renmen kallen hanmi bito gabu. ³⁵ A renyugun do a renyaxarun su da a xanjo nan kori a yi, a ti i nta i renmen kallen hanmi walla ma i yinme ga na daga kafi a yi. A ma duŋe wuyen walla.

³⁶ Ken haxati baane yi, Mediyaananko ku do Yusufu daga Misira, na a gaaga Putifaari yi, ken ga ni firawuna saxiiranta sere yi, a do a tangandaanon yinmanken.

^h**37.28** Mediyaananka: Mediyaanankon do Sumaayilankon su ni seran xabiila baanun ya yi. Xa da aaya tanpille do karagandi fatanfansiye faayi.

Yahuuda do Tamaara xiisa

¹Ken waxati yi, Yahuuda giri i gidaanuu noqun ŋa nan daga taaxu Adullaaminke yugo yogo banŋe, a toxon ga ni Hiira. ²Yahuuda da Suuwa Kanaanaganke renyaxaren muuru non ŋa, na a yaxi. ³Yaxare ke da noxo wutu, nan saare ti renyugo yi, a da a toxora Eri. ⁴A saage noxo wutu xadi, a saare ti renyugu tana yi, a da a toxora Onaani. ⁵A da renyugu tana kita xadi, a da a toxora Seela yi. Ken ga kitene, a da ŋi i ya Xesibu.

⁶Yahuuda da yaxaren kini i sooma Eri yi; a toxon ni Tamara. ⁷Eri jikkunloxaaxun saabuda, Tunka duumante kiiti a xanma na a faatindi.

⁸Ken biren ŋa, Yahuuda ti Onaani da: “An gida yaqen wutu an na a saagandi, anken be ga ni a maarentinten ŋa, ma an da na renme kita an gida da. ⁹Xa Onaani da tun nan ti i do yaxare ke ga na renmu be kita, i nta kontini i renmun ŋa. Ken saabuda, saxullenmaaxun noxon di, a ŋi i manijin joxunu seyendi, do i nan maxa renme kita i gida da. ¹⁰A da ke golle ŋanunte ma ŋi a ga liŋi Tunka duumante da, ken saabuda, a da axa faatindi.

¹¹Ken di Yahuuda ti i kalluyaxare Tamari da, boyinaxa kiine ntaxa an maxa, saage an faaba banŋe, saado n renyugo Seela ga xoorono. Boyinaxa a ŋi tini du da: “N ga na ke xayı, a nan maxa ri kara xoyi i gidaanuu moxo. Ken biren Tamari daga toxi i faaba banŋe.

¹²Waxati dangi falle, Yahuuda yaqen faati; ken ga ni Suuwa renyaxaren ŋa, kallen sunun dangi falle, Yahuuda di menjanŋe Hiira Adullaaminke daga Timinata, i jaxun yintixesaanon noqu. ¹³I da Tamara xibaari ti a kalluyugon daga i jaxun yinten xesu Timinata. ¹⁴Ken biren, Tamara di i furujan yiraamun bagandi nan sangayiraamun rondi, a da lanxannan xufu du ya nan daga taaxu Henaayimu roraqen ŋa Timinata killen di, a da ke ŋa, boyinaxa a da wari Seela xooro keeta, xa i mi i kini a yi, a ni i yaxi.

¹⁵Yahuuda da a wari, xa a da sinma yaxarinsangaanan ŋa yi, boyinaxa a di i yeeson xufu. ¹⁶Xa a nta tu ma i kalluyaxaren ŋa ni, a tinto a yi killinxannen ŋa nan ti a da, n ŋa mulla o nan saxullenmaaxu. Tamara ti a da: “An na mani kinni n ŋa o ga na saxullenmaaxu?” ¹⁷Yahuuda ti a da: “N na sugullenmen xayini an da n ŋa.” Tamara ti a da: “Jogaanu ku yogo toxin n maxa yere katta ken ŋa” ¹⁸Yahuuda da a tirindi: “N na kan joga toqo an maxa yere?” Tamara ti a da: “An tanpundifon do kaccen, a do guma be ga an kitten di.” A di i kini a yi, a da a saxullenmaaxu; a ŋa noxo yi. ¹⁹Tamara giri nan daga i banŋe, a di i lanxannan bugandi, a di i furujan yiraamun saagi i faten ŋa.

²⁰Ken dangi falle, Yahuuda di i menjanŋe Adullaaminke wara dagana a nan sugullenme ke deni, a ni i jogaanu riiti; xa a ma yaxare ke wari non ŋa. ²¹A da fitirindi yugu beenu ga ŋi non ŋa: “Ken yaxarinsangaana be ga ŋi killinxannen ŋa yere, Henaayimu tegendan roraqen ŋa, a na minna?” I ti a da: “Hari yaxarinsangaana baane nta yere.” ²²Menjanŋe saage riini katta Yahuuda yi nan ti: “N ma yaxaren wari; yugu beenu ga ŋi no, i xa da a xurandi n da nan ti i taaxe

no, do saasa naxa i ma yaxarinsangaana fi tun no.“

²³Yahuuda ti: “A ra wa toxiini ti jogaanu ku yi, oku ra ntaxa fo tana ñaana, an maxa ri ña yaagun ña, boyinaxa n da sugullenme xayi dagana a da, aken ña ma wari.“

²⁴Xasu sikki me dangi falle, i ri a kon Yahuuda da ti a kalluyaxare Tamari da gacce kita sangen di. Yahuuda ti i na a bugandi riini, a n buyi.“

²⁵I ga da a bugandini riini, a ti i na ko i kalluyugon da ku jagaan ga ni sere be xalle yi, i da noxon kita ken kaman ña maxa, i ya a yaagana a ni i faayi, ke tanpundifo di i kaccen do guman ga ni seren be xallen ña.“

²⁶Yahuuda sigi a yi nan ti: “Tonɗun ña, a ya ni duntengen ña diini nke yi, boyinaxa, n nan xawa a kinni n renyugu Seela yi, xa, n ma ken ña.“ Gelli ken ña Yahuuda maxa saxullenmaaxu da a yi xadi.

²⁷A saare haxatin ña, a tuyi nan ti noxon ni funun ña yi. ²⁸A ga saarene, baane fana di i kitten bugandi, saarandaanayaxaren da gaari dunben siiti a yi nan ti: “Ke fana yan bogu.“ ²⁹Xa a saage ni i kitten rondi; a funukiren fana xosa bogu. Saarandaanayaxaren ti: “An da killi jowen kita, nan bogu? I da a toxora Peereci.ⁱ ³⁰Ken falle, fillandi bugu, gaari dunben ga ñi ke be kitten ña; i da aken toxora Jeera.^j

39

Yusufu gaageye Putifaari yi

¹ken haxati ya ni Isimayilita julanu ga da Yusufu deni Misira na a gaaga Putifaari yi, ken ga ni firawuna saxiiranta sere yi, a tangandaanon yinmanken xa ga ni. ²Tunka duumante ñi do Yusufu batten ña; ken saabuda, a ñi waseyen kitana i fiinun su di, a ñi gollini i kamanyugo Misiranke ke yinme ya kan di. ³Ken xa da a tu Tunka duumante ña do Yusufu batten ña, a ya a fi ñaɗunton su sirondini a kitten di. ⁴Putifaari ñaxali ta yi moxo siri, a da a wari i yinme gollu xerexerenton ña, ni i kan noxon gollun di i naaburen su xibaaren toxu a maxa. ⁵Nan giri ken haxati ya, Tunka duumante da Misiranken fiinun su barikindi, a kan noxon fiinun do a ten noxon fiinun su bariki Yusufu saabuda. ⁶Ken saabuda, Putifaari di i marefon su toxu Yusufu kitten di, a yinme ma ñi fo wo fo ñaana xadi mi i yinme yigande. Yusufu ñi yaxanban faranfare nooronte yi.

⁷Wucce dangi falle, a kamanyugon yaqen jaarabi da a yi, a ti a da: “Li o nan saxullenmaaxu.“ ⁸Yusufu ti a da: “Nke nta ke ñaana abada, a faayi ke yi n kamanyugon da saxiiraaxun ro n xanma ni i naaburen su toxi n maxa, a yinme ntaxa katini fo wo fo yi. ⁹Sere su nti n xanma ka ke di. N kamanyugon mi n kaba fo wo fo yi, a ga feti anken ña yi, boyinaxa anken ni a yaqen ña yi. Ken di, n ke ra wa ke fi bure ñaana kan moxo nan saage na Alla yinme kuta“ ¹⁰Koota su, yaxare ke na toxu tiifini da yi, xa Yusufu ma dunge toqo a kaaran ña sakkadunta i na saxullenmaaxu.

ⁱ**38.29** Peereci wure ni ya: booxi bakka.

^j**38.30** Jeera wure ni ya: a dunben xa comoyi.

¹¹ Koota di, Yusufu ro kan di ni i gollun ña, a da a ñi, batula su nta kan di.
¹² Yaxare ke da a raga ti doroken ña nan ti a da: “Li o nan saxullenmaaxu,” Yusufu boosi bakka doroken di na a toxu a maxa, nan wuru dagana sellan ña.

¹³ A ga da a wari Yusufu wuru ni i doroken toxu i kitten di, ¹⁴ a xosa xaaru nan kan noxon golliñañaanun xiri nan ti i da: “Ee, axa ma a wari n kiina ga da Abaraani yugunne be wara yere, a lafi sangana ti o yi, a ri katti nke yi, a ñi a mulla o nan saxullenmaaxu, xa, n xaaru moxo siri, ¹⁵ a ga da ken haarunxannen mugu, a wuru dagana sellan ña ni i doroken toxi n kitten di.”

¹⁶ Yaxaren da Yusufu doroken toxu saqa du kaaran ña ma kiinen ga riini.
¹⁷ Ken di, a da xiisa ke laxami i kiina da nan ti: “An ga da Abaraani komoyugo be wara yere a ñi riini nexi n ña. ¹⁸ Xa gelli n ga haarun nan xirindi, a di i doroken toxi n maxa, a wuru bakka sellan ña.”

¹⁹ Yusufu kamanyugon ga da ken digaame mugu yaxaren maxa nan ti i komoyugon ñi riini ke golle ya ña; a butu moxo siri, ²⁰ a da Yusufu raga na a soxo kason ña, tunkan yugon yinme sere raganton ga ñiini noqun be, ²¹ non xa yi, Tunka duumante ña do a batten ña, a da neemandi, na a fin liqondi kasonkonpen yinmanke da. ²² Ken da kasoranmoxonun xibaarun su toxu a maxa. Kasoranmoxonun ga xawa golle su ñaana, a su yinmankaaxu ñi aken ña maxa. ²³ Kasonkan yinmanken ma ñi katini fo wo yi xadi, boyinaxa Tunka duumante ñi do Yusufu batten ña, a ya a golli ñañunten su sirondini a kitten di.

40

Yusufu da kasoranmoxonu filli kuyun fasari

¹ Waxati dangi falle, Misira tunkanyugon minifoonun yinmanken do pon dabaraanon yinmanke da golli buren ña ña yi, ken ga ni firawuna yi. ² A buti i ya moxo siri. ³ A di i soxo tangadaanon yinmanken kasonkan di, Yusufu soxonten ga ñi noqun be. ⁴ Tangandaanan yinmanken di i fin xalifa Yusufu yi. I ga da wucce ña no, ⁵ wuro yogo, minifoonun yinmanken do pon dabaraanon yinmanke, i filli su kuyi; kuyinu ku du baananbe su di i wure ya ni.

⁶ A soxoban ña Yusufu ga ri i faayi, a da a tun nan ti i hanminten ña ti fo yogo yi. ⁷ A di i tirindi nan ti: “Axa hanminten na ti mani yi kundu lenki? ⁸ I ti a da: “O baane be su kuyi ya de, xa, sere su nta yere be ga ra wa a wure a konjo o da.” Yusufu ti i da: “Alla ya ni kuyin wure tuwaanan ña, ma kamoxo? Xa da axa kuyinun moxon koni n da, n ni i mugu.”

⁹ Minifoonun yinmanken di i kuyi laxami a da nan ti: “Nke kuyi wuba tingen ña yi. ¹⁰ Wuuba tiñe ke bettu sikki ya na a yi. Da ñi a derun niri baane ya yi, i fuugu nan konbo moyinton bugandi. ¹¹ Ken da a ñi Tunkanyugon minijiranxollen ñi n kitten di. N xosi wuba ke yogo fata na a bolli minijiranxolle ke di na a kini tunkanyugon ña.”

¹² Yusufu ti a da: “An kuyin wure faayi, bettu sikki na bito sikki ya koyini, ¹³ Bito sikki noxon di tunkanyugon ña riini an bugandi bakka kason ña, a na an saagana an gollen ña, an na a minindi xoyi an ga ñi a ñaana moxo be.

¹⁴ Xa, fiinun moxon ga na siro, maxa mungi n ña de, an ni n fin ko

tunkanyugon da, n ga ra wa bakka ke kaso yi moxo be. ¹⁵ Boyinaxa i di n riiti forisen ɗa yi bakka Abaraanigankon jamaanen di, yere xa, n ma fo ñan ke be ga kasoroyen kiña ni n ɗa.“

¹⁶ Bire be pon dabaraanon yinmanken ga da a wari, Yusufu da kuyi ke wure ko na a liɗondi, a xa ti: “Nke xa kuyi ya, kuyi ke noxon di, pon kando sikki ya ni n yinmen di. ¹⁷ Kanda kanmudunken fakkan na ponɗe be tunkanyugon ga a mulla moxo siri ya, xa yeliɗun ɗa yanqa a xanma i ga a soppini kande ke di n yinmen di.“

¹⁸ Yusufu ti a da: “An kuyi wure faayi, kando ku sikki wure ni bito sikki ya yi.

¹⁹ Bito sikki noxon di, tunkanyugon ɗa riini an bugandi kason ɗa na an jongi yitten ɗa, yeliɗun na an tiyen yiga.“

²⁰ A bita sikkandi, tunkanyugon da pati xoore dabari, i saareyen siinanyillan saabuda, ni i sere tinto su xiri a yi. A su jondi, a da minifoonun yinmanke do pon dabaraanon yinmanken bugandi kason ɗa. ²¹ A da minifoonun yinmanken saaga i gollen di, a nan toxi i minindini, ²² ken biren a da pon dabaraanon yinmanken jongintankari, fiinu ku su ña xoyi Yusufu ga da i kuyunu ku fasari moxo be.

²³ Nan kafi ke su yi, minifoonun yinmanken maxa sinme Yusufu yi, a mungu a yi.

41

Yusufu da firawuna kuyi fasari

¹ Siino filli dangi falle. firawuna kuyi nan ti i ya sikki Niili fanxannen ɗa. ² Na katu siru ñeeri xosa bogu fanɗe ke di, i ya fanxannen sokken yigana. ³ Ken falle, naanu ñeeri tana bogu fanɗe ke di, i xuumanton, i ɗariñanɗu, i daga sigi baanu ku kaaran ɗa fanxannen ɗa. ⁴ Na xuumantu ɗariñanɗu ku da fo katu siru ku ñeeri yiga, ken noxon di firawuna wundi.

⁵ A saage xengene nan kuyi xadi, a xosi a wari, jogodu ñeeri funtini bakka makka tin baane yi, i dinkan, i faranfare. ⁶ Ken falle, jogode misu ñeeri tana funti, fankateyen giri ti kinbakkan ɗa ni kaawandi. ⁷ Jogode misu kaawanto ku da fo dinka faranfaru ku toni. Ken bire firawuna xosi wundi, a da a faxaamu nan ti i kuyi ya.

⁸ A yillakaran soxoba, a bitte, a da Misira koretendaanon da a fo tuwaanon su kafu me yi ni i kuyun laxami i da. Xa sere su ma katta kuyu ke fasarini a da.

⁹ Ken di, minifoonun yinmanken ti firawuna da: “Lenki ya ni nke ga sinme di n fo buren ɗa. ¹⁰ Koota yogo, an ñi an ga butu nke do pon dabaraanon yinmanken ɗa, no o soxo tangandaanan yinmanken kasonkan di. ¹¹ O filli su kuyi wuru baane noxon di; xa kuyi ke baane su di i wure yan ñi. ¹² Abaraani maxanbaane yogo ñi do o batten ɗa kasonkan di, tangandaana yinmanken kome ɗa ni, o do kuyun laxami ken da, a da baane su xalle fasari a da. ¹³ A ga da fasari moxo be, a su ñan ken moxo baane ya yi. I di nke saagi n gollen di, nan pon dabaraanon yinmanken jongintankari.“

¹⁴ Tunkanyugon da faaren wara dagana do Yusufu yi, i da a bugandi kason ɗa

fane. A di i sinxen siyi, ni i yiraamun faraaxu, nan daga tunkanyugon noqun ɗa.
¹⁵ Tunkanyugon ti Yusufu da: “N da kuyi yogo wari, sere su ma a ni na a wure ko ɗi n da, xa, n da mugu nan ti aken ga na kuyi mugu baane, an ɗa a wure tuunu.”

¹⁶ Yusufu da a jaabi: “Nke feti kuyin fasarindaana yi, xa, Alla ya n riini an kuyi ke fasari n da jemu di.”

¹⁷ firawuna ti a da: “N kuyi ya, n ga sikki Niili fanxannen ɗa. ¹⁸ Na katu siru ɓeeri xosa bogu fanɗe di; i ya fanxannen sokken yigana. ¹⁹ Ken falle, naanu ɓeeri tana ri di i falle yi, i xuumanton, i ɗariɓanɗu. N ma demu i me na ɗariɓanɗu walla Misira jamaanen di. ²⁰ Na xuumanta ɗariɓanɗu ku ɓeeri xosa na katu siru fanaanu ku ɓeeri yiga. ²¹ I ga ɓeme i yigana falle, hari ken, o ma a tu nan ti i da fo yinme yiga, boyinaxa i xuumante ke yan toxi moxo baane di, ken waxati ya n xosa wundi.

²² Ken dangi falle, n saage kuyiini xadi, makka jogodu ɓeeri funti bakka tin baane yi, i dinkanu, i faranfare. ²³ Ken falle, jogodu ɓeeri tana funti kun falle, i misu, fanka teyen giri ti kinbakkan ɗa ni kaawandi, ²⁴ jogodu misu ku ɓeeri da jogodu dinka sirun ɓeeri yiga. N da kuyi ke laxami koretendaanon su da, xa sere su ma a ni na a wure ko ɗi n da.”

²⁵ Yusufu ti tunkanyugon da: “An kuyinu ku filli su wure fi baane ya yi. Alla ga riini fi be ɓan, a da ken ɗa koyi an ɗa. ²⁶ Na katun ɓeeri do jogodu dinkanu ɓeeri na siino ɓeeri ya koyini, i su wure ni baane ya ni. ²⁷ Na xuumanton ɓeeri be ga lagari bakka baanu ku falle do jogodu misun ɓeeri be kinbakkan fanken ga ri ni kaawandi; kun na siino ɓeeri dullen ɗa koyini.

²⁸ Xoyi n ga da a ko an da moxo be. Alla ga riini fi be ɓan, a da ken ɗa koyi an ɗa. ²⁹ Ku siino ɓeeri be ga riini, i ɓaana jin siinen ɗa yi Misira jamaanen su di, ³⁰ ken falle, dullen siinon ɓeeri ya riini, fo wo fo ga kite siino danginto ku di, munguyen ɗa ɓaana a su yi, dullen na jamaane bonondi. ³¹ Dulle ke ya xotono, o ntaxa hari jin siino neeman taagumanse walla xadi. ³² Alla kande fi ɓanɗen xanma, ken ɗa saabuda ni, a ga da kuyi ke koyi an ɗa ta fillo.

³³ Ken di saasa, an na xawa sere haqilante ya mundunu fo tuwaana na a ɓa yinmanke yi Misira, ³⁴ nan saage gollinɗaano wutu, soxo fo be ga na kite kiteyen siinon di, i na ken taxandi karagandin wutu. ³⁵ I na kiteyen siinon ɓeeri yige foonun su kafu me ya debu xoorun di, nan yillen kafu me yi na a ɓa fankanta yi ti an ɓaamariyen ɗa. ³⁶ Dullen siinon ɓeeri na a ɓi biraadun gaben saxunten ɗa Misira, a na kisi dullen bonondinden ɗa.”

Yusufu ɓanɗe Misira yinmanken ɗa

³⁷ Yusufu digaamen liɗo firawuna di i wuretaxaanun su da. ³⁸ firawuna ti i wuretaxaanun da: “Ma, oku ra wa sere tana kitana, Alla ga da haqila siren kina a yi xoyi ke yugo moxo?” ³⁹ Ken falle, a ti Yusufu da: “Boyinaxa Alla da an sondontuyindi ke su yi, ken di, sere su nta no be ga n haqilanta anken ɗa, walla a ga n faxaamunta an ɗa. ⁴⁰ Anken ɗa faayi ɓaana n kan yinmanken ɗa, jamaanen lenmun su nan ɓi an mareyen di, xa a gan ti n tunkanyugaaxun xiiman ɗa, ken ɗa ni nke walla an kaane.

⁴¹ Saasa n ɗa Misira jamaanen su maranden kinni an ɗa.“ ⁴² A da Tunkanyugundoroman bugu i kitten ɗa na a ro Yusufu kitten ɗa, na a parandi gaarinyiranneyen di, na kanceeni ro a xannen ɗa. ⁴³ I da Yusufu setundi tunkanyugon woto fillandin di, nan wuraanun wara do a batten ɗa, i ya xaarun ɗa nan ti: “Xa da killen wara! Xa da killen wara! Ken moxo ya ni, Yufusu ñan Misira su yinmanken ɗa.

⁴⁴ firawuna saage tini Yusufu da: “Nke ya ni tunkanyugon ɗa; xa anke ga fe sere su nti xannen girindini maxa i tan Misira noxon di a ga ma ña an ñaamariyen ɗa. ⁴⁵ Firawuna da Yusufu toxora Safenaati-Panaaha, a da Wosinaati kini a yi a na a yaxi, Poti-Feera renyaxaren, Wooni deben sadaxakiñandaana. Ken falle Yusufu daga do Misira jamaanen su yi.^k

⁴⁶ Yusufu ga ñi riini firawuna banɗe yi, a wuyin ñi tanjikke siine yi, a bugu firawuna noqun ɗa nan Misira jamaanen su wura. ⁴⁷ Kiteyen siinon ñeeri noxon di, ñiiñe ñi soxofoonun gaben bugandini. ⁴⁸ Kun siino ñeeri noxon di, Yusufu ñi biraadun gaben kafumana me yi, a ñi dingira su soxofoonu riitini debu xooru be ga n tinta, ni i saxundi mangasan di non ɗa. ⁴⁹ Yusufu da yillen gaben kafu me yi kundun ɗa yi xoyi seyejuran moxo, gaboyen maxa a ra nta xa a yirigana, boyinaxa a ra nta a xensene.

⁵⁰ Saado dullen siinon ga joppeene, Yusufu yaɗe Wosinaati da renyugu filli kita a da. ⁵¹ Yusufu da sooman toxora Manaase,^l a ti: “Boyinaxa Alla di n mungundi n toraanu do n faabankan su yi. ⁵² A da fillandi toxora Efarayimu,^m a ti: “Boyinaxa Alla di n jiidi jamaane ke be n ga lixi a di.”

⁵³ Bire be kiteeyen siinon ñeeri ga tinme. ⁵⁴ Kaawayen siinon ñeeri joppe, xoyi Yusufu ga da a kon moxo be. Dullen ro jamaanun su di, a ga nta Misira yi boyinaxa biraadu saxunte ɗa non. ⁵⁵ Xa dullen ga joppe Misirankon ragana, i ñi dagana katta firawuna yi na a yaaga yigefon ɗa, a na ti i da: “Xa daga katta Yusufu yi, a ga na fi be kon axa da, axa nan ken dabari.”

⁵⁶ Dullen ga xoto jamaane su di biran be, Yusufu da mangasanun laqen wuñi, nan yillen gaaga Misirankon ɗa, boyinaxa dullen kasafo do jamaanun su yi,

⁵⁷ Soron ñi gilli do jamaanu tana yi nan ri yillen xobo Yusufu maxa.

42

Yusufu gidaanu kiñeye Misira

¹ Yaaxuba ga da a tu bire be ti biraadun ɗa Misira, a ti i renmun da: “Axakun xa toxi yinme yere me faayiyen ɗa? ² N da mugu nan ti yigefon ɗa Misira yi. Xa daga yillen xobo o da no, o na a yiga nan toxi bireyen di.”

³ Ken di, Yusufu gidaanu soro tanmi daga kundun ɗa yi Misira nan biraadun xobo. ⁴ Xa Yaaxuba ma dunge Yusufu yaxidon Beniyamini walla dagana, a ñi kannu fo bure n maxa ri a kita. ⁵ Isirayila renmun do yillixobaanu tana kiñe

^k**41.45** Safenaati- Panaaha wure ni ya: duna kisindaana.

^l**41.51** Manaase wure ni ya: munguyen.

^m**41.52** Efarayimu wure ni ya: Saare ta fillo.

doome Misira, boyinaxa dullen ñi Kanaana ñiiñen su di.

⁶Yusufu ya ñi jamaanen yinmanken ña, a yan ñi biraadun gaagana jamaanen lenmun su yi. A gidaanu ga kiñe i sujudi a da seyen di. ⁷Yusufu ga di i gidaanu wari, a di i du tu, xa a ma ñe tuyillenmaxunu nan ñi i di naxa. A ñaŋonta digaamu i ya ni i tirindi: “Axa giri minna? I da a jaabi: “Oku giri Kanaana jamaane ña di, o ri biraadu xobe ya.

⁸Yusufu di i gidaanu du tun, xa ikun ma a du tun. ⁹Ken ga ñan, a xaqilen yanqa, i ga da kuyi be wari i fin di, a ti i da: “Axakun ni fiyaaxamundaanun ña yi. Axa ri yere no o jamaanen gundonun ña yaaxen mundu.”

¹⁰I ti a da: “O yinmanken, oku ni an komon ña yi o mari ken ña, o ri biraadu xobe ya tan. ¹¹Oku su ni yugu baanen renmun ña yi. O ni sere soobun ña yi; o feti fiyaaxamundaanu yi.” ¹²Yusufu ti i da: “Ke feti tonɗu yi! Axa ri o jamaane gundonun ña yaaxen mundu. ¹³I ti: “O yinmanken, ken fe de, oku su ni yugu baanen renmun ña yi, o giri Kanaana jamaanen ña di, o ni yugu tanmi do fillo ya yi. Xa fo tugunnen toxi o faaba wure, baane tana ñi no, ken ntaxa i yonkin di.

¹⁴Yusufu ti i da: “Xoyi n ga da a ko moxo be ya ni, axa ni fiyaaxamundaanun ña yi! ¹⁵Xa, n na axa kesekesene ya ma saxaaban ña ni. N kuna ti tunkanyugon birantaaxun ña, axa nta bakka yere na toxu axa xoxone tugunnen ke ma ri. ¹⁶Xa da yogo baane wara dagana da a batten ña, kuttun ña togo kason ña yere. Ken noxon di, n na axa digaamun kesekese, ma axa ga ke be konɗo tonɗun ña ni, fin ga ma ña kundun ña, n ña kunana ti tunkanyugon toxon ña nan ti, axa ni fiyaaxamundaanun ña yi.” ¹⁷Ken biren, a di soxo kason ña bito sikki.

¹⁸Bitu sikkandin koota ña, a ti i da: “Nke ni Allankannaana ña yi, n ga ke be konɗo axa da, xa da ken dabari, axa na kisi. ¹⁹Gelli axa ga ni sereduxullun yi, baanen toxi axa di kasonkan di yere, kuttun nan daga biraadun deni kan di, boyinaxa dullen waxatin ña ni. ²⁰Na axa xoxone tugunnen riiti n da, ken di, n na saxu axa digaamun ña, axa na kisi kallen xa yi. I ñe ken digaame yi.

²¹Ken falle, i ti me da: “O faayi o ga yanganxata ña, o ga da ke be ña o xoxonen ña. “A ga ñi tooran di, a ga da o yaaga, o ma a terinka, saasa, oku yinme faayi ken toora ya di. ²²Rubeeni saage tini i da: “N ma a koña axa da, nan ti xa maxa fo bure ña Yusufu yi, xa, axa ma ñe n mukku! Keeta a faayi lenki, a kallen tugaadin faayi a ga wajabi o yi.” ²³I ma ñi a tu ti Yusufu yi i digaamu faxaamunu, boyinaxa digankiñandaanan ña n ñi i naxa. ²⁴Yusufu laato bakki i ya nan wu, ken dangi falle a saage riini digaamu i da xadi, ken biren a da Simoonu wutu i naxan na a soxo i yinmenu jon di.

Yusufu gidaanu saageye katta Kanaana

²⁵Yusufu da yaamariyen kini, i ni saakunun faga yillen ña, nan baane su xaaŋisin saaga a yi, na a ro i saakun di, nan silafandan xa kini i ya. I da golle ke ña ken moxo di. ²⁶A gidaanu di farun tiɗandi i yillin saakunun ña nan daga. ²⁷Bire be, i ga ñi tuumana wurondi, i yogo baane di i saakun raqen wasa, ti i ya yillen kini i faren ña, a xosa a wari i xaaŋisin ña saqa i saakun laqen ña. ²⁸A ti i gidaanu da: “Ee! I di nke xaaŋisin saagin ña de! A faayi n saakun di yere, i kanu nan saralle, nan ti me da: “Alla da mani ñaŋo o yi kundu?”

²⁹ I ga kiñe Kanaana yi bire be, i faaba Yaaxuba noqun ña, fo wo fo ga ña i da a su laxami a dan nan ti: ³⁰ “Yugo be ga ni jamaanen yinmanken ña, a da fiinun xoton di o maxa, a do o sinma fiyaaxamundaanu ña yi i jamaanen di. ³¹ Xa oku ti a da: “O ni sere soobun ña yi, o feti fiyaaxamundaanu yi. ³² O ni renyugu tanmi do fillo ya yi, o su ni faaba baane ya yi, xa baanen faati, fo tugunnen ken toxi o faaba wure Kanaana. ³³ Ken bere yugo be maranten ga jamaane ke yi ti o da: “Ken di n na a tuunu gelli axa ga ni tonɗunton ña yi, axa sere baane toxi n maxa yere, kuttun nan biraadun deni kaadunkon da. ³⁴ Axa na axa xoxonen tugunnen riiti n da, ken ga na ña, n saqa a yi ya nan ti axa feti fiyaaxamundaanu yi, axa ni tonɗunton ña yi, n na axa gida saaga axa yi, na axa wara axa nan xobe jamaane ke di xa.”

³⁵ Ken falle, i ga da yillun yilla, baane su di i xaaḷisin ñi i saakun di, i di faaba ga da xaaḷisinu ku wari, i su kanu. ³⁶ I faaba Yaaxuba ti i da: “Ken di, axa lafi nke renmun su ragani n ña ba? Yusufu ken sanku, Simoonu xa ntaxa yere; axa lafi Beniyamini xa ragani n ña ba! Ken toora su faayi Saagene katti nke ya yi.”

³⁷ Rubeeni ti a da: “A xalifi nke yi, n na a saagandini ya riini katta an ña; ken ga ma ña. An ni n renyugun filli su kari.

³⁸ Yaaxuba ti: “Xani, n lenmen da axa nta dagana, a gida, ken faati, aken baane yan toxi n maxa. Fo bure ga na ri a kita killen di, axa na ri n di yintixullun na daga furun noqun ña ti hanmin ña.

43

Beniyamini di i gidaanu dagaye Misira

¹ Dullen tallan xoto jamaanen di. ² Yaaxuba renmun do biraadu be ga ri nan giri Misira yi, su ga ñeme bire be, i faaba ti i da: “Xa saage dagana biraadu tana xobo riini o da. ³ Yahuuda ti a da: “N faaba, yugo ke da a kono o da na a xurandi, nan ti i na maxa o wari no o xoxonen ga nta do o batten ña. ⁴ An ga na duɗe o xoxonen walla do o batten ña, o dagana biraadun xobo an da. ⁵ An ga ma duɗe xa, o ra nta dagana, boyinaxa yugon ti o da, i na maxa o wari no o xoxonen ga nta do o batten ña.

⁶ Isirayila di i tirindi: “Axakun axa da ke golli bure ñanji nke yi mani, nan ti yugon da, xoxone tana ya axa maxa?” ⁷ I ti a da: “Yugon yinme ya n do o tirindi o do o kaadunkon xibaaren ña, nan ti: “Axa faaba ya birene ba? Xoxone tana ya axa maxa no?” A ga do o tirindi ku beenu yi, o da a jaabi kun ña yi, oku na a tuunu kan moxo nan ti a tini o no xoxonen deni i da n ña?”

⁸ Yahuuda saage ti Isirayila da: “N faaba, maxanbaanen wara riini katti n ña, o nan daga jowoodi, anken do oku do lemunun, o na toxu birene, o nan maxa ri kara. ⁹ Nke di n yinmen ro a wure, an ni n tirindi a yi, n ga ma saagandi riini katta an ña, n bireyen wucce su di, an nan kuti n di. ¹⁰ A faayi o ga ntaxa leele, ke waxati o ya killen di riini ta fillandi ña.”

¹¹ Faaben ti i da: “boyinaxa dagayen ga waajibi keeta, xa do o jamaanen fo siru yogonu falla yugo ke yi silafandan ña, xoyi fuutaden fonne, do xaamaren, do angirin do yaage fonne, a do pisitasin do amandi, [kun ga ni yittirenmu yogo

ya]. ¹² Axa do xaalisi haqe be gan xawa dagana xa da a fillo wutu, axa ga da xaaalisinu be ñi axa saakunun di, xa di i n saage, a ra wa ñiini i ga mungu ya. ¹³ Xa da axa xoxonen wutu axa nan saage katta yugo ke yi. ¹⁴ Gelli Alla Kallanken ga na ke yugo hinnandi axa yi, a na Simoonu kina axa yi riini a do Beniyamini, Gelli n ga togo ren tanjaaxu yi, ken di, n na toxi ren tanjaaxu ya.

Yusufu di i gidaanu yige

¹⁵ Ken biren Yusufu gidaanu di i silafandanu wutu, a do yilli jonkon me fillo, do i xoxone Beniyamini nan daga Misira, Yusufu noqun ña. ¹⁶ Yusufu ga da Beniyamini wari di i batten ña, a ti i kan golliñañajaan da: “Ku yugu deni n noqu, an nan daaban xurusi nan yigande dabari, boyinaxa ku yiraxatana di n batten ña yi lenki.”

¹⁷ Yugo ke da ñan xoyi Yusufu ga da ñaamari moxo be, a daga i yanqandi i kamanyugon kan di. ¹⁸ I ga dagana Yusufu kan di, i kanu, i da a sinma nan ti i ga da xaalisi be ñi i saakunun di terendi fanan ña, ken ña sabaabun ni i ga di i riiti yere, i lafi fo buren ña ña ni i ya, nan xeni i ya, ni farun wutu, ni i ña komon ña. ¹⁹ I ronten kan di, i tinto golliñañajaan ña nan ti a da: ²⁰ «Ee! O yinmanken, oku ri biraadu xobe yere ta fana, ²¹ o saagante, wuron ga ro, o ga yanqa, nan tuumandi, o ga do o saakunun laqen wuñi, baane su xosi i xaalisi haqen ñi i saakun di, xa, o da a saage riini saasa; ²² o do xaalisi tana ri nan biraadun xobo.

²³ Golliñañajaan ti i da: “Xa da axa haqilun taaxundi, xa maxa kanu fo wo fo yi. Axa Alla do axa faaba Alla yinme yan da xaaalisin ro axa saakunun di, ken ga fe nke yinme yan da axa yillijonkonun raga, ken falle, a da Simoonu wara a nan ri kuttun noqun ña.

²⁴ Golliñañajaan ke di deni Yusufu kan di nan jin kini i ya, i ni i taanun wanqi nan saage sokken roono i farun wure. ²⁵ I da silafandanun moxonsirondi nan Yusufu riyen dugu kinsigan ña, boyinaxa i ñi i ga da mugu nan ti i do Yusufu yan yiraxatana doome. ²⁶ Yusufu ga kiñe kan di bire be, i da silafandan kina yi nan sujudi ñiñen di a kaane; ²⁷ Yusufu di i kuuñi ni i tirindi: “Axa yugu xasen ña no, axa ga da ke be xibaaren koni n da, a ya bireene? ²⁸ I ti a da: “O faaba an komen, a ya non, toora su nta yi.” I saage sujudini a da xadi.

²⁹ A ga da Beniyamini wari, i yaxido, a ti i da: Ke ya ni axa xoxone tugunne be axa ga da a fin kon ba? A ti Beniyamini da: “Hari na an deema, n lenme. ³⁰ Yusufu ga di i gidaanu faayi i hinneyen xosi yanqa a sondomen di, na a yaaxanjin yanqandi, a da a jowondi roono i konpen di, nan wu no. ³¹ A di i yaaxanjin wanqi, a saage riini, ni i wuyen muxundi, a da ñaamariyen kini i nan yiganden taxandi.

³² I da Yusufu yiganden kini a yi dura, na a gidaanu xa yigande kini ya dura; i ga da Misiranko beenu xiri, i di i xa yiganden kini ya dura. I do Abaraaninun kun ma ñi i yigeene doome, boyinaxa ken kabanten ni i laadan di. ³³ Yusufu gidaanu ga ñi a jon di, i taaxunten ñi i ga me kaane moxon be xasoyen di, na a wutu sooman ña nan daga a wara lagaren ña. I yinmenu ñi a xanma nan me faayi, i lasamante. ³⁴ I da yiganden kini i ya Yusufu taabalin ña, nan Beniyamini xallen fuɗondi baanu ku xallen ña taanu karagi me yi. I da pati ti i sagon ña, nan mini, i

seewo Yusufu da.

44

Jiranjollen wariyen Beniyamini saakun di

¹ Fi falle, Yusufu da ñaamariyen kini i kan golliñañaanan nan ti: “Xa da ku soro saakunun faga biraadu hage be, i ga ra wa a wuttu dagana, axa nan baane su xaaḷisin saaga a yi, i saakun di. ² I su fo tugunne, an na a xaaḷisin saaga a yi nan saage ni n goduxullenjiranjollen wara a saakun di. Yugo ke da a su ña xoyi Yusufu ga da ñaamari moxo be.

³ A yillakaran soxoba fana, i sare, i di i di i farun wara dagana. ⁴ I ga bugu deben di nan wucinne ña, Yusufu ti i golliñañaanan da: “Giri an nan a wutu do yugu ku batten ña, an nan ti i da: “Axakun xa da mani ña ke yi, nan fo siren tuga ti fo buren ña, ⁵ no o kamanyugon goduxullenjiranjollen fayi? A ga minni ti ke be yi, a do a ga i fiinun faayini ta yi. Axa da fo bure xooḙe ña de.”

⁶ Golliñañaana ke di i kita, a da digaame ke saaga i da. ⁷ I ti a da: “O yinmanken, xa no oku jalagini kan moxo kundu? Hari no kisi ken ña. ⁸ O ga da xaaḷisi ñi o saakunun di Kanaana, o di saage riini. Oku xa ra wa goduxullen maxa kanḙe fayini an kaman yugon kan di xadi kan moxo? ⁹ O ga na jiranjolle ke ñi sere su likken di, o na a kaman karini ya, o kuttu nan ña anken da kome yi.

¹⁰ Golliñañaanan ti i da: “A siro, jiranjolle ke ga na wari be maxa ken ña n ñaana n komen ña, yanpayen na ña kuttun maxa.

¹¹ I xosa i likkun yaṅqandi jowoodi, baane su di saakun laḙen wuñi. ¹² Golliñañaana ke da saakunun su faayi, nan joṅa fo xooḙen xallen ña, nan lagari fo tugunnen xallen ña. Jiranjollen daga wari Beniyamini saakun di. ¹³ Ken ga ña, i suno, i su di i yiraamun booxu-booxu; i yille i saakunun joṅgini i farun xanma nan saage deben noxon di. ¹⁴ Yahuuda di i xoxonun daga Yusufu kan di, i da a yinme ñi no, i sujudi a da ñiñen di. ¹⁵ Yusufu ti i da: “Axa da ke ña do mani yi? Axakun nta a tu nan ti sere be ga xoyi nke moxo, fi ra nta muxiini an ña?”

¹⁶ Yahuuda jaabindi, nan ti: “O kamanyugo, digaame nta xa oku maxa na a kon, fo wo fo nta xa o maxa o ga du xurandini ta yi, Alla yinme yan da o fo buren bangandi xuran ña. Ken di saasa, o su ni an komon ña yi, o do jiranjollen ga wari ke be saakun di.”

¹⁷ Yusufu ti i da: Hari ni n kisindi ken fi ñaṅen ña, jiranjollen ga wari be maxa, ken ña n toxiini yere kome yi, axa kuttun na kisi nan saage dagana axa faaba noqun ña. Xeeri ya do a xayi.

Yahuuda xanjondi Beniyamini da

¹⁸ Yahuuda tinto Yusufu yi nan ti a da: “N yinmanken, anken nafaṅ yere lenki, an do Misira Tunkanyugon su ni baane ya yi. Ken saabuda nta a mulla nan lo an dan gaccen di, haqa toxi n da, digaamu yi maxa n ga a koṅṅo an da. ¹⁹ Ta fanan ña, an do o tirindi; gelli o faaba ga bireene, a do gelli xoxone tana ga o

maxa. ²⁰ O da an jaabi nan ti: “O faaba ya bireene, xa a xirisaaxu, xoxone tana xa ya o maxa, a da ken kita i xirisaaxun ŋa di, a na ken ŋa mulla moxo siri, boyinaxa ken baane yan toxi a maxa baatayaxaren renmun di, renyugu baanen faati. ²¹ An ti o na a riiti an da, an ŋa mulla na a wari. ²² O ti an da: “O yinmanken lemine ke ra nta bakka i faaba wure, a ga na bugu a wure tan a ya kalla; ²³ xa an ti o do xoxone tugunne ke ga ma ri, an nta o bisimillana. ²⁴ O saage dagana katta o faaba noqun ŋa, an ga da fi be ko, n yinmanke, nan ken laxami a da. ²⁵ Bire be a ga ti o n saage riini biraadu xobe ²⁶ o ti a da: “O ra nta riini o xoxone tugunnen ga nta do o batten ŋa, ken falle jamaanen yinmanken nta o bisimillana.” ²⁷ O faaba ti o da: “Axa ya a seeda, n kaagunyaxare Rahel da renyugu filli baane ya kitin da. ²⁸ Baanen sanku kun du, ni n toxu, n sinmeye maxa gundunfo yogonu yan da ñan dunŋu- dunŋun ŋa, boyinaxa n ma a wari kun du xaabi. ²⁹ Axa lafi ke xa denne n maxa, fo bure ga na ri a kita killen di, nke wuyin ga kiñe noqun be kun du, axa na ri n di yintixullun deni furun naxa ti hanmin ŋa. ³⁰ Ken di saasa, n yinmanken nke ra wa Saagene kan moxo katti n faaba yi, leminen nta do o yi? O faaba xa yonkin jonginten na ke lemine ya yi. ³¹ A ga ma ri a wari do o batten ŋa, a kalla; an komen na ri a ña o faaba di i yintinxullun na daga furun naxa ti hanmin ŋa. ³² Ken su kafumanten, nke yan di n yinme ro lemine ke riitinden wure n faaba jon di nan ti a da: “N ga ma lemine ke saagandi riini a nan kuti n di n wuyin kutten di. ³³ Saasa n ŋa an ñaagana, n yinmanken, nke nan toxi an maxa yere komaaxun ŋa, an nan lemine ke wara a di gidaanun nan daga. ³⁴ N ra nta Saagene dagana moxo su di n faaba noqun ŋa, a na ñi lemine ke nta di n ŋa. Buttunkutu be ga riini saxin n faaba xanma, n ra nta riini ken muñi.

45

Yusufu da koŋi i gidaanun da i gani seren be yi

¹ Ken waxati yi, Yusufu maxa a ni na a ko i da i golliñanjanon jon di; a da ñaamari kini i nan bugu. A ga toxi a yinme baane di gidaanun yi, ken di, a da i du koyi i ya. ² Xa a ñi a xanma nan wu moxo siri ma Misirankon ga mukku nan xibaare kiñandi tunkanyugon noqun ŋa. ³ Yusufu ti i gidaanun da: “Nke ya ni Yusufu yi! N faaba ya bireene fana? I siginten toxi, i ma katta a jaabini.

⁴ A ti i da: “Xa tinti n ŋa! I tinto a yi! A ti i da: “Nke ya ni Yusufu yi, axa xoxonen, axa ga da ke be gaaga Misira banŋen ŋa. ⁵ Xa, maxa kanu, xa maxa axa du jalagi nan ti axa di nke gaaga ke moxo di, Alla yinme yan di nke wara riini axa kaane yere, nan soron yonkin kisi. ⁶ A siinon filli ya ni ke yi, dullen roye jamaanen di, siino karagi tana ya riini, tfinde nta di, fatande nta di. ⁷ Ken ŋa ni, Alla di nke wara riini axa kaane yere, na axa kisi dullen ŋa, axa na soxoodin gaben kita ke jamaane di. ⁸ Axakun mi nke riiti yere de, Alla yan di n riiti yere, ni n ñan firawuna sere tintun yinmanken ŋa, ni n ña a kan fiyaaxabugandaanan ŋa, ni n ña Misira su yinmanken ŋa. ⁹ Saasa, xa da jowondi, axa n daga xibaaren kiñan di n faaba yi nan ti: “An lenme Yusufu ti: “Alla di i ñan Misira su yinmanken ŋa. An na a jowondi nan ri n noqun ŋa. ¹⁰ An na taaxu Goseni ñiñen

di, nke yinme karaan ɲa, an do an Lenmun, do an kisimaarun, do an tanmison, do an naanun, do naabure su ga an maxa. ¹¹ Non ɲa, n na an hanmiranfon su kiɲandi an ɲa, an do an kaadunkon do an daabanu, fo wo fo su lafi nta axa ragana, boyinaxa kaawayen siino karagi tana ya falle. ¹² Axa yaaxen ɲi n ɲa, n xoxone Beniyamini xa yaaxen ɲi n ɲa, nke yinme Yusufu ya fayi digaamunu axa da. ¹³ Xa daga katti n faaba yi, sigira xooɓe be gi n maxa Misira yere, a do axa yinme ga da fi be wari, na a su laxami a da, axa na a yinme riiti yere jowoodi.

¹⁴ Ken bire a fane i xoxone Beniyamini yi, i da me sunbu-sunbu nan wu.

¹⁵ Yusufu wuyinten di i gida kuttun ku sunbu-sunbu, ken falle, i da a digaamu.

Yusufu gidaanu riye Misira

¹⁶ Bire be xibaaren ga kiɲe tunkanyugon kan di nan ti Yusufu gidaanu ri Misira. Tunkanyugon yinme di i wuretaaxanon ɲaxali ti xibaare ke yi moxo siri. ¹⁷ A ti Yusufu da: “A ko an gidaanu da ti i ni i daabanun tiɲandi nan saage dagana Kanaana, ¹⁸ na an faaba di i kaadunkon su riiti yere, n ni i taaxundini jamaanen noqu neemanten di, i na bire a soxofoonun fo siren ɲa. ¹⁹ An nan ti i da: “I nan Misira saretinun wutu dagana, i do i yaqun, do i renmun, do i faaba n li. ²⁰ I na maxa nimisi do fo toxunten yi no, boyinaxa i riini taaxu Misira noqu neemanten ɲa di.”

²¹ Isirayila renmun da ɲa ken moxo di, Yusufu da saretinun do silafandanun kini ya xoyi tunkanyugon ga da a ɲaamari moxo be. ²² A da yirankurunban kini i baanu be su yi, xa Beniyamini a da ken xallen ɲan karago yi nan kamo sikki godimellenɲe xa kini a yi. ²³ A xayindi i faaba xa da faru tanmi tiɲanten ɲa ti Misira fo sirun ɲa, faru tanmi tana tiɲanten ɲa ti yillun do ponɲun do biraadu tana yi, terende ke saabuda. ²⁴ A di i gidaanu wara kille dagana nan ti i n maxa manqanɲen ɲa killen di.”

²⁵ I giri Misira yi, nan saage katta i faaba Yaaxuba yi Kanaana ɲiiɲen di. ²⁶ I ti a da: “Yusufu ya bireene, a ya ni Misira su yinmanken ɲa. “Fayida Yaaxuba sondomen ɲi sukkini, boyinaxa a ma saxu i digaamen ɲa. ²⁷ Xa, Yusufu ga da fi be koɲi i da, i ga da a su laxami a da biran be, a do a yinme da wari Yusufu ga da saretinu be xayɪ riini i wutuden xanne maxa katta Misira, a yonkin saage. ²⁸ Isirayila ti i da: “Ke wase! n Lenme Yusufu ya bireene. n telle ya n na a wari n bulla ga kalla.”

46

Yaaxuba di koren dagaye Misira

¹ Isirayila da killen raga, a do fo wo fo su ga ɲi a maranden di. I ga kiɲe Beeri-seba, a xurusindi i faaba Isiyaaxa Alla da. ² Wuron di Alla digaamu a da kuyin di. A da a gangu: “Yaaxuba! Yaaxuba!” Yaaxuba da a jaabi: “Naamu.”

³ A ti a da: “Nke ya ni Alla yi, an faaba Alla. Maxa kanu dagana Misira, N ɲa riini xabiila xooren bugu an di no. ⁴ Nke yinme na an tusini ya Misira, na an soxoodun xa saagandi riini, an faatiyen di, Yusufu yinme ya na an yaaxon texeni.

⁵ Yaaxuba ga bogu Beeri-seba, Isirayila renmun di i faaba ro saretinu beenu ga giri firawuna banje Misira, a do i yaqun, do i renmun. ⁶ I do i daabanun, do naabure fo wo fo ga ñi i maxa Kanaana jamaanen di, Yaaxuba daga Misira ke moxo di, a do i soxoodin su daga, ⁷ a renyugun do a renyaxarun do a kisimarun.

⁸ Isirayilanko be ga daga Misira, kun ga ni, Yaaxuba do i renmun do i kisimarun ña, i toxonun faayi:

Sooma ni Rubeeni.

⁹ Rubeeni renyugun ni: Hanooxi, Paalu, Heccerooni do Karimi.

¹⁰ Simoonu renyugun ni: Yemuyeeli, Yamiina, Wahaadi, Yaxiini, Johaara do Sawulu, ken ma ni Kanaanaganken ña yi.

¹¹ Leewi renyugun ni: Geresooni, Cohate do Meraari.

¹² Yahuuda renyugun ni: Eri, Onaani, Seela, Pereeci, do Jeera. Eri do Onaani kun faati da ñi i ya Kanaana jamaanen di. Pereeci renyugun ni: Hecerooni do Humuul.

¹³ Yisaakari renyugun ni: Toola, Fuuwa, Yoba do Simerooni,

¹⁴ Jebulunu renyugun ni: Seredi, Yeloona, do Yahaleeli.

¹⁵ Ku ya ni soxoodu be Leewi ga da i kita Yaaxuba da, i ga saare Mesopotaami, renyugun do i renmun kafini a renyaxare Diina yi, i su kafumante tanjikke do soro sikki.

¹⁶ Gaadi renyugun ni: Cifoni, Xaagi, Suuni, Eceboni, Heeri, Heroodi do Hariyeli.

¹⁷ Haseeri renyugun ni: Yimuna, Seewa, Yiseewa, Baariya, a do i diganyaxare Seera. Ren yugu filli ya na Baariya maxa.

Kun ni: Hebeeri do Maalikiyeli.

¹⁸ Silifa da ku renmu tanmi do tunmu ya kita Yaaxuba da, ken ga ni Labaani ga da i komoyaxare be kini renyaxare Leeya yi.

¹⁹ Yaaxuba yaqe Raheli renyugun ni: Yusufu do Beniyamini ya yi.

²⁰ Yusufu ken ñi Misira, a yaqe Wosinaati da renyugu filli kita da, ken ga ni Poti-Feera renyaxaren ña, Wooni sadaxakiñandaanon yinmanken, kun renyugu filli ni: Menaase do Efarayimu.

²¹ Beniyamini renyugun ni: Beela, Bexera, Asebeeli, Geera, Naama, Yeehi, Roosi, Mufiimi, Hufiimi do Hereedi.

²² Rahel da ku renyugu tanmi do naxato ya kita Yaaxuba da.

²³ Daani renyugun ni Husimu.

²⁴ Nafutali renyugun ni: Yahasiyeli, Guuni, Yeceri, do Sixemu.

²⁵ Biliha da ku renyugu ñeri ya kita Yaaxuba da, ken ga ni Rahel Faaba ga da komo yaxare be kina yi.

²⁶ Yaaxuba do i bonsonju be ga daga Misira, i su kafumanten ni tandume do soro tunmi, a na ñi a kalluyaxarun taqe nta a di. ²⁷ Ken di Yaaxuba koren muuman Misira, nan kafi Yusufu do i renyugun filli be ga saare no: A su kafumanten tanñere sere.

Yaaxuba taaxuye Misira

²⁸ Bire be, Yaaxuba do i koren ga ñi killen di, a da Yahuuda wara dagana i

kaane, a na kon Yusufu da i ya killen di riini Goseni. ²⁹ Yusufu di i woton moxonsirondi, nan daga i faaba Isirayila gemundi Goseni. Gelli a ga da a wari baane, a fane a yi, nan wucce laate wu.

³⁰ Isirayila ti a da: "Saasa ken, n ra wa yi kalla, boyinaxa n da an wari, n da tun nan ti an ɗa bireene."

³¹ Yusufu ti i gidaanu do i faaba koren kutten da: "N ɗa dagana axa riyen ko tunkanyugon da, nan ti axa giri Kanaana nan li kafi n ɗa yere. ³² N ɗa a xibaarini xa nan ti, axa ni daabamaraanon ɗa yi, axa da axa tanmisun do axa naanun do fo wo fo ga axa maxa, axa di i su ri. ³³ Tunkanyugon ga na axa tirindi: "Axa golle ni mani ya, ³⁴ Axa nan ti a da: "O yinmanken, oku ni daabamaraanon ɗa yi gelli o tugunnu ma saasa, xoyi o sere fananun moxo. Ken ɗa ni, a na ñaamariyen kini axa yi axa nan taaxu Goseni mareyen di, boyinaxa Misirankon nta naganaana mulla."

47

Yusufu soron koyiyen tunkanyugon ɗa

¹ Ken biren Yusufu daga a kon tunkanyugon da nan ti: "N faaba do n gidaanu ri na giri Kanaana, i di i tanmisun do i naanun do fo wo fo ga ñi a maxa, i ya Goseni. ² Ken falle Yusufu di i gidaanu karagi koyi tunkanyugon ɗa. ³ Tunkanyugon di i tirindi: "Axakun xa gollen ni mani ya? I da a jaabi: "O yinmanken, oku gollen ni tanmisumareeyen ɗa yi, xoyi o sere fanaanun moxo. ⁴ Kaawayen xoto o jamaanen di, Kanaana, sokke ntaxa no daabanun ga ra wa a yigana, ken ɗa ni o ga girindi riini yere, ken di o ya mundunu axa maxa ti derontaaxun ɗa, o n taaxu Goseni mareyen di.

⁵ Ken di firawuna ti Yusufu da: "A kon an faaba do an gidaanu da, i n bisimilla.

⁶ Misira ya an sagon di, i taaxundi a noqu siren di. A ga linji i da, i n daga taaxu Goseni mareyen di. Gelli an ga golliñaɗaana sirun tu i di, an nan kun ñanji nke yinme daabanun marandaanun yinmankon ɗa.

⁷ Yusufu di i faaba Yaaxuba xa koyi tunkanyugon ɗa, Yaaxuba da a kuuñi ti derontaaxu yi. ⁸ Tunkanyugon ti a da: "An na siino manime?" ⁹ Yaaxuba ti: "N wuyin ni kame do tanjinke siine. Wuruyen gabo n birantaaxun di do noqunun ɗa, jarabin gabo n xanma burun, a ra nta n soro fanaanun wuyun me kitta.

¹⁰ Ken bire, Yaaxuba da tunkanyugo nan duwanɗa a da, nan daga.

¹¹ Yusufu da i faaba do i gidaanu taaxundi Misira noqu siren di, Rameseesi deben kaaran ɗa, na a halaalaaxu kini i ya xoyi tunkanyugon ga da ñaamariyen kini moxo be. ¹² A da biraadun kini i faaba yi, haqe be ga a di i kaadunkon su sirono.

Dullen siinon

¹³ Dullen ñi a ga xoto, fo wo fo ntaxa jamaanen di a ga yigeene, Misira do Kanaana soron su xuuma dullen saabuda. ¹⁴ Yusufu da Misira do Kanaana xaaalisin su kafu me yi ti yille ke gaageyen ɗa soron ɗa, na a deni tunkanyugon kan di. ¹⁵ Bire be xaaalisin ga ñeme Misira do Kanaana su yi, Misirankon daga

Yusufu sagata nan ti a da: “Yinmanken, o xaaḷisin su ñeme de, biraadun kino o yi! Maxa o toxo o ga kalla nan ti boyinaxa o xaaḷisin ñeme.”¹⁶ Yusufu ti: “Xaaḷisi ga ntaxa axa maxa, ken di axa da axa daabanun riiti, o ni i faraaxu biraadun ɗa.

¹⁷ I di i daabanun riiti Yusufu da, a da biraadun faraaxu i ya siinun do faru, do tanmison do naanu. I da ken siine biraadun kita ti i daabanu ku faraaxunden ɗa.

¹⁸ Ken siine yillakara, i ri Yusufu sagata xadi, nan ti: “Yinmanke, o ra ntaxa o fi su muxundini an ɗa, o xaaḷisin ñeme, o daabanun xa ñaɗa an xallen ɗa, fo wo fo ntaxa o maxa saasa ma o yinmenu yinxottun do o ñiiñenxottun.”¹⁹ An no toqo ya o nan kara, o ñiiñun ga bonno, biraadun faraaxu o yi o ñiiñenxottun ɗa, oku yinme do o ñiiñenxotten su nan ña tunkanyugon xallen ɗa. Yillinsoodin kini o yi, o n bire, o n maxa kara dullen ɗa, a do xadi jamaanen xa duuron nan maxa toxi.

²⁰ Yusufu da Misira ñiiñenxotten su xobo tunkanyugon da ke moxo di. Dullen saabuda, Misirankon di i teenun su faraaxu biraadun ɗa. Ken saabuda jamaanen su ñan tunkanyugon xallen ɗa,²¹ na be su ña a da kome yi, nan giri jamaanen yinme ma a yinbaane.²² Yusufu ma ñi sadaxakiñandaanon baane ya teenun xobono, na a sabaabun ña tunkanyugon sariya wutunte ɗa i da, a yinme ya n ñi kun birandini, ken ɗa saabun ni, ikun ga ma i teenun gaaga.²³ Yusufu da jamaanen lenmun su xiri nan ti da: “Saasa, n da axa do axa teenun su xobo tunkanyugon da, n ɗa yillinsoxoodin kinni axa yi nan teenu ku soxo.”²⁴ Xa fatandibiren ɗa axa na axa soxanfoonun taxandi karagandi kinni tunkanyugon ɗa, a kutten na axa yinme xallen ɗa yi, xa na axa do axa kaadunkon biraadun bakka ken ɗa di, a do soxoodi.”

²⁵ I ti a da: “O yinmanke, anken ɗa n do o deema no o kisi kallen ɗa, ken di o dunje tunkanyugon komaaxun ɗa.

²⁶ Ke moxo ya ni, Yusufu ga da sagallen sariyan taaxundi Misira jamaanen di; xa lenki, soxofoonun taxandi karagandin ɗa kiniini tunkanyugon ɗa, ma a ga nta sadaxakiñandaanon yinmankon baane, kun teenun feti tunkanyugon xallen yi.

²⁷ Isirayila kaadunkon taaxu Misira jamaanen di ke moxo ya yi, Goseni mareyen di, na ken mare noqu yogonu kamanaaxu, na renmun kita no, nan gabo moxo siri.²⁸ Yaaxuba da siino tanmi do ñeru ya ña Misira, xa a wuyin kafumanten su ni kame do tannaxate do siino ñeri.²⁹ Bire be Isirayila faati waxatin ga tinto, a di i renyugo Yusufu xiri nan ti a da: “Gelli n fin ga n xoto an maxa, n lafi an nan an kitten saxu n togen wure, na laahidun wuti n da, nan ti an nti n baadene Misira yi yere.”³⁰ N ga na faati, an nan daji n baade n faaba xasun xaburan di. Yusufu ti a da: “N faaba n na ñaana xoyi an ga da a ko moxo be.”³¹ Yaaxuba da a xotondi a maxa a na kuna. Yusufu kuna a da. Isirayila sujudi i bilin yinmun ɗa.

48

Yaaxuba duwan Yusufu renmu da

¹ Waxati dangi falle, a koni Yusufu da ti a faaba ma saha, a xosa giri nan daga a faayi a di i renyugu ku filli, Manaase do Efarayimu.² A ga koni Yaaxuba da ti a renyugo Yusufu ri a faayi, a duruxoto gilli nan taaxu bilin di.³ A ti Yusufu da:

“Alla Kallanken bange n da Luusa, Kanaana jamaanen di nan duwanji n da, ⁴ a ti: “N na bonsonjen gaben kinni an ɗa, na an ɗa xabiila gabagumen ɗa. N na ke jamaane kamanaaxun kinni an bonsonɗun ɗa, i nan mare a yi a bada.” ⁵ Saasa, an ga da ku renyugu filli be kita yere, saado n ga riini, Efarayimu do Manaase, an renmu feti i ya, nke ya renmu ni, n ni i ragana xoyi Rubeeni do Simoonu moxo. ⁶ Xa an ga na ri renyugu tana be kita ku falle, kun na toxi an kamanaaxundi, i do i gida fanaanu ku renmun ɗa n ɗaana xeyenlenmon yi, ⁷ N da ke ɗan do an ma Raheli saabun ɗa yi, boyinaxa n ga riini nan giri Padana-Araami, n ga tinto Efuraata yi Kanaan jamaanen di, a faati n maxa. N da baade killinxannen ɗa no, ken ga ni Betelahiimi.”

⁸ Bire be Isirayila ga da Yusufu renyugun wari, a tirindindi: “Ku ni koonu yi?”

⁹ Yusufu ti a da: “Ku ni Alla ga da renyugu be kinni n ɗa yere yi ya. Yaaxuba ti a da: “I tintondi n ɗa n nan duwa i da.

¹⁰ Yaaxuba yaaxon xuuru, an ntaxa wariini sirin xasoyen maxa, Yusufu di i renmun tintondi a yi, a di i sunbu ni i malindi i du yi, ¹¹ nan ti Yusufu da: “Nke ma a sinma nan ti n ɗa anken walla xadi, a faayi, Alla da hari an renmun koyi n ɗa. ¹² Ken bire, Yusufu di i renmun yanqandi bakka a taanun xanma, nan sujudi ɗi. ¹³ Ken falle, Yusufu di i filli wutu; na Efarayimu raga ti i teyen ɗa, na a gemundi Isirayila noogen ɗa, na Manaase raga ti i noogen ɗa, na a gemundi Isirayila teyen ɗa, ni i tintondi i kisima yi xadi. ¹⁴ Xa Isirayila di i teyen fuutu na a ro Efarayimu yinmen ɗa, ken be ga ni fo tugunnen ɗa, ni i noogen gusu na a ro Manaase yinmen ɗa, ken be ga ni sooman ɗa. ¹⁵ A duwan Yusufu da, Nan ti:

“N ɗa kamanen ɗaagana, aken be, n kisima

Iburaɗiima di n faaba Isiyaaxa ga da i birantaaxun

ɗa a maranden di,

na kamanen ɗaaga, aken be ga di n tanga gelli n saaraye ma lenki,

¹⁶ gelli maleyikanne be ga di n tanga fo buren su yi,

a na ku renyugu filli barikindi,

i saabuda soron nan toxo sinmeni n ɗa,

i n toxo sinmeni n kisima Iburaɗiima di n faaba Isiyaaxa yi,

i n bariki nan soxoodin gaben kita ɗi ɗe xanma.”

¹⁷ Bire be Yusufu ga da a wari i faaba yi i kitti teyen saqa Efarayimu yinmen xanma, ken ma liɗa a da, a di i faaba kitti teyen raga ti ya yillana Manaase yinmen di. ¹⁸ Nan ti a da: “N faaba an falije, ke ya ni sooman ɗa, an teyen saxu a yinmen di.

¹⁹ Xa faaben bara nan ti: “N ɗa tu, n ɗa tu, Manaase yinme soxoodun n ɗa riini gabo, xa a yaxido ke ya soxoodun riini gabo diina aken ɗa nan ɗa noone gabe yi.

²⁰ Ken koota yi, a duwa i filli su da ke moxo di, nan ti: “Isirayilankon ɗa riini duwaawun mundu Alla maxa ti axa toxonun ɗa nan ti: “Hari na an barikindi xoyi Efarayimu do Manaase moxo.” Isirayila da Efarayimu wara Manaase kaane.

²¹ Ken falle, a ti Yusufu da: “N faatiyen ntaxa laato, xa Alla ya da axa batten ɗa, a ya riini axa saagandi dagana axa sere fanaanu ɗi. ²² Ke be ga ni nke xallen ɗa, n ɗa riini tage kina an ɗa a gan gabo nta an gidaan xallen ɗa,

ken ga ni Sixemu ñiiñen ña, n da non raga Amarinun ña ti n kaafan di n bundanñun ña yi.

49

Yaaxuba duwan i renmun da

¹ Ken falle, Yaaxuba di i renmun xiri nan ti i da: “Xa di n terinka, axa ga riini ñan ke be yi na a kon axa da.

² Xa di n terinka, Yaaxuba renmun,
xa da axa faaba Isirayila terinka.

³ Anken Rubeeni ni n sooman ña yi,
n da an fana ya kita da ñi n ñi n fonnaxayaaxun di,
n tinmante,
an da an maarenmun su firi hooraaxun do senben di.

⁴ An senbenten ni xoyi waamen,
xa an ntaxa ñaana kaananke yi,
boyinaxa an duɗe saqa an faaba saxuran ña,
nan saxullenmaaxu da a yaqen yogo yi.

⁵ Simuni do Leewi ni saxabaanu ña yi,
i kinpanun ni ya na soron kari.

⁶ Xa, n taqe nta roono i kappen di,
a nta roono i janbayen di,
boyinaxa, i butten saabuda, i da yugun kari
sangendi, i da gunbunun lonjuru.

⁷ Alla nti i barikindini i buttu buren saabuda,
an ti i barikindini i fitina buren saabuda.

I soxoodin ña riini taxandi
Yaaxuba renmun naxa,
nan sanqi-sanqi do
Isirayila jamaanen ña.

⁸ Yahuuda, an gidaanu riini anken ña tiiga,
an kittun na ñi
an xonnun xanguruban di,
an faabanbaanun na ri
sujudi an da.

⁹ Yahuuda, an na xo jarintallenmen ña yi.
An daga xañe, an karindi, an saage
riini, n renme.
Xoyi jarinte, an gusi nan saxu xoyi jarinte yaxare,
kon sakoono katini a yi?

¹⁰ Tunkan guman toqo Yahuuda ya fallaqen ña,
guma ke ya toqo
a soxoodin kitten di ma a gan kiñe
silo waxatin ña,

Xabiilan su ga xaayene ke be da.

¹¹ A ni i faren siiti wuba tigen ɗa,
ni i farinlenme siiti a betti faranfaren ɗa. A
ni i yiraamun wanɗi wuban dolo jin di,
wuban jin xaayen na ɗi a yiraamun ɗa.

¹² A yaaxon na dunbu dolon xoyi,
a kanbo xullen na xoyi xattin.

¹³ Jebulunu, anken taaxuran ɗaana geejillaqen ɗa yi;
an jamaanen na ɗan jiidunfuraanun yanqaran ɗa;
an gingillaqen ɗa fuutini ma Sidooni kaaran ɗa.

¹⁴ Isakari, anken gollini ya xoyi fare,
a ga saqa i likkun naxa.

¹⁵ An ga na jamaane sire be wari
xadi

a noqun neemanten ga ni;
an ɗa yanqana kun kamanu ya;
nan komongolli i da.

¹⁶ Daani, anken ɗa an jaman faasana,
xoyi Isirayila xabiilan kuttun moxo.

¹⁷ Daani ɗaana xoyi tunpe ɗa yi,
killin karaan ɗa,
samaqe killillaqen kaaran ɗa,
a ga sin fallanɗiimen xinɗi;
si gumen na
fallaran xenu seyen di.

¹⁸ N Kama Alla, n jikken ɗa a yi, an ni n kisindi.

¹⁹ Gaadi, xennaanon ɗa xenne aken ɗa,
xa an ɗa niini nan duguta i ya ni i katu ni i falle jokki.

²⁰ Aseeri, anken jamaanen soxofoonun siroono ya nan dangi haqen di;
a na Tunkanyugon ku yigefon lingen di.

²¹ Nafutaali, anken ni yinmakitante ya yi xo xiira moxo,
a nta fo saarana ren faranfare falle.

²² Yusufu, anken na xo yitti remunten ɗa yi
a nafaan xooɗen ga ni,
gedenxannen ɗa;

a bettun na dangi sangalle yinma.

²³ Xonnon xenu an ɗa ti bundanɗun ɗa,
i di i bundanɗun sedi an ɗa, na an jokki.

²⁴ Xa an da an bundanɗen raga ti sooben ɗa;
an kitte teleɗonten;

Boyinaxa Yaaxuba Alla senbente

Isirayila tangandaanan da a faasandaanan ɗi do an batten ɗa.

²⁵ Do an faaba fin ɗa, Alla ya an deema,
Alla Kallanken na an barikindi:

ti kanxotten barike,
na an bakindi ti ñiiñen wure jin gaboyen ña,
nan bariken ro an soxoodin di.

²⁶ An faaba barike be an ga da a kita ya na n gaba diina
nke ga di n faaba fanaanun barike be kita,
nan xoto naaburen be ga ni
gannin konkon maxa.

Ken barike su yanqana Yusufu ya yinme xanma,
a tenen ña ke be ga da
a di i gidaanu taxandi.

²⁷ Beniyamini, anken ñaana xoyi turun bure ña yi:
soxoban ña, an na an tiye raganten yiga;
lellen ña, na a taxandi.

²⁸ Ku ya ni Isirayila soxoodinun tanmi do fillon yi. I faaba da diganxanne ya ko i
da, a ga ñi duwanña i da. A duwan i da baane su ñan moxon ña.

Yaaxuba faatiyen

²⁹ Ken falle, Yaaxuba di i ñaamari nan ti: “N ga na faati, xa di n ro n sere
fanaanun kaaran ña, gidinkunme be ga Heferoona Heetinken ten di,
³⁰ Maxapela, Maamere kaaran ña, Kanaana jamaanen di. Iburahiima ga da te
ke xobo Heferoona Heetinke maxa, na a ñan xaburan ña. ³¹ Iburahiima yinme di
i yaqe Saaratu ro non ña yi, do Isiyaaxa di i yaqe Rebexa, nke xa da Leeya ro
non ña yi. ³² Te ke do gidinkunme ke su xobe Heetinkon ña maxa. ³³ Yaaxuba
ga duguta i ñaamariyu lagaren kinni i renmun ña, a saxu ni i fiife lagaren ña, a
faati nan daga kafi i soro fanaanun ña.

50

Yaaxuba baaden

¹ Yusufu xosa i du sedi i faaba xanma nan wu, na a sunbu- sunbu. ² Ken falle,
a ti i doxotoronun da: “Xa di n faaba Isirayila furen moxon gemundi, na a faten
dabari ti te timiliyen ña.” ³ Doxotoronun da tannaxate bito ñan ken gollen ña,
xoyi laada moxo. Misirankon da tanñere bito ña i ga a kallen wuunu.

⁴ Bire be Isirayila faatiyen sunoyen ga dangi, Yusufu ti tunkanyugon wure
taaxaanon da: “Gelli n ga siroye kitta axa maxa, xa da ke faare kiñandi
tunkanyugon ña n da, ti: ⁵ Saado n faaba ga faatini, a di n kunandi, ti: “I kallen
ntaxa laatu, n ni i ro i xabura dabarinten di Kanaana jamaanen di, a nan
ñaamariyen kinni n ña, n nan daga a rondi no, n nan saage riini.” ⁶ Tunkanyugon
da ñaamariyen kinni a yi an daga i faaba rondi no, ni i laahidun tinmandi.

⁷ Yusufu daga i faaba baade, a do tunkanyugon golliran sere xoorun su yi, do
Misira xirisun su, ⁸ kafiini i yinme kaadunkon ña, do a gidaanu do faaben yinme
koren kutten su yi. Fo wo fo ma toxi Goseni ma lemunun do daabanu.
⁹ Wotogumun do sigumun xa ñi furen tuusini, na a ña fi hayibante xoores yi.

¹⁰ I ga kiñe Ataadi maarukatiran ña Yarade fanñen kaaran ña, i da furun

wuyen ñan non ña moxo siri. Yusufu saage i faaba wuunu non ña xadi, bito ñeeri. ¹¹ Kanaanaganko be ga ñi ken debe di, i ga da ke wu xoore wari Ataadi maarukatin ña, i ti: “Ke ñiini Misira sere xooren furen fin ña yi! Ken ña saabuni Yarade kaara ke noqun toxon ga xiri Haabila-Misira. [A wure ga ni Misira Baade].

¹² Ke moxo ya ni Yaaxuba renmun da a yaamariyen batu, ¹³ nan daga ta a furen ña Kanaana jamaanen di, na a baade Maxapela ten gidinkunmen di, Maamere dingiran ña, te be Iburahiima ga da a xobo Heferoona maxa, Heetinke, na a ña xaburan ña. ¹⁴ I ga ñeme i faaba baadene, Yusufu saage dagana Misira, a di i gidaan, do fo wo fo ga di i tuusi baadendiraxen ña.

[Yusufu siroyen]

¹⁵ Isirayila faati falle, Yusufu gidaan ñi tini me da: “Ayiwa, o faaba faayi a ga faati, Yusufu n maxa ri o xonnan raga de, o ga da fo bure be ña a yi, nan kun tanbonu tuga o di.” ¹⁶ Ken di, i da faaren xayi Yusufu yi nan ti: “Saado o faaba ga faatini, a da o ñaamari nan ti: ¹⁷ “Xa da kon Yusufu da ti nke ti a nan yanpa i gidaan maxa i ga da fi bure be su ña ña yi. Keeta o dan xanjo an nan yanpa o maxa, o ku ni an faaba Alla komo sirun ña yi. Yusufu ga da ken digaame mugu a xosa wu.

¹⁸ Ken bire a gidaan yinmenu xosa ri nan sujudi ñiifnen di a kaane, i ti: “O faayi, o ña an da komo yi.” ¹⁹ Xa, Yusufu ti i da: “Xa maxa kanu, nke ra wa yi n du roono Alla sigiran ña ba? ²⁰ Axa lafi fi bure ñaanin ña, xa Alla da fi bure ke yilla fi siren ña, nan sere gabe kisi, xoyi axa yaaxen ga a yi moxo be.

²¹ Ken di saasa xa maxa kanu, fo wo fo nta axa kitana, nke sikki ti axa da axa kaadunkon fin su yi. A di i neene, nan digan siri gabe koni i da.

Yusufu faatiye

²² Yusufu di i faaba koren taaxu Misira yi ke moxo ya. A yinme da kame do siino tanmi ya bire. ²³ A da Efarayimu renmun da a kisimarun wari. Nan saage i kisimare Maxiiri renmun xoorondi, ken ga ni Manaase renyugon ña.

²⁴ Koota yogo, Yusufu ti i gidaan da: “N faati waxatin ntaxa laatu, xa Alla ya riini axa deema na axa bugandi Misira, na axa deni jamaane be a ga da a laahidun wutu Iburahiima do Isiyaaxa do Yaaxuba da. ²⁵ Ken di, xa da laahidun wuti n da, Nan ti Alla ga na axa deema axa ni n furen wuttu ya yere na a deni.”

²⁶ Yusufu ga faatiini a wuyin ña kame do siino tanmi, i da a faten dabari ti te timilingen ña, na a saxundi furunwaxanden di Misira.